

Μικρά βήματα – μεγάλες αλλαγές

**Ενισχύοντας τη συμμετοχή των ατόμων
που βιώνουν τη φτώχεια**

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK

Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας
Square de Meeûs 18
1050 Βρυξέλλες, Βέλγιο

Τηλέφωνο: +32 2 226 58 50

Φαξ: +32 2 226 58 69

E-mail: team@earp.eu

Ιστοσελίδα: www.earp.eu

ISBN: 978-2-930252-51-3

© Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας. Η αναπαραγωγή επιτρέπεται, με την προϋπόθεση ότι γίνεται η αρμόζουσα αναφορά στην πηγή. **Ιανουάριος 2009**

2013).

Ο παρών οδηγός επιδοτείται από τη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ισότητας Ευκαιριών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η χρηματοδότησή του παρέχεται από το Κοινοτικό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Αλληλεγγύη PROGRESS (2007-

Για περισσότερες πληροφορίες βλέπετε::

http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html

Οι πληροφορίες που περιέχονται στην εν λόγω έκδοση δεν αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις θέσεις ή τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πίνακας Περιεχομένων

Austrian Armutskonferenz

Το Forum Theatre "Close the gap!" («Γεφυρώστε το χάσμα!») ως μια Καινοτόμος Μέθοδος Δραστηριοποίησης, Έρευνας και Άσκησης Πίεσης για και με τα Άτομα που Βιώνουν τη Φτώχεια

EAPN Βέλγιο

Experience Experts (Ειδικοί με Πείρα), ένα Νέο Επάγγελμα για τα Άτομα που Βιώνουν τη Φτώχεια στην Πολιτική για την Καταπολέμηση της Φτώχειας

EAPN Βέλγιο

Ομάδες Διαλόγου – Μια Μέθοδος Διαμόρφωσης Συναίνεσης

EAPN Γαλλία

Γαλλία: Δουλεύοντας πέρα από τα Σύνορα για τις Πολιτικές Κοινωνικής Ένταξης

EAPN Ουγγαρία

«Παρατήρησε το, Ονόμασε το και Λύσε το...αλλά μαζί μας»
Αρμοδιότητα της Συντονιστικής Επιτροπής του Ουγγρικού Δικτύου για την Καταπολέμηση της Φτώχειας

EAPN Κάτω Χώρες

Τοπικά Συνέδρια για τη Φτώχεια, Γράφοντας ένα Βιβλίο Μεθόδων ενάντια στη Φτώχεια και τον Κοινωνικό Αποκλεισμό

EAPN Νορβηγία/ Welfare Alliance (Συμμαχία για την Πρόνοια)

Κάνοντας ορατή τη φτώχεια! Μια ιστορία για την Κινητοποίηση
Συνεδρίαση για τη φτώχεια, Όσλο, 24 Αυγούστου 2007

REAPN – Πορτογαλικό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας

Ενεργοποιώντας τη Συμμετοχή– Καθιερώνοντας τις Πολιτικές στην Τοπική Πραγματικότητα

EAPN Ισπανία Διαμορφώνοντας έναν Οδηγό Μεθοδολογίας από τις Περιφερειακές Εμπειρίες

Δίκτυο του HB για την Καταπολέμηση της Φτώχειας

Γεφυρώνοντας το Χάσμα της Πολιτικής – Αξιολογήσεις Ομοτίμων και Μαθήματα Διοίκησης

Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας

Ευρωπαϊκές Συναντήσεις των Ατόμων που βιώνουν τη Φτώχεια - Καταλύτης για τη Συμμετοχή

Συμπεράσματα

Η συμμετοχή είναι Δυνατή!

Μικρά Βήματα – Μεγάλες Αλλαγές

Η Συμμετοχή γίνεται Καθημερινή Πραγματικότητα στις Οργανώσεις Μας

Για 20 περίπου Χρόνια, τα Εθνικά Δίκτυα για την Καταπολέμηση της Φτώχειας (EAPN) εργάζονται για να γίνει η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια πραγματικότητα στη δημόσια σφαίρα αλλά και στις δικές τους οργανώσεις. Μολονότι τα εν λόγω δίκτυα βρίσκονται το καθένα σε διαφορετικό στάδιο της διαδικασίας, η συνδυασμένη γνώση τους ποικίλει, ενισχύει και ενδυναμώνει τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια, ενθαρρύνοντας την εμπλοκή τους σε σημαντικά ζητήματα που επηρεάζουν τη ζωή τους.

Η συμμετοχή αποτελεί ένα θέμα που έχει διερευνηθεί πλήρως και ο καθένας αποδίδει τη δική του ερμηνεία από το δικό του πρίσμα. Το EAPN, αντί να αναζητήσει τη σωστή απάντηση, θεωρεί πιο σημαντικό να θέσει τα κατάλληλα ερωτήματα σχετικά με το θέμα της συμμετοχής και να δώσει τη δυνατότητα στα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια να συζητήσουν τα εν λόγω ζητήματα βάσει της δικής τους πραγματικότητας. Ανεξαρτήτως του βαθμού εμπλοκής, άμεσης ή έμμεσης συμμετοχής, καθορισμένης μεθοδολογίας ή μιας και μόνο εμπειρίας, τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια επανέρχονται πάντα στο ίδιο ερώτημα – τι επίδραση έχει η συμμετοχή μου; Λαμβάνοντας το παραπάνω ερώτημα υπόψη, παραμένει πρόκληση η ενθάρρυνση, προώθηση και περαιτέρω ανάπτυξη της συμμετοχής ως εργαλείο για την ενδυνάμωση των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

Η ουσιαστική συμμετοχή είναι ένδειξη καλής συμμετοχικής δημοκρατίας, όπου οι πολίτες και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε πολιτικό διάλογο και συμπληρώνουν το έργο όσων έχουν εκλεγεί μέσω της διαδικασίας αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Παρά τις τυχαίες πρακτικές, η πραγματικότητα αποδεικνύει ότι πολλοί άνθρωποι που κινδυνεύουν να καταλήξουν ή ζουν στη φτώχεια αποκλείονται από την άσκηση του δικαιώματός τους να συμμετέχουν ως ενεργοί πολίτες. Πρέπει να γίνουν πολλές ενέργειες από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ τόσο οι παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών όσο και οι δημόσιες αρχές πρέπει να εργασθούν ούτως ώστε να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για μια ισχυρή συνεργασία. Προτού αμφισβητήσουμε τη στάση των δημόσιων αρχών σχετικά με τη συμμετοχή των αποκλεισμένων ομάδων, ως παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών έχουμε την υποχρέωση να εξετάσουμε τις πρακτικές μας και να δούμε πως θα καταφέρουμε να επικρατήσει η συμμετοχή εσωτερικά.

Οι εμπειρίες των μελών του EAPN μέσω των τοπικών, εθνικών και διεθνικών πρωτοβουλιών τονίζουν τα μελλοντικά επιτεύγματα και τις προκλήσεις για την ενδυνάμωση της συμμετοχής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια. Πρόκειται για την πρώτη προσπάθεια να εκθέσουμε την *ποικιλία* πρακτικών για τη συμμετοχή στο EAPN, αναζητώντας τα συγκλίνοντα σημεία ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές και τις εθνικές δράσεις και βοηθώντας τα μέλη του EAPN και τις κοινωνικές ΜΚΟ στην Ευρώπη να ενισχύουν διαρκώς τη συμμετοχή των αποκλεισμένων ατόμων και κοινοτήτων στο έργο τους.

Ενισχύοντας τη Συμμετοχή

Τα πρώτα στάδια Εμπλοκής

Η συμμετοχική δημοκρατία δίνει τη δυνατότητα σε όλους να συνεισφέρουν στις κοινωνικές δημόσιες συζητήσεις. Για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια, η συμμετοχή τους στη δημοκρατική ζωή αποτελεί τη βάση για να κατανοήσουν και να αλλάξουν την κοινωνία ούτως ώστε να αποκτήσει ο καθένας πρόσβαση σε μια αξιοπρεπή ζωή.

Η ατομική συμμετοχή αρχίζει από τις γειτονιές, τις κοινοτικές ομάδες και τις πρωτοβουλίες που επιδρούν στην τοπική πραγματικότητα. Τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια θέλουν να νιώθουν στήριξη και να μπορούν να πουν τη γνώμη τους στις δημόσιες συζητήσεις, αλλά και στην πολιτική και τη λήψη αποφάσεων που επηρεάζει τη ζωή τους.

Σύμφωνα με τις οργανώσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας, ο χρόνος και η αμοιβαία κατανόηση είναι δυο βασικοί παράγοντες για την εξασφάλιση ουσιαστικής συμμετοχής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια. Τα συγκεκριμένα άτομα χρειάζονται χρόνο για να νιώσουν έτοιμα να μοιραστούν τη ζωή τους και να εμπλακούν σε διάλογο, ενώ χρειάζεται κατανόηση και από τις δυο πλευρές για να έχει απήχηση η συμμετοχή.

Για ένα άτομο που βιώνει τη φτώχεια, η συμμετοχή αρχίζει με την ενίσχυση της αυτό-εκτίμησης και αυτοπεποίθησης του, αποκτώντας το θάρρος να εκφράσει την άποψή του ως ίσος και να συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων και την εφαρμογή τους. Ένα ευνοϊκό περιβάλλον για το σκοπό αυτό θα δίνει τη δυνατότητα στα άτομα και τις οργανώσεις τους να συνεισφέρουν ενεργά και να μην λαμβάνονται υπόψη μόνο ως θέματα για συζήτηση. Η συμμετοχή για ένα άτομο που βιώνει τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, που είναι έτοιμο να μοιραστεί την καθημερινή πραγματικότητά του, μπορεί να σπάσει τους φραγμούς του στιγματισμού, να αμφισβητήσει τη χρήση και την επίδραση των εμπλεκόμενων πολιτικών ή των υπηρεσιών και να ενδυναμώσει τα άτομα να αντιδράσουν στις ασυνέπειες των κοινωνικών συστημάτων. Συχνά, τα άτομα στις οργανώσεις, οι κοινωνικές υπηρεσίες ή οι δημόσιες αρχές αρχικά στιγματίζουν με τις προκαταλήψεις τους άτομα που βιώνουν τη φτώχεια με τα οποία εργάζονται. Συνεπώς, για να έχει αντίκτυπο η συμμετοχή τους, θα πρέπει και οι δυο πλευρές να φτάσουν σε ένα σημείο αμοιβαίας εμπιστοσύνης και κατανόησης.

Τα οφέλη από την ατομική συμμετοχή είναι πολλαπλά. Η ατομική συμμετοχή ενδυναμώνει τα άτομα, θέτει τα θεμέλια για μια πιο συνεκτική κοινωνία και αυξάνει την επίδραση των πολιτικών – συνεισφέροντας εν τέλει σε μια πιο κοινωνικά δίκαιη και σωστή κοινωνία.

Εμπλοκή σε ΜΚΟ για την καταπολέμηση της φτώχειας

Η εμπλοκή σε οργανώσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας και η συμμετοχή στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι καθοριστικές για την εξασφάλιση της καλής έκβασης των πολιτικών.

Το ΕΑΡΝ έχει δεσμευτεί σε μεγάλο βαθμό να ενισχύσει και να αυξήσει την άμεση συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στις οργανώσεις που εκπροσωπούν τα συμφέροντά τους. Οι οργανώσεις αυτές είναι που βοηθούν το ΕΑΡΝ να παραμένει άμεσα συνδεδεμένο με τις

καθημερινές ανησυχίες των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, και τονίζουν τη σημασία της αμοιβαίας μάθησης και συνεργασίας.

Στον κοινωνικό στίβο υπάρχουν οργανώσεις που εργάζονται για τη βελτίωση της ζωής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, οργανώσεις που παρέχουν στα εν λόγω άτομα υπηρεσίες και άτυπες ομάδες αυτό-υποστήριξης ή οργανώσεις που εκπροσωπούν τα συμφέροντα τους. Ανεξάρτητα από το είδος, χρειάζονται οι κατάλληλες δομές ούτως ώστε να μπορούν τα συγκεκριμένα άτομα να εκφράζουν τη γνώμη τους όσον αφορά το έργο όλων των παραπάνω οργανώσεων. Στην ουσία οι ομάδες αυτό-υποστήριξης συχνά υποχρηματοδοτούνται ή δεν έχουν καθόλου στήριξη στις αρχικές φάσεις ίδρυσης και ανάπτυξης, και ως εκ τούτου δεν καταφέρνουν να εμπλέξουν περισσότερα ενδιαφερόμενα άτομα στη συμμετοχή. Παρά τα παραπάνω αντικειμενικά εμπόδια, όλο και περισσότερες οργανώσεις προβληματίζονται για τις αρχές τους σχετικά με τη συμμετοχή και την ένταξη ως μέρος της ανάπτυξής τους.

Πλαίσιο για τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων

Το πρόγραμμα Mainstreaming Social Inclusion (Ενσωμάτωση της Κοινωνικής Ένταξης) που διεξάγεται από τον Οργανισμό Καταπολέμησης της Φτώχειας της Ιρλανδίας, όπου έχουν συμμετάσχει μέλη του ΕΑΡΝ, εκθέτει ένα πλαίσιο συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Το πλαίσιο προσδιορίζει τέσσερα στάδια ανάπτυξης: πληροφόρηση, διαβούλευση, συμμετοχή και συναπόφαση, και τις επιδράσεις από κάθε στάδιο. Τα στάδια περιγράφονται παρακάτω: ¹

- **Η Πληροφόρηση** και η ανταλλαγή γνώσεων αποτελεί το «μέσο τροφοδότησης» της ανάπτυξης, εφόσον χωρίς την πλήρη και ολοκληρωμένη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με την αρχική πολιτική, που διατίθενται την κατάλληλη στιγμή, δεν θα έχει νόημα ούτε η διαβούλευση ούτε η συμμετοχή.
- **Η Διαβούλευση** παρέχει στα άτομα ή τις ομάδες που ενδιαφέρονται και εμπλέκονται τη δυνατότητα να εκφράσουν απόψεις σχετικά με μια πρόταση και να επηρεάσουν την τελική απόφαση χωρίς όμως να εμπλακούν στη λήψη της συγκεκριμένης απόφασης, που παραμένει αποκλειστικό προνόμιο των διαμορφωτών πολιτικής που ίσως να λάβουν, ίσως και να μη λάβουν υπόψη τους τις απόψεις που παρουσιάζονται στη διαδικασία διαβούλευσης, κατά τη λήψη αποφάσεων. Η διαβούλευση είναι αποτελεσματική μόνο αν

¹ Ενσωμάτωση της Κοινωνικής Ένταξης www.europemsi.org

- όσοι συμμετέχουν έχουν όλες τις σχετικές πληροφορίες σχετικά με την προτεινόμενη πολιτική.
- Η **συμμετοχή** αναγνωρίζει τη συνεισφορά εξίσου από όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και παρέχει στα άτομα και τις ομάδες τη δυνατότητα να επηρεάζουν τη διαδικασία και οι απόψεις τους να εμπεριέχονται στα τελικά αποτελέσματα.
 - Η **συναπόφαση** πάει ένα βήμα παραπέρα παρέχοντας τη διαβεβαίωση ότι κατά τη διάρκεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων θα επιτευχθεί συναίνεση, ότι καταλήγουν στις πολιτικές από κοινού και ότι οι πολιτικές αντανάκλουν τις ανησυχίες και τις προτεραιότητες όλων όσων θα επηρεαστούν από την απόφαση, ούτως ώστε το τελικό αποτέλεσμα να ανήκει από κοινού σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Το συγκεκριμένο πλαίσιο τονίζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι οργανώσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας στη συνεργασία τους με τους διαμορφωτές πολιτικής. Ενώ στην πραγματικότητα πολλές χώρες είναι στις αρχικές μόνο φάσεις του συγκεκριμένου παραδείγματος, οι διαμορφωτές πολιτικής αλλάζουν σιγά σιγά την προσέγγισή τους ούτως ώστε να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και των οργανώσεων που τα εκπροσωπούν στην διαμόρφωση πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων.

Συμμετοχή στο πλαίσιο της Κοινωνικής Πολιτικής της ΕΕ

Από την έναρξη της Συνθήκης της Λισαβόνας το 2000, το ΕΑΡΝ έχει συντελέσει στην προώθηση του συγκεκριμένου στόχου συμμετοχής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στη διαδικασία διοίκησης της Κοινωνικής Ανοιχτής Μεθόδου Συντονισμού (ΑΜΣ) σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός του ότι ενισχύει άμεσα την οργάνωση των ετήσιων συναντήσεων των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια, που οργανώνονται από την εαρινή Προεδρεία της ΕΕ, το ΕΑΡΝ έχει ασκήσει πίεση για την ενδυνάμωση της συμμετοχής στις διαδικασίες διοίκησης μέσα από την διαδικασία της ΑΜΣ, ιδίως στην ανάπτυξη των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη² και στην ετήσια συζήτηση στρογγυλής τραπέζης για τη φτώχεια. Το αίτημα αυτό αντανάκλαται εμφανώς στο Επεξηγηματικό Σημείωμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις εθνικές εκθέσεις στρατηγικής, «...η έκθεση πρέπει να τονίζει πώς θα εξασφαλιστεί η ποιότητα της εν λόγω ανάμειξης. Αυτό απαιτεί να εξετάζεται σε ποιο βαθμό εξασφαλίζεται το γνήσιο συμμετοχικό στοιχείο, λ.χ. μέσω ανταλλαγής απόψεων, παρά μέσω ενημερωτικών συνεδριάσεων, το κατά πόσο οι απόψεις και οι εμπειρίες των ενδιαφερόμενων μερών με σεβασμό στις προσδιορισμένες ανάγκες και προτεινόμενες λύσεις αντανάκλονται στην ανάπτυξη πολιτικών και την εφαρμογή τους».³ Το ΕΑΡΝ συνεχίζει να ασκεί πίεση δέσμευσης για καλύτερη ποιότητα στο σχεδιασμό, την ολοκλήρωση και αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών και των μέτρων για την καταπολέμηση της φτώχειας και την ανάγκη για επίτευξη περισσότερων με την καθιέρωση συνεχούς διαρθρωμένου διαλόγου ανάμεσα στις κυβερνήσεις σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και τα ενδιαφερόμενα μέρη συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, σε όλη την περίοδο ανάπτυξης και ολοκλήρωσης της στρατηγικής.⁴

Το ΕΑΡΝ Συγκεντρώνει τις Γνώσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο

Η συμμετοχή αποτελεί ένα σημαντικό πυλώνα πρωτοβουλιών στους τομείς Κοινωνικής Ένταξης, Διαρθρωτικών Ταμείων, Απασχόλησης ή ανάπτυξης δικτύου. Αυτός είναι και ο λόγος που εξετάζουμε το πώς η συμμετοχή ενσωματώνεται στο έργο μας. Χρειάζεται πολύ δουλειά για να επιβλέψουμε το πώς η ένταξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια μπορεί να γίνει πραγματικότητα όχι μόνο στα προγράμματά μας αλλά και στις δομές και το έργο μας. Μέσα στα τελευταία 20 χρόνια, το ΕΑΡΝ έχει ασχοληθεί με τη συμμετοχή μέσω:

- ◇ καθορισμού και κατανόησης της σημασίας της συμμετοχής για το ΕΑΡΝ και τα μέλη του·
- ◇ καθορισμού των προϋποθέσεων ένταξης των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στις δημοκρατικές συζητήσεις·
- ◇ συλλογής και ανταλλαγής καλών πρακτικών και μεθόδων·

Ως υποστηρικτής της άμεσης συμμετοχής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, το ΕΑΡΝ έχει καθορίσει μια μεθοδολογία εθνικού συντονισμού και προετοιμασίας για συνεισφορά στις Ευρωπαϊκές Συναντήσεις των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια, που οργανώνονται στο πρώτο μισό κάθε χρόνου από τη χώρα που έχει την προεδρεία της ΕΕ μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με τη στήριξη του ΕΑΡΝ. Η μεθοδολογία επικεντρώνεται στην προετοιμασία των ατόμων που βιώνουν άμεσα τη φτώχεια να εμπλακούν ενεργά στις συζητήσεις σχετικά με διάφορες πτυχές πολιτικής που θα επηρεάσουν τη ζωή τους, και να ελέγχουν τις επιδράσεις των Ευρωπαϊκών πολιτικών, ιδίως της ΑΜΣ (ανοικτής μεθόδου συντονισμού) για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Προστασία, στα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Οι πλούσιες εμπειρίες από την ετήσια οργάνωση της Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια έχουν πείσει τις κυβερνήσεις για την προστιθεμένη αξία ανάπτυξης παρόμοιων διαδικασιών και φόρουμ συμμετοχής σε πολλές χώρες, όπου η ανάμειξη των ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας είναι μέρος του βασικού στόχου των εθνικών οργανώσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας. Σήμερα αρκετές χώρες οργανώνουν Εθνικές Συναντήσεις των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια – πρωτοβουλίες που ξεκίνησαν σαν προγράμματα και τώρα αποτελούν ανεξάρτητες πλήρως εξελιγμένες διαδικασίες. Οι δια-συνοριακές συναντήσεις των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια βοηθούν τα Εθνικά Δίκτυα να συγκρίνουν τα πρότυπα τους και να μάθουν το ένα από τις εμπειρίες του άλλου. Ο κατάλογος με τα επιτεύγματα είναι μεγάλος καθώς η συμμετοχή είναι μέρος κάθε προγράμματος, κάθε δράσης για την άσκηση πίεσης ή τη διαμόρφωση πολιτικής σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην προετοιμασία για το 2010 – το Έτος για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού, το ΕΑΡΝ ασχολήθηκε διεξοδικά με τις αξίες και τις αρχές που θα θέλαμε να δούμε σε μια κοινωνικά δίκαιη για όλους Ευρώπη. Οι κοινές αξίες που καθορίστηκαν αντανακλούν εκτός των άλλων, αξίες μιας δημοκρατικής κοινωνίας με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, χωρίς φτώχεια και με αυξημένη συμμετοχή. Το ΕΑΡΝ στοχεύει στην επίτευξη των παραπάνω και στην κινητοποίηση της κοινωνίας, ούτως ώστε να αποδείξει τις θετικές επιδράσεις της συμμετοχής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

Παρόλα αυτά, η συμμετοχή είναι πολύ πολύπλοκη μέσα στην απλότητά της. Δεν αποτελεί πάντα επιτυχία από την πρώτη προσπάθεια αν δεν τηρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, και χρειάζεται προσαρμοστικότητα, επιμονή, πόροι και πολύ δουλειά. Πέρα από την κατάλληλη υποδομή για την διευκόλυνση της συμμετοχής, πρέπει να εξετάσουμε και τις ψυχολογικές και κοινωνιολογικές επιπτώσεις της ανάμειξης στα ενδιαφερόμενα άτομα. Κάποια μέλη του EAPN τώρα έχουν αρχίσει να εξετάζουν τη συμμετοχή μέσω έργων, ενώ αλλά βελτιώνουν μεθοδολογίες που μπορούν ήδη να προσεγγίσουν περισσότερο κόσμο που βιώνει τη φτώχεια. Ανεξαρτήτως του σημείου εκκίνησης, κάθε πρωτοβουλία δίνει εμπειρίες και ασκεί επίδραση σε όσους εμπλέκονται, με στόχο να αναπτύξει συμμετοχικές πρακτικές στα πλαίσια του έργου των Εθνικών Δικτύων. Οι ακόλουθες μελέτες περιπτώσεων περιγράφουν κάποιες από τις εν λόγω εμπειρίες που ελπίζουμε ότι θα αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για περισσότερες πρωτοβουλίες ανάμειξης των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στο έργο του EAPN και των μελών του.

Εθνικά Δίκτυα του EAPN - η Εμπειρία τους

Τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια ανήκουν σε ομάδες εργασίας και διοικητικά όργανα εθνικών δικτύων για την καταπολέμηση της φτώχειας. Εμπλέκονται ενεργά στην άσκηση πίεσης και το διάλογο με τις δημόσιες αρχές, παρέχουν εκπαίδευση και ανατροφοδότηση στις κοινωνικές υπηρεσίες, διευθύνουν εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού και επιτυγχάνουν σημαντικές βελτιώσεις στη ζωή τους και τη ζωή των οικογενειών και κοινοτήτων τους.

Κάποια διεθνικά προγράμματα έχουν βοηθήσει τα Εθνικά Δίκτυα να αναπτύξουν μεθοδολογίες που όχι μόνο παραμένουν στα Δίκτυα και τα μέλη τους, αλλά και υιοθετούνται από οργανώσεις ενεργές στον κοινωνικό τομέα, ακόμα και από τις δημόσιες αρχές. Καλλιεργώντας στενή συνεργασία με τις δημόσιες υπηρεσίες σε διάφορα επίπεδα, τα Εθνικά Δίκτυα έχουν επιτύχει σε ορισμένα κράτη μέλη την καθιέρωση σταθερών δομών που δίνουν τη δυνατότητα στα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια να μετέχουν ενεργά στην δημιουργία πολιτικών και την εφαρμογή τους στις κοινότητές τους.

Εστιάζοντας στην εν λόγω Έκδοση

Η εν λόγω έκδοση τονίζει την ποικιλία προσεγγίσεων μεταξύ των μελών του EAPN για τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό στο έργο των κοινοτήτων, στις οργανώσεις μας και στη διαμόρφωση πολιτικών και τη λήψη αποφάσεων. 20 χρόνια εμπειριών των μελών του EAPN έχουν περάσει κατά ένα μεγάλο μέρος και έχουν τροποποιηθεί μέσω προγραμμάτων, δομών και ανταλλαγών. Η εν λόγω έκδοση στοχεύει να κάνει πιο ορατές τις συγκεκριμένες εμπειρίες ενίσχυσης της συμμετοχής.

Περιγράφοντας τις μελέτες περιπτώσεων, κάθε Εθνικό Δίκτυο προσπάθησε να θίξει τα ακόλουθα ερωτήματα:

Ποιος είναι ο ορισμός ή η αντίληψή μας για τη συμμετοχή; Από ποιο γενικό πλαίσιο προέκυψε η εμπειρία; Ποιες ήταν οι επιτεύξεις; Ποιες ήταν οι προκλήσεις και οι επιδράσεις τους στο Εθνικό Δίκτυο;

Ο Experience Expert του Βελγίου περιγράφει πως τα άτομα που βιώνουν άμεσα τη φτώχεια υποβάλλονται σε εκπαίδευση και καθοδήγηση ούτως ώστε να γίνουν ειδικοί στη φτώχεια και προσλαμβάνονται από οργανώσεις και δημόσιες υπηρεσίες για να κινητοποιήσουν και να ενισχύσουν τα άτομα που ζουν στη φτώχεια στις σχέσεις τους με τους παροχείς κοινωνικών υπηρεσιών και τη διαμόρφωση πολιτικών εν γένει.

Το Forum Theatre της Αυστρίας εισάγει ένα συμμετοχικό πρότυπο δημιουργίας πολιτικών που έχει ως αφετηρία ατομικές εμπειρίες που παρουσιάζονται σε ένα θεατρικό έργο και καλεί τα μέλη της κοινότητας και τους διαμορφωτές αποφάσεων να συμμετέχουν, αντικαθιστώντας έναν από τους ηθοποιούς και προτείνοντας μια διαφορετική σειρά γεγονότων που δίνει μια άλλη λύση. Στη συνέχεια, οι θεατές καλούνται να συλλογιστούν από κοινού σχετικά με τα προβλήματα και τις λύσεις που καθορίζονται κατά τη διάρκεια του θεατρικού έργου και να τα προσαρμόσουν στην πραγματικότητα της κοινότητάς τους.

Το πρόγραμμα της Πορτογαλίας “Activating Participation” (Ενεργοποιώντας τη Συμμετοχή) συγκεντρώνει εμπειρίες ενδυνάμωσης τοπικών ομάδων μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων. Όλα τα παραπάνω συντέλεσαν στην καθιέρωση συμμετοχικού έργου για την καταπολέμηση της φτώχειας σε επίπεδο οργάνωσης και στις κοινότητες σε όλη την Πορτογαλία. Η έκδοση “Small Hopes – Great Experiences” («Μικρές Ελπίδες - Μεγάλες Εμπειρίες») εξιστορεί την εμπειρία αυτή και δείχνει πως αναπτύχθηκε η μεθοδολογία στην πορεία του προγράμματος.

Τα Τοπικά Συνέδρια για τη φτώχεια στις Κάτω Χώρες ανακαλύπτουν τα οφέλη μιας ανοιχτής συνεδρίασης, όταν οι δικαιούχοι κοινωνικών υπηρεσιών οργανώνουν ένα γεγονός που ενώνει τη δημόσια διοίκηση, τον ιδιωτικό τομέα, τους εργοδότες, τους παροχείς υπηρεσιών, τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και άλλους σχετικούς παράγοντες από την ίδια πόλη με στόχο να αναπτύξουν απλές και πρακτικές λύσεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν διάφορες αποκλεισμένες ομάδες. Τα συγκεκριμένα συνέδρια έχουν διαμορφώσει μακροπρόθεσμες πολιτικές σε δήμους στις Κάτω Χώρες.

Η Επιτροπή Συντονισμού της Ουγγαρίας απεικονίζει το μοντέλο συν-διαχείρισης ανάμεσα στους επαγγελματίες της κοινωνικής πρόνοιας και τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια σε μια εθνική πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας. Η μελέτη περίπτωσης απεικονίζει τις ανάγκες

των ατόμων και τους όρους που πρέπει να σέβονται οι οργανώσεις για πραγματική ενδυνάμωση της εμπλοκής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

Η Ανάπτυξη Συμμετοχικού Δικτύου της Ισπανίας (Participatory Network Building), ασχολείται με τις προκλήσεις δημιουργίας κοινής αντίληψης για τη συμμετοχή σε ένα δίκτυο όπου οι τοπικές και περιφερειακές εμπειρίες και τα οράματα διαφέρουν, και στο πως οι διαφορές αυτές τονίζουν τα οφέλη ενός ανοιχτού δικτύου. Η συμμετοχική αξιολόγηση από τους δικαιούχους κοινωνικής πολιτικής είναι ένα από τα πολλά μοντέλα που διαμορφώθηκαν στο επίπεδο αυτόνομων περιφερειών στην Ισπανία, που υιοθετήθηκε από στο δίκτυο και προωθήθηκε περισσότερο σε άλλα μέρη της χώρας. Ένας οδηγός μεθοδολογίας για τη συμμετοχή που περιγράφει τις συγκεκριμένες εμπειρίες είναι το αποτέλεσμα μιας πρώτης φάσης αυτής της διαδικασίας καθορισμού της συμμετοχής που διεξάγεται από το EAPN της Ισπανίας.

Οι Ομάδες διαλόγου του Βελγίου αποτελούν μια μέθοδο διαμόρφωσης συναίνεσης, όπου παρέχεται στα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό χρόνος και χώρος για να συλλογιστούν σχετικά με τις προτάσεις των διαμορφωτών πολιτικής και να τροφοδοτήσουν τις ανησυχίες και τις προτάσεις τους σε διάφορα στάδια της διαμόρφωσης πολιτικής. Πρόκειται για ένα εργαλείο ενδυνάμωσης της κοινότητας που βοηθά τα άτομα που υποφέρουν από τη φτώχεια να ασκούν τα δικαιώματα του πολίτη.

Το πρόγραμμα της Γαλλίας Working across Boundaries (Δουλεύοντας πέρα από τα σύνορα) ενισχύει το σύνδεσμο ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές Κοινωνικές πολιτικές και την τοπική πραγματικότητα των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, εξασφαλίζοντας έναν ισότιμο διάλογο ανάμεσα στους παροχείς υπηρεσιών ως εκτελεστές των πολιτικών και τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια ως χρήστες των υπηρεσιών. Τα αποτελέσματα αντανακλούν μια ρεαλιστική εκτίμηση των υπάρχουσών πολιτικών, τη βελτίωσή τους και την ανάπτυξη των εργαλείων που θα δώσουν τη δυνατότητα στα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια να συνεισφέρουν στις πολιτικές που επηρεάζουν την καθημερινή τους ζωή.

Το πρόγραμμα του Ηνωμένου Βασιλείου “Bridging the Policy Gap” (Γεφυρώνοντας το Χάσμα των Πολιτικών) εξετάζει το πώς οι αξιολογήσεις ομότιμων (peer reviews) μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εκπαιδευτική άσκηση για την ανάπτυξη της διοίκησης και την εμπλοκή των ακτιβιστών της κοινότητας στην αξιολόγηση των επιδράσεων της πολιτικής και στη διαμόρφωση προτάσεων για τη μείωση της φτώχειας.

Η Συνεδρίαση της Νορβηγίας για τη Φτώχεια τονίζει τη σημασία συμμετοχής των ομάδων για την καταπολέμηση της φτώχειας και των ΜΚΟ στη δημόσια αρένα και κινητοποίησης και ευαισθητοποίησης ούτως ώστε να αυξηθεί η διαθεσιμότητα των δημόσιων φορέων για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και την κοινωνία εν γένει. Ως δίκτυο κυρίως αυτό-οργανωμένων ομάδων, η επιτυχία της ημέρας κινητοποίησης είναι σημαντική για να κινητοποιήσει τις συγκεκριμένες ομάδες και να τις ενθαρρύνει να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους.

Η ανάμειξη του EAPN της Ευρώπης στη διοργάνωση των ετήσιων Ευρωπαϊκών Συναντήσεων των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια απεικονίζει τη μεγάλη πορεία για την ανάπτυξη μιας μεθόδου διοργάνωσης συναντήσεων όπου άτομα που βιώνουν τη φτώχεια παίρνουν το λόγο και κάνουν διάλογο με τους Ευρωπαίους διαμορφωτές πολιτικής. Όλες αυτές οι συναντήσεις έχουν ενδυναμώσει τις εθνικές οργανώσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας και τις κυβερνήσεις

ούτως ώστε να δημιουργήσουν παρόμοια φόρουμ σε εθνικό επίπεδο, ενδυναμώνοντας περισσότερα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια για να έχουν λόγο στην κοινωνική πολιτική, και να νιώθουν μέρος της δημοκρατικής κοινωνίας.

Τέλος, το τελευταίο κεφάλαιο επικεντρώνεται στις επιτυχίες και τις προκλήσεις όλων των μελετών περιπτώσεων που παρουσιάστηκαν εδώ και τονίζει μια σειρά από αρχές και προϋποθέσεις απαραίτητες για τη διαβεβαίωση ότι η συμμετοχή είναι δυνατή!

Tanya Basarab
EAPN

Και κάτι ακόμα...

Το σύνολο των μελών του EAPN περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα ενεργών οργανώσεων σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο σε όλη την Ευρώπη. Μολονότι η εν λόγω έκδοση τονίζει τις εμπειρίες του Εθνικού Δικτύου, ορισμένες Ευρωπαϊκές οργανώσεις μέλη του EAPN έχουν αναπτύξει εκτεταμένο έργο σχετικά με τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια:

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του διεθνούς κινήματος ATD για τον Τέταρτο Κόσμο (ATD Fourth World), για να ενημερωθείτε για την εμπειρία τους σχετικά με την ατομική συμμετοχή <http://www.atd-fourthworld.org/>

Επισκεφθείτε την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Εθνικών οργανώσεων για τους αστέγους (FEANTSA) για να ενημερωθείτε για τη συμμετοχή αστέγων στις υπηρεσίες αστέγων και το έργο τους σχετικά με τη συμμετοχή: <http://www.feantsa.org/code/en/hp.asp>

Επισκεφθείτε το Eurochild (πανευρωπαϊκό δίκτυο οργανώσεων και προσώπων που εργάζονται για την βελτίωση της ποιότητας της ζωής των παιδιών και των νέων) για να ενημερωθείτε για το έργο τους με τη συμμετοχή παιδιών στη λήψη αποφάσεων www.eurochild.org

Επισκεφθείτε την AGE (Πλατφόρμα για την Τρίτη Ηλικία) για να ενημερωθείτε για το έργο της για αύξηση του ρόλου των ηλικιωμένων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε πολιτικές που τους επηρεάζουν. www.age-platform.org

EAPN Αυστρίας – Γεφυρώστε το χάσμα!
Το Forum Theatre ως μια καινοτόμος μέθοδος δραστηριοποίησης, έρευνας
και άσκησης πίεσης για και με τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια.

Γενικό πλαίσιο

Το 2006 η κοινωνικο-πολιτιστική οργάνωση InterACT της Στυρίας, που είχε μόλις είχε εκθέσει ένα νέο πρόγραμμα με επίκεντρο τη φτώχεια και τους τρόπους για την επίλυση του προβλήματος της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, προσέγγισε το EAPN της Αυστρίας. Η InterACT έχει εργαστεί με διαδραστικές και συμμετοχικές θεατρικές μεθόδους για να θέσει σε λειτουργία λύσεις σε τομείς κοινωνικών προβλημάτων και αγώνων για πολλά χρόνια και το Αυστριακό δίκτυο συνεργάστηκε με χαρά. Λίγο πριν, το δίκτυο είχε ξεκινήσει να οργανώνει τακτικές συναντήσεις αυτό-οργανώσεων ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια με θέμα «Γίνετε ορατοί!» και το πολιτιστικό έργο κατείχε κεντρική θέση στις εν λόγω δραστηριότητες από την αρχή, το ίδιο και οι πολιτικές συζητήσεις και οι δημόσιες σχέσεις. Κύριος στόχος του έργου μας στον τομέα συμμετοχής είναι να ανακαλύψουμε νέους τρόπους να κάνουμε αισθητή την παρουσία των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, όπως επίσης και τα πραγματικά τους προβλήματα και τις προτάσεις τους για αλλαγή, και να βρούμε καινοτόμες μεθόδους ούτως ώστε να αυξήσουμε την επιρροή τους στη διαμόρφωση πολιτικών, την εκπροσώπηση από τα ΜΜΕ και την έρευνα για τη φτώχεια. Κατά συνέπεια, το προτεινόμενο θεατρικό έργο δεν ήταν μόνο μια σπουδαία δυνατότητα για τις παραπάνω ενέργειες, αλλά αποδείχτηκε και μια πολύ αποτελεσματική προσέγγιση σχετικά με τη γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στις εμπειρίες των ατόμων που ζουν στη φτώχεια και τον αποκλεισμό και στους διαμορφωτές πολιτικών αποφάσεων και το ευρύ κοινό. Ως τώρα έχουν οργανωθεί τρεις εθνικές συναντήσεις αυτό-οργανώσεων και πρωτοβουλιών ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια από το αυστριακό δίκτυο. Οι συναντήσεις περιλάμβαναν ανταλλαγή και συζήτηση, καθώς επίσης και εργασία με θεατρικές μεθόδους και οργάνωση για πρώτη φορά δημόσιων διαδηλώσεων των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στις πόλεις Λιντζ και Γκρατς.

Περιγραφή

Το πρόγραμμα Forum Theatre που ονομάζεται "Kein Kies zum Kurven kratzen – Neuer Armut entgegenwirken" (No doosh to get round – Counteracting new poverty, Δεν υπάρχει φράγκο να τα φέρουμε βόλτα – Αντιμετώπιση της νέας φτώχειας) ξεκίνησε με ένα εβδομαδιαίο θεατρικό εργαστήριο για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια. 65 άτομα από όλη την περιοχή της Στυρίας έκαναν αίτηση για να συμμετέχουν στο πρόγραμμα με 30 από αυτά τελικά να παίρνουν μέρος στο εργαστήριο και πέντε να μετέχουν ως ηθοποιοί στο θεατρικό έργο που είχε στόχο να διαμορφώσει τον πυρήνα του προγράμματος.

Οι συμμετέχοντες είχαν ο καθένας διαφορετικό παρελθόν και εμπειρίες. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες εργάστηκαν στο εργαστήριο και πληρώθηκαν, και κάποιοι από αυτούς είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν ως μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος τους για την αγορά εργασίας, χρηματοδοτούμενο

Το EAPN Αυστρίας αντιλαμβάνεται τη συμμετοχή ως «να μετέχεις σε κάτι» «να αποτερείς μέρος σε κάτι». Είμαστε ωστόσο πάντα αρκετά σαφείς και κατηγορηματικοί στο ότι αντιλαμβανόμαστε τη συμμετοχή ως κάτι παραπάνω από και κάτι διαφορετικό από την ένταξη, με την έννοια ότι δεν αφορά μόνο την ένταξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια σε ένα υπάρχον σύστημα αλλά και τη δυνατότητα να αμφισβητούν και να αναδιαμορφώνουν οι ίδιοι το σύστημα.

από τις υπηρεσίες απασχόλησης. Με τη βοήθεια ποικίλων θεατρικών μεθόδων, οι συμμετέχοντες αντάλλαξαν απόψεις και στοχάστηκαν με έναν εναλλακτικό τρόπο σχετικά με την πραγματικότητα των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, εντόπισαν καταστάσεις στιγματισμού και αποκλεισμού και διερεύνησαν τις πιθανότητες αλλαγής. Η όλη ομάδα παρουσίασε ένα διαδραστικό θεατρικό έργο με την τεχνική του Forum Theatre που δείχνει πως μια «κανονική» οικογένεια στην Αυστρία βυθίζεται ολοένα και πιο βαθιά στη φτώχεια και τον αποκλεισμό και αναζητά τρόπους διαφυγής.

Το Forum Theatre αποτελεί μια διαδραστική μορφή θεατρικής παράστασης στην οποία – σε μια δεύτερη παράσταση του έργου – το κοινό καλείται να συμμετέχει σε ότι διαδραματίζεται επί σκηνής, να δοκιμάζει ιδέες για λύσεις ή αλλαγές σε μια σύγκρουση ή ένα πρόβλημα που παρουσιάζεται στη σκηνή. Η μεθοδολογία βασίζεται σε διαδραστικές θεατρικές μεθόδους όπως έχουν αναπτυχθεί από τον Βραζιλιάνο Augusto Boal και συνδυάζει διαδικασίες όπως ενίσχυση της κατανόησης και ευαισθητοποίηση, επιζητώντας αλλαγή στην ατομική, κοινωνική και πολιτική ζωή.

Το θεατρικό έργο “Kein Kies zum Kurven kratzen” (No doosh to get round, Δεν υπάρχει φράγκο να τα φέρουμε βόλτα) που παρουσιάστηκε στο εργαστήριο παίχθηκε σε περίπου είκοσι πόλεις και χωριά στην περιοχή της Στυρίας, παρέχοντας κάθε φορά στο κοινό τη δυνατότητα να παρεμβαίνει και να δοκιμάζει διαφορετικές λύσεις. Στο τέλος κάθε παράστασης ακολουθούσαν συζητήσεις σε μικρές ομάδες και σε ολομέλεια ανάμεσα στα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που εμπλέκονταν και το κοινό, όπου διαμορφώνονταν ιδέες για αλλαγή, που συλλέγονταν και καταγράφονται μετά από κάθε παράσταση σε ένα τελικό φυλλάδιο προς το τέλος του προγράμματος.

Τόσο το θεατρικό έργο και οι λύσεις παρουσιάζονται στους διαμορφωτές αποφάσεων σε διάφορες περιπτώσεις. Στη φάση αυτή το Forum Theatre γίνεται το λεγόμενο Νομοθετικό Θέατρο καθώς στοχεύει να επηρεάζει άμεσα τη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής. Τουλάχιστον μια από τις προτάσεις που έγιναν στα πλαίσια του προγράμματος ανέλαβαν οι περιφερειακοί πολιτικοί ενώ συγκεκριμένες αλλαγές στο περιφερειακό σύστημα κοινωνικής βοήθειας θα εφαρμοστούν τους επόμενους μήνες. Το θεατρικό έργο παρουσιάστηκε επίσης στην 3^η εθνική συνάντηση αυτό-οργανώσεων των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στο Γκρατς και κάποια αποσπάσματα του χρησιμοποιήθηκαν στο 7^ο Αυστριακό Συνέδριο για τη Φτώχεια ως εργαλείο υποκίνησης των κοινωνικών υπαλλήλων, των εκπροσώπων των ΜΚΟ και των ερευνητών σχετικά με την αλληλεπίδρασή τους με τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια. Οι θεατρικές μέθοδοι αποδείχτηκαν γενικότερα ένας πολύ αποτελεσματικός τρόπος ενδυνάμωσης, αλληλεπίδρασης και δημοσιότητας και αποτέλεσαν έκτοτε μέρος όλων των δραστηριοτήτων του προγράμματος «Γίνετε ορατοί!»

Τι πήγε καλά

Η μέθοδος αποδείχτηκε ιδανική για να παρακινήσει σε ενεργό ανάμειξη άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και να τους δώσει μια ευκαιρία να υψώσουν τις φωνές τους και να πουν τη δική τους ιστορία χωρίς να εκτεθούν με τρόπο που θα τους στιγματίσει. Το Forum Theatre αποτελεί ένα επιτυχημένο και ισχυρό εργαλείο ενδυνάμωσης των ατόμων, που επηρεάζονται από κοινωνικά προβλήματα όπως η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Ενισχύει τη δημιουργία κοινότητας και κινητοποιεί τα άτομα να εκφράσουν τις εμπειρίες τους και τις απόψεις τους σχετικά με το θέμα που διακυβεύεται. Οι θεατρικές σκηνές απεικονίζουν τις καθημερινές και συναισθηματικές επιδράσεις της φτώχειας με έναν αυθεντικό και ρεαλιστικό τρόπο. Το Forum Theatre ενισχύει την ατομική και πολιτική ενδυνάμωση και ενθαρρύνει τα

άτομα να χρησιμοποιούν τη δική τους φωνή και να αναλαμβάνουν την ευθύνη να παρουσιάσουν τις επιθυμίες τους και να μάχονται για τα συμφέροντά τους. Ως διαδραστική, συμμετοχική μέθοδος θεάτρου και δραματικής τέχνης συνεισφέρει επίσης στην έρευνα για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό και συντελεί στην εδραίωση καλύτερων σχέσεων μεταξύ συγκεκριμένων γεγονότων, ακαδημαϊκών θεωριών, και διαφορετικών επιπέδων κοινωνικής και πολιτικής συμμετοχής, με τη διαβεβαίωση ότι οι φωνές των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια θα ακουστούν σε όλους τους παραπάνω τομείς. Από τη συμμετοχή αυτή ένιωσαν ενδυνάμωση και ενθαρρύνθηκαν να συζητήσουν και να παρουσιάσουν τις δικές τους προτάσεις για αλλαγή όχι μόνο οι ηθοποιοί του έργου αλλά και όσοι εμπλέκονταν στο πρόγραμμα ως συμμετέχοντες στο εργαστήριο ή ως κοινό.

Οι ενδιαφερόμενοι προσεγγίστηκαν άμεσα και όσοι δεν είχαν ποτέ βιώσει οι ίδιοι τη φτώχεια είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τα συγκεκριμένα γεγονότα των ατόμων που ζουν την κατάσταση. Τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια είχαν τη δυνατότητα να παρακινήσουν το κοινό και ιδίως τους διαμορφωτές πολιτικών αποφάσεων που ήταν παρόντες στις παραστάσεις να τους ακούσουν όχι μόνο όσον αφορά τα προβλήματά τους αλλά και σε ό, τι αφορά την παρουσίαση και εφαρμογή λύσεων.

Το θεατρικό έργο έδινε έμφαση στους περιορισμούς ατομικών τρόπων δράσης, διευκρίνιζε το βαθμό στον οποίο μπορούν να αλλάξουν μια προβληματική κατάσταση και αναγνώριζε την ανάγκη διαρθρωτικών αλλαγών και ανάμειξης των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στην ανάπτυξη και εφαρμογή συγκεκριμένων στρατηγικών και μέτρων. Η προσέγγιση συνεπώς συνεισφέρει κατά πολύ στη γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στην πραγματικότητα των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τις υπάρχουσες (ή μελλοντικές) στρατηγικές και τα μέτρα για την καταπολέμηση της φτώχειας και την αύξηση της κοινωνικής συνοχής. Το γεγονός αυτό αποδείχτηκε ότι ισχύει όχι μόνο για τους πολιτικούς και τους εκπροσώπους των δημόσιων αρχών αλλά και για τους αρχηγούς των κοινωνικών ΜΚΟ, τους ερευνητές και τους ανθρώπους των μέσων μαζικής ενημέρωσης που καλούνται να παρακινήσουν για μεγαλύτερη ανάμειξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στο έργο τους. Το πρόγραμμα προσέφερε μια σπουδαία μαθησιακή εμπειρία και στο Αυστριακό δίκτυο και οδήγησε σε καλύτερη ένταξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στο γενικότερο έργο του και ιδίως στο μεγάλο εξαμηνιαίο συνέδριο. Στο τελευταίο συνέδριο, που πραγματοποιήθηκε την άνοιξη του 2008 τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια είχαν πολύ πιο δυνατή παρουσία από κάθε άλλη φορά – τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά.

Για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που εμπλέκονταν στο πρόγραμμα ως ηθοποιοί, λειτούργησε ως παράγοντας ενδυνάμωσης. Κατά πρώτον τους παρείχε δουλειά για μια ορισμένη περίοδο, που βοήθησε τουλάχιστον έναν από αυτούς να ενεργοποιηθεί ούτως ώστε να βρει άλλη δουλειά αργότερα. Κατά δεύτερον βίωσαν την εμπειρία του να έχουν πραγματικά κάτι να πουν και αυτό μπορεί να αλλάξει τα πράγματα.

Όσοι συμμετείχαν απλώς στο εργαστήριο στην αρχή και οι συμμετέχοντες της συνάντησης “Get visible!” («Γίνετε ορατοί!»), που πήραν μέρος στα θεατρικά εργαστήρια και σε μια διαδραστική παράσταση του θεατρικού έργου βίωσαν την ίδια κινητήρια ενέργεια να βελτιώσουν τη ζωή τους. Όλοι οι ηθοποιοί και πολλοί από τους συμμετέχοντες στο εργαστήριο έχουν κρατήσει επαφή μεταξύ τους και υπάρχουν σχέδια για την ίδρυση ενός δικτύου για την καταπολέμηση της φτώχειας στην Στυρία με έντονη ανάμειξη ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

Ποιες ήταν οι δυσκολίες, τι μαθήματα αποκομίσαμε

Ως τώρα η προσέγγιση μπορεί να εφαρμοσθεί πλήρως μόνο στα πλαίσια διετούς προγράμματος σε μια αυστριακή περιοχή. Εντατική δουλειά και μια πιο ευρεία χρήση της μεθόδου θα ενίσχυε την ανάμειξη περισσότερων ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και θα αύξανε την επίδραση του εν λόγω έργου.

Η πολιτική θέληση και η δημόσια χρηματοδότηση για την επιδίωξη της συγκεκριμένης προσέγγισης σε εθνική κλίμακα είναι βασικοί παράγοντες, αλλά μάλλον δύσκολο να βρεθούν, καθώς η μέθοδος δεν είναι ακόμα πολύ γνωστή και λίγοι μόνο πολιτικοί μπορούν να φανταστούν ότι «το να παίζεις θέατρο» μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των αποτελεσματικών μέτρων ενάντια στη φτώχεια.

Και οι εμπειρίες από το πρόγραμμα στην Στυρία έχουν δείξει ότι η στενή συνεργασία ανάμεσα στους ειδικούς του θεάτρου και τα δίκτυα για την καταπολέμηση της φτώχειας και την κοινωνική οργάνωση είναι απαραίτητη για να εξασφαλισθεί το γεγονός ότι τα αποτελέσματα των θεατρικών έργων μεταφέρονται πραγματικά στις δραστηριότητες άσκησης πολιτικής πίεσης και ότι οι λύσεις των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στηρίζονται και ενισχύονται από τα αποτελέσματα των μελετών και την έρευνα για τη φτώχεια ούτως ώστε να αυξηθεί η πιθανότητα να ακουστούν.

Για το EAPN της Αυστρίας, το πρόγραμμα αποτελεί μια μαθησιακή εμπειρία και αποδείχτηκε ισχυρή κινητήρια μέθοδο ενδυνάμωσης των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια να αναλάβουν την προσωπική ζωή τους και τις πολιτικές αποφάσεις που τους επηρεάζουν. Θα συνεχίσουμε να προωθούμε τη συγκεκριμένη μέθοδο εργασίας.

Michaela Moser
Die Armutskonferenz./EAPN Αυστρίας

Και κάτι ακόμα...

Σχετικά με την προσπάθεια να γίνει αισθητή η παρουσία των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό

Το EAPN Αυστρίας, για να αυξήσει την εμπλοκή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στο δίκτυο, εφαρμόζει το πρόγραμμα 'Sichtbar werden' (Getting Visible, Να γίνουμε Ορατοί), το οποίο ενισχύει την αυτό-οργάνωση και το δίκτυο ποικίλων ομάδων ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια. Η ιδέα/στρατηγική πίσω από το συγκεκριμένο πρόγραμμα βασίζεται σε ποικίλες κοινωνικές θεωρίες καθώς επίσης και στις εμπειρίες και τις αναπτυξιακές εργασίες της κοινότητας.

Ένα μέρος του προγράμματος βασίζεται σε ένα μοντέλο που περιλαμβάνει 4 βήματα, όπου ξεκινά με την «κατανόηση πληροφοριών» ακολουθεί η «συμμετοχή», και αργότερα η «συν-απόφαση», και τέλος η «αυτό-διαχείριση/οργάνωση».

Συν τοις άλλοις το έργο μας για τη συμμετοχή περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία/ τις ακόλουθες αρχές:

α) Ξεκινάμε από αυτό που υπάρχει και το «καλλιεργούμε»: συνεργαζόμαστε δηλαδή με ομάδες ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και έχουν ήδη με κάποιο τρόπο ξεκινήσει να οργανώνονται. Κάποιες φορές οι συγκεκριμένες ομάδες μπορεί να είναι πολύ μικρές ομάδες αυτό-βοήθειας πιθανότατα με δυο ή τρία άτομα· αυτό που έχει σημασία είναι ότι υπάρχει ήδη κάποια ώθηση για οργάνωση και επομένως τα άτομα αυτά δεν μένουν αβοήθητα (πάλι) αφού έχουν συμμετάσχει στα σεμινάρια/συνέδρια που οργάνωσε το EAPN Αυστρίας, αντιθέτως έχουν μια ομάδα για να μοιραστούν και να συνεχίσουν το έργο/τις συζητήσεις/τον αγώνα τους.

β) Να φέρουμε κοντά ποικίλες διαφορετικές ομάδες ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια. Είναι επίσης σημαντικό για μας να συμπεριλάβουμε ποικίλες ανόμοιες ομάδες ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, όπως ομάδες μονογονεϊκών οικογενειών, ομάδες αυτό-βοήθειας ατόμων με ψυχικά προβλήματα υγείας, πρωτοβουλίες ανέργων, οργανώσεις μεταναστών κλπ.

γ) Να δημιουργήσουμε και να παρέχουμε χώρο και δυνατότητες: για ανταλλαγή και πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα, για διάλογο με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη/πολιτικούς,, για δημόσιες δράσεις και άλλες μορφές προβολής, για την υλοποίηση έργων...

δ) Να ενισχύσουμε την ανάμιξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια σε και σε άλλους τομείς των δραστηριοτήτων του δικτύου μας.

Ενεργώντας τοιουτοτρόπως έχουμε επίσης ξεκινήσει διάλογο ανάμεσα στους ερευνητές (που ανήκουν στο Ακαδημαϊκό Συμβουλευτικό Σώμα μας) λ.χ. σε όσους εμπλέκονται στην Ευρωπαϊκή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης του EU SILC της Αυστρίας, τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τους δημόσιους υπαλλήλους κλπ.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα Get Visible, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα:

http://www.armutskonferenz.at/armutskonferenz_news_sichtbarwerden.htm.

Άλλη μια πρωτοβουλία του EAPN Αυστρίας σε συνεργασία με το Θέατρο της Βιέννης το πρόγραμμα "Hungry for Art and Cultures" (Δίψα για Τέχνη και Πολιτισμό) έχει εξελιχθεί μέσα σε λίγα χρόνια εθνικό πρόγραμμα ενίσχυσης της πρόσβασης ατόμων που ζουν στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε πινακοθήκες, θέατρα και άλλα πολιτιστικά ιδρύματα. Οι κοινωνικές ΜΚΟ και οι πολιτιστικοί φορείς σε όλη την Αυστρία συμμετέχουν στην πρωτοβουλία, η οποία κορυφώνεται κάθε χρόνο με δημόσιο εορτασμό και μια εκδήλωση ευαισθητοποίησης με συναυλίες, εκθέσεις και διαδηλώσεις στους δρόμους.

«30 άτομα, 30 προορισμοί, και ο Θεός ξέρει – αν ήταν εύκολοι. Διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, με διαφορετικές κοινωνικές καταβολές. Και κάτι που ενώνει: η εμπειρία οικονομικών δυσκολιών.

Το εργαστήριο: πέντε μέρες με θεατρικό έργο. Το συναίσθημα μου: μια μείξη περιέργειας, σκεπτικισμού και συγκίνησης. Η εισαγωγή δίνει ήδη την εντύπωση, ότι μπορεί να ελευθερωθεί μια συναισθηματική ισορροπία. Εύθυμες ασκήσεις για προθέρμανση, είναι απρόσμενα εύκολο να έρθεις σε επαφή με τους άλλους.

Το πρώτο βράδυ: Χαρά και συγκίνηση από τον τρόπο που οι διαφορετικοί άνθρωποι συμπεριφέρονται ο ένας στον άλλο. Σε παίρνουν στα σοβαρά, ακούγεται, κάθε φωνή είναι ισότιμη. Τρώμε μαζί μεσημεριανό. Θεέ μου, πόσο καλά σου συμπεριφέρονται εδώ, συνήθως δεν σου συμπεριφέρονται τόσο καλά. Είμαι ευγνώμων. Κάθονται εκεί και κλαίω, γιατί έχω πολύ καιρό να νιώσω τόση ζεστασία.

Μέρα με τη μέρα οι εμπειρίες γίνονται πιο έντονες, οι εικόνες που πλάθονται μέσα από τη διαίσθηση αποκαλύπτουν τις πολύτιμες εμπειρίες πίσω από αυτές. Δραματικές προσωπικές ιστορίες έρχονται στην επιφάνεια, απεγνωσμένες καταστάσεις – κάποιες φορές μοιάζουν μάταιες. Κι ανάμεσα παρεμβάλλονται πολλά γέλια, για να μειώνεται και η ένταση κάποιες φορές. Τι καλά που είναι να μη χρειάζεται να κρυφτείς. Κάθε συναίσθημα έχει τη θέση του, έχει λόγο ύπαρξης. Δουλεύουμε με μεγάλη προσήλωση αλλά παρ' όλα αυτά και με ευθυμία και ευχαρίστηση. Υπέρμετρη ευτυχία αναδύεται ξαφνικά για να προφυλάξει από τον βαθύ πόνο. Τρέχουν δάκρυα. Δεν είναι τίποτα, η ομάδα κρατά μια συμπονετική σιωπή. Συγκινητική στιγμή. Πού αλλού έχεις την ευκαιρία να είσαι απλώς «άνθρωπος» χωρίς να νιώθεις ντροπή.

Τελευταία μέρα: Είναι πολλά αυτά που πρέπει να γίνουν. Οι σκηνές παίρνουν μορφή, προκύπτουν λύσεις, εκεί που καμία δε φαινόταν δυνατή. Τόση δημιουργικότητα από τα άτομα που συνήθως στερούνται λόγω θέσεως τις αξιώσεις της ζωής. Τι καλό που είναι να μην χρειάζεται να κρυφτείς...να σε παίρνουν στα σοβαρά, να ακούγεται, να βιώνεις το ότι κάθε φωνή είναι ισότιμη. (...) Που αλλού έχεις την ευκαιρία να είσαι απλώς «άνθρωπος»;

Και αυτό (το εργαστήριο) δε θα είναι το τέλος, έχουμε απλώς θέσει τα θεμέλια για ένα θεατρικό έργο που θα συνεχιστεί με μερικούς από εμάς ως ηθοποιούς. Είμαι σίγουρος όμως ότι τα μονοπάτια των υπόλοιπων από εμάς θα διασταυρωθούν πολλές φορές ακόμα. Η εβδομάδα αυτή έμοιαζε με τη ζωή μας – με όλα τα σκαμπανεβάσματά της, τον πόνο, την απόγνωση, την απελπισία, αλλά και την απεριόριστη δύναμη και ελπίδα. Καθένας από εμάς είναι ένας ήρωας. Είναι λίγες οι φορές που έχω συγκινηθεί τόσο.

Ποιος λέει ότι η τέχνη δεν μπορεί να αλλάξει τίποτα. Μια τόσο ισχυρή ενέργεια σηκώνει κύματα! Είλικρινά το πιστεύω!»

Συμμετέχω στο εργαστήριο του Forum Theatre

Experience Experts (Ειδικοί με Πείρα) ένα νέο επάγγελμα για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια στην πολιτική για την καταπολέμηση της φτώχειας

Γενικό πλαίσιο

Εδώ και πολλά χρόνια έχει ήδη προκύψει μια αντίληψη σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπου η φτώχεια αναφέρεται ως ευθύνη εξ' ολοκλήρου της κοινωνίας. Έχει ολοένα και επικρατήσει η άποψη ότι ο καλύτερος τρόπος διαμόρφωσης πολιτικής είναι η ενεργός και εντατική ανάμιξη των άμεσα ενδιαφερόμενων. Στην πολιτική για την καταπολέμηση της φτώχειας αυτό σημαίνει ανάμιξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

Στο Βέλγιο ακολουθούνται δυο διαδρομές: «οι οργανώσεις όπου τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια παίρνουν το λόγο» και ο “Experience Expert”, ένα νέο επάγγελμα για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που θα περιγράψουμε εδώ.

Περιγραφή ενός experience expert

Στην πρόκληση καταπολέμησης της φτώχειας, η ανάμιξη των μειονεκτούντων ατόμων είναι αυτονόητη, ωστόσο αυτό που λείπει εδώ είναι η σύνδεση του κοινωνικού υπαλλήλου με το άτομο που ζει στη φτώχεια. Αν και οι δυο αγνοούν το χάσμα ανάμεσά τους η κοινωνική βοήθεια αποτυγχάνει. Γι' αυτό και είναι αναγκαία η ανάμιξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στον αγώνα για την καταπολέμησή της.

Με βάση τη συγκεκριμένη αντίληψη για τη φτώχεια διακρίνονται πέντε ελλείψεις:

- η έλλειψη δομών και συμμετοχής: Πολλοί κανόνες και δομές έχουν στόχο μέσες καταστάσεις, βασισμένες στον πολιτισμό της μεσαίας τάξης. Τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια, που δεν ανήκουν στη μεσαία τάξη, δεν μπορούν να απολαύσουν τα πλεονεκτήματα πολλών ρυθμίσεων όπως υποτροφίες σπουδών, οικογενειακά επιδόματα, επιδόματα στέγασης, ή φορολογικές ελαφρύνσεις.
- Η συναισθηματική έλλειψη: Η τραυματισμένη ζωή των μη προνομιούχων ατόμων, το μεγάλο βάρος της ενοχής με το οποίο συχνά χρεώνονται από την κοινωνία, η μεγάλη λαχτάρα λόγω ανικανοποίητων βασικών αναγκών, οι στεναχώριες που δε μπορούν με τίποτα να ξεπεράσουν. Όλα τα παραπάνω μπλοκάρουν τα συναισθήματά τους και ακινητοποιούν το έργο τους.
- Η έλλειψη των γνώσεων: Τα μειονεκτούντα άτομα έχουν μια φοβερή έλλειψη γνώσεων σχετικά με την κοινωνία και τους φορείς της. Δεν γνωρίζουν το πώς λειτουργεί η κοινωνία. Και όταν και οι δυο πλευρές - τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και η κοινωνία - δεν το γνωρίζουν, το χάσμα δεν γεφυρώνεται.

Ο experience expert είναι ένα άτομο που ζει ή που έχει ζήσει στη φτώχεια, ακολουθεί μια εκπαίδευση που έχει δημιουργηθεί ειδικά για το συγκεκριμένο επάγγελμα και εμπλέκεται ως εξειδικευμένος υπάλληλος σε όλους τους τομείς της κοινωνίας που έρχονται σε επαφή με άτομα που ζουν στη φτώχεια.

- Η έλλειψη ικανοτήτων: Τα άτομα που μεγάλωσαν στη φτώχεια δεν είχαν ποτέ τη δυνατότητα να αποκτήσουν τις ικανότητες που απαιτούνται για να παραμείνουν στην κοινωνία μας με ένα τρόπο αποδεκτό από τον πολιτισμό που κυριαρχεί σήμερα. Πολλοί γονείς δεν έχουν οι ίδιοι αυτές τις ικανότητες και δεν μπορούν να τις μεταδώσουν στα παιδιά τους.
- Η έλλειψη θετικής ενέργειας: Η απίστευτη κινητοποίηση και η ενέργεια που έχουν για να βελτιώσουν τη δική τους κατάσταση και αυτή των παιδιών τους είναι αξιοσημείωτη. Όσο πιο πολλά άτομα που ζουν στη φτώχεια έχουν την δυνατότητα να απελευθερωθούν από το βάρος της πληγωμένης πλευράς τους, τόσο πιο πολύ αποκαλύπτονται οι δυνάμεις αυτές.

Οι παραπάνω ελλείψεις έχουν ένα ουσιαστικό συνδεσμό: συνεχώς τροφοδοτούν και επηρεάζουν η μια την άλλη. Μια ξεκάθαρη αντίληψη για την καθεμιά δίνει μια συνολική εικόνα της φτώχειας. Σαφώς και κάθε άτομο έχει τη δική του ιστορία και εμπειρία και κανείς δε θα βρει όλα τα παραπάνω συγκεντρωμένα σε ένα άτομο.

Η παρεχόμενη εκπαίδευση και απασχόληση του experience expert

Για να εργαστείς ως experience expert, δεν αρκεί να έχεις βιώσει τη φτώχεια· χρειάζεται και εκπαίδευση. Το εκπαιδευτικό ίδρυμα “The Link” δημιουργήθηκε για να οργανώνει τέτοιου είδους μαθήματα. Ο experience expert είναι ένας διερμηνέας και λειτουργεί ως γέφυρα. Για να εκπληρώσει τα καθήκοντά του πρέπει να μάθει να αποστασιοποιείται από την δική του προσωπική ιστορία. Θα πρέπει να αντιμετωπίσει τον δικό του πόνο και τα συναισθήματά ενοχής ούτως ώστε να δει την ιστορία του σαν μια από τις πολλές ιστορίες των ατόμων που ζουν στη φτώχεια.

Τα μη προνομιούχα άτομα αναπτύσσουν μηχανισμούς επιβίωσης που βασίζονται σε μια βαθιά δυσπιστία απέναντι στην κοινωνία και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Για να το κατανοήσουμε αυτό πρέπει να επικεντρωθούμε στην πληγωμένη εσωτερική πλευρά τους. Αναγνωρίζοντας τον πόνο και έχοντας απαλλαχθεί από το βάρος της ενοχής, μπορούν να δημιουργήσουν χώρο για τις εμπειρίες των άλλων και για την κοινωνία.

Ο experience expert πρέπει επίσης να αναπτύξει ειδικές ικανότητες για τη δουλειά· οι επικοινωνιακές ικανότητες είναι πολύ απαραίτητες. Απαιτείται επομένως μια τετραετής εκπαίδευση (3 μέρες την εβδομάδα).

Τι πάει καλά; Ποιες είναι οι προκλήσεις;

Όταν συγκεντρώνονται τα άτομα που ζουν στη φτώχεια, βλέπουμε ότι έχουν μεγάλη στήριξη από άλλα άτομα με την ίδια εμπειρία. Σε πολλές ωστόσο περιπτώσεις όπως είναι η περίθαλψη, ή η επαφή με τις δημόσιες υπηρεσίες, μένουν μόνοι μπροστά σε μια κοινωνία που δεν καταλαβαίνουν και δεν τους καταλαβαίνει. Σε τέτοιες περιπτώσεις είναι ευλογία να έχεις έναν experience expert δίπλα σου.

Από την άλλη, αποτελεί ένα τεράστιο βήμα στη ζωή για να περάσει ο ένα άτομο από διεκδικητής, υπάλληλος ή ασθενής στην αντίθετη θέση του experience expert, μια θέση επίγνωσης και κατανόησης της άλλης πλευράς. Όσοι παρακολουθούν τα συγκεκριμένα μαθήματα αποκομίζουν τη θετική ενέργεια που συχνά επιδεικνύουν τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια όταν τους δίνεται η δυνατότητα.

Και η ομάδα με την οποία δουλεύει ο experience expert πρέπει να προβεί σε κάποια αλλαγή. Ο ειδικός δεν είναι απλώς ένας επιπλέον υπάλληλος που διευκολύνει τη δουλειά. Απαιτείται ένας άλλος τρόπος εργασίας για τον οποίο η ομάδα πρέπει να είναι προετοιμασμένη. Οι περισσότεροι experience experts δουλεύουν κυρίως αλληλοδιαδοχικά με έναν κοινωνικό υπάλληλο. Κάνουν την ίδια δουλειά με τον κοινωνικό υπάλληλο αλλά δίνουν μια άλλη προοπτική: στοχάζονται, διερμηνεύουν, αντιμετωπίζουν, ελέγχουν αν η προτεινόμενη περίθαλψη είναι κατάλληλη για την περίπτωση.

Επιδράσεις στο Εθνικό Δίκτυο

Η ιδέα του experience expert αναπτύχθηκε για πρώτη φορά εδώ και πολλά χρόνια στην πρακτική ενός οργανισμού των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια με το όνομα "The Circle" (Ο Κύκλος). Το Μάρτιο του 1999 ιδρύθηκε από τον εν λόγω οργανισμό η οργάνωση "The Link" (Ο Σύνδεσμος) ως μια μη-κερδοσκοπική οργάνωση με σαφή επιδίωξη την οργάνωση εκπαίδευσης καθώς επίσης και την απασχόληση των experience experts στον τομέα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Λειτουργούσε συμπληρωματικά στο σύστημα των οργανισμών των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια που αντιμετωπίζουν τις καταστάσεις όπου η ομάδα ατόμων που ζουν στη φτώχεια δε μπορεί να στηρίξει ένα άτομο στις επαφές του με τα αρχές και τις υπηρεσίες. Πέρα όμως από το να βοηθάνε τα άτομα όσον αφορά την περίθαλψη, οι experience experts καλούνται να εκτιμήσουν και να ενισχύσουν την ανάπτυξη κοινωνικών πολιτικών.

Η ανάπτυξη του νέου αυτού επαγγέλματος ήταν παράλληλα και ένας εντατικός τρόπος να γίνει αποδεκτή η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια σε πολλούς τομείς όπου οι αποφάσεις που λαμβάνονται μπορούν να επηρεάσουν τη ζωή τους. Πολλαπλασιάζει την ικανότητα στήριξης των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια σε δύσκολες καταστάσεις διαπραγμάτευσης με τις αρχές. Έχει επίσης οδηγήσει σε μια πρωτοβουλία της ομοσπονδιακής διοίκησης Κοινωνική Ενσωμάτωση να οργανώσει επιπλέον εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τους experience experts σε όλα τα είδη διοικητικών υπηρεσιών της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.

Ludo Horemans, βασισμένο σε έγγραφο του εκπαιδευτικού ιδρύματος "The Link" για τους Experience Experts

Και κάτι ακόμα ...

Σχετικά με την εμπειρία του expert experience και τα κοινά προβλήματα και τις λύσεις πέρα από τα σύνορα

Ο Experience expert δεν είναι ένα επάγγελμα μόνο των οργανώσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας. Όσοι περνούν από την τετραετή εκπαίδευση συνεργάζονται με μέλη του προσωπικού ποικίλων κρατικών κοινωνικών υπηρεσιών, όπου και οι δυο πλευρές χαρακτηρίσουν την εμπειρία ενδιαφέρουσα. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα <http://www.vlaams-netwerk-armoede.be>

Όταν πριν χρόνια κατέληξα στο συμπέρασμα ότι αν προσπαθούσα να συμμετέχω στην κοινωνία (για άλλη μια φορά), το πρώτο που χρειαζόμουν ήταν πληροφορίες για το πώς να επικοινωνήσω με άτομα που φαίνεται να έχουν διαφορετικά πρότυπα και αξίες. Ξεκίνησε μια ιστορία με σκαμπανεβάσματα.

Η ανακάλυψη της τετραετούς σειράς μαθημάτων που ονομάζεται *experience expert* στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό ήταν το επόμενο βήμα. Η δυνατότητα να είμαι μέλος μιας ομάδας μαθητών και να εκφράζουμε ο ένας στον άλλο εμπειρίες ζωής έδινε στη λέξη συμμετοχή μια λιγότερο απαιτητή αίσθηση και αν και εξακολουθούσε να έχει αρνητική επίδραση πάνω μου, αποφάσισα να το δοκιμάσω. Έχουν περάσει χρόνια από τότε και με ταξίδια και επισκέψεις σε καινούργια μέρη και κτίρια και παράλληλα συνεργασία με πολλούς διαφορετικούς ανθρώπους από αστέγους μέχρι κοινωνικούς λειτουργούς και ακόμα και κυβερνητικά πρόσωπα.

Από την εμπειρία μου, οι απρόβλεπτες συνέπειες της συμμετοχής είναι εξίσου σημαντικές με το ίδιο το ζήτημα. Είναι αλήθεια ότι η συμμετοχή αποτελεί ισχυρό εργαλείο με την προϋπόθεση ότι υπάρχει αίσθημα ισότητας. Κατά τη διάρκεια της δουλειάς μου ορισμένες φορές ένιωθα ότι προέρχομαι από τον Άρη. Που και που με κατέκλυζε ένα τσουνάμι από συναισθήματα και τον περισσότερο καιρό είχε να κάνει με το πώς αντιμετωπίζουμε την αδικία ή πως δικαιώνουμε τις πράξεις μας.

Στιγμές σαν και αυτές είναι στιγμές που μαθαίνουμε για την προκατάληψη και δίνουν μια ιδέα σχετικά με ορισμένα όρια και πώς να τα χειριστούμε ή ακόμα και πώς να τα μειώσουμε. Σέβομαι απόλυτα τα άτομα ή τις οργανώσεις που είναι πρόθυμοι να εξετάσουν τη δική τους λειτουργία και είναι προετοιμασμένοι να συζητήσουν για τα πρότυπα και τις αξίες τους.

Έκανα το ίδιο χρόνια με τα δικά μου πρότυπα και αξίες και ξέρω πόσο δύσκολο είναι. Τέλος θα πρέπει να πω ότι για μένα η πραγματική συμμετοχή παίρνει σάρκα και οστά όταν συνυπάρχουν διαφορετικές απόψεις σε αξίες και πρότυπα με πλήρη σεβασμό και όταν αν είναι απαραίτητο συζητούνται με έναν ανεξάρτητο τρόπο σκέψης ή αντιμετώπισης».

Toon De Rijk – Experience Expert

ΕΑΡΝ Βελγίου Ομάδες Διαλόγου – Μια Μέθοδος Επίτευξης Συναινεσης

Γενικό Πλαίσιο

Η μέθοδος των ομάδων διαλόγου ξεκινά με στόχο να δώσει στα άτομα που ζουν στη φτώχεια τη δυνατότητα να αποκτήσουν ενεργό ρόλο στις ανταλλαγές και συζητήσεις που επικεντρώνονται στις προτάσεις διαμόρφωσης πολιτικής, και το κατορθώνει μέσω οργανισμών που τους φέρνουν σε επαφή και τους δίνουν τη δυνατότητα να μιλήσουν. Η ουσία της μεθόδου έγκειται στο γεγονός ότι ο σχεδιασμός και η διαδικασιαλήψη αποφάσεων προσαρμόζεται στο ρυθμό της ομάδας. Παρουσιάστηκε και χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στο Βέλγιο το 1994 στις προετοιμασίες για την Γενική Έκθεση για τη φτώχεια (1996).

Περιγραφή της μεθόδου των ομάδων διαλόγου

Υπάρχουν τρεις εκτεταμένες φάσεις της μεθόδου :

Η πρώτη φάση περιλαμβάνει διαβούλευση μεταξύ των ενώσεων όπου οι φτωχοί παίρνουν το λόγο. Εδώ συγκεντρώνεται η εμπειρογνωμοσύνη όσων επηρεάζονται περισσότερο λ.χ. η εμπειρία των ατόμων που ζουν στη φτώχεια. Ξεκινά με μια δημόσια συζήτηση μέσα σε κάθε ένωση, και ακολουθούν διαβουλεύσεις μεταξύ των ενώσεων. Και τα δυο είδη διαβουλεύσεων συνεχίζονται παράλληλα, και απαιτούν συνεχή ανατροφοδότηση σε όλη την ομάδα κάθε ένωσης. Η σοβαρή αντιμετώπιση της συμμετοχής των ατόμων που ζουν στη φτώχεια συνεπάγεται επίσης και την εξασφάλιση ότι οι ομάδες διαλόγου έχουν άποψη σχετικά με την επιλογή του ζητήματος πάνω στο οποίο θα δουλέψουν. Τα άτομα που ζουν στη φτώχεια επιλέγουν τα σημαντικότερα θέματα της καθημερινής ζωής τους. Οι εμπειρίες τους, που παρατίθενται στη Γενική Έκθεση για τη φτώχεια, θέτονται σε εκτεταμένη χρήση εδώ, για να διαπιστωθεί πόσο μπορούν να αποτελέσουν σημείο εκκίνησης για περαιτέρω συζήτηση στις φάσεις που περιγράφονται παρακάτω. Στο τέλος της πρώτης φάσης είναι που καθορίζονται οι παράγοντες που συντελούν στη διαμόρφωση πολιτικής.

Η δεύτερη φάση περιλαμβάνει διαβούλευση με τις ιδιωτικές και δημόσιες υπηρεσίες «εταίρους», τους φορείς και τα παρακλάδια τους, όπου προσθέτουν την ειδική εμπειρογνωμοσύνη τους στις εμπειρίες και τις προτάσεις των ενώσεων. Σε αυτή - και την επόμενη - φάση, είναι απαραίτητο να συνεχίζει να εμπλέκεται μια επαρκώς μεγάλη ομάδα ατόμων που ζουν στη φτώχεια. Αρκετά μέλη της ομάδας δεν εκπροσωπούν ενώσεις ακολουθώντας την κλασική γραμμή του «αντιπροσώπου» ή «απεσταλμένου», αλλά λειτουργούν συλλογικά. Είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει ανατροφοδότηση με την υπόλοιπη ομάδα που δεν συμμετέχει άμεσα στην διαβουλευτική διαδικασία. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να προβλέπεται για την ένωση η ανακεφαλαίωση των ενδο-υπηρεσιακών συζητήσεων σε συγκεκριμένα ζητήματα κατά διαστήματα, που προφανώς έχει αλυσιδωτές συνέπειες στο ρυθμό προόδου των συζητήσεων και συναντήσεων και στη λήψη αποφάσεων. Ένα μεγάλο μέρος ατόμων που ζουν στη φτώχεια είναι απαραίτητο να παρευρίσκεται και στις συναντήσεις, όχι για να «υπερτερούν αριθμητικά» από τους υπόλοιπους, αλλά για να αισθάνονται ότι η συμβολή και η συνεισφορά τους είναι υψίστης σημασίας στην συνολική διαδικασία.

Στο Βέλγιο το έργο για την καταπολέμηση της φτώχειας διεξάγεται από φορείς στη Φλάνδρα, τη Βαλλονία και τις Βρυξέλλες. Σύμφωνα με την προοπτική της Βαλλονίας η συμμετοχή εξασφαλίζει το γεγονός ότι υπολογίζεται ο λόγος κάθε εμπλεκόμενης ομάδας. Η ποιότητα της συνεισφοράς πρέπει να εξασφαλίζεται από μια μέθοδο που να προσαρμόζεται στις ιδιαιτερότητες κάθε ομάδας.

Στο Φλαμανδικό διάταγμα που πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή των ενώσεων, η συμμετοχή χαρακτηρίστηκε ως «συμμετοχή στην κοινωνική ζωή με στόχο τη βελτίωση της ατομική και συλλογική ευημερίας, που θα έχει ως αποτέλεσμα τον προσωπικό έλεγχο των συνθηκών ζωής των ιδίων των ατόμων και των εξωτερικών παραγόντων που καθορίζουν/επηρεάζουν αυτές τις συνθήκες ζωής».

Η τρίτη φάση περιλαμβάνει διαβούλευση με τα όργανα πολιτικής (κυβερνητικά γραφεία, υπηρεσίες και πολιτικούς) που έχουν δικαιοδοσία διαμόρφωσης πολιτικής στους σχετικούς τομείς.

Κατά τη διάρκεια της τελικής φάσης, υπάρχουν αναπόφευκτα στιγμές όπου είναι αναγκαία η επιστροφή στις συναντήσεις της δεύτερης και ακόμα και της πρώτης φάσης, ανεξάρτητα του πως αντιδρούν οι διαμορφωτές πολιτικής στα στοιχεία και τις προτάσεις που προτείνουν οι ενώσεις. Αν οι πολιτικές αρχές απορρίψουν στις εν λόγω προτάσεις, αλλά το κλίμα παραμένει θετικό και δημιουργικό, η διαδικασία διαλόγου θα πρέπει πιθανότατα να ξεκινήσει πάλι από το μηδέν με συγκεκριμένες εναλλακτικές που θα προτείνουν οι αρχές.

Τι πάει καλά; Ποιες είναι οι προκλήσεις;

- Πρέπει να προβλέπεται αρκετός χρόνος για την εφαρμογή της μεθόδου των ομάδων διαλόγου. Δεν είναι κάτι που μπορεί να γίνει σε λίγες εβδομάδες. Μπορεί να πάρει τουλάχιστον μισό χρόνο. Ιδίως η πρώτη φάση παίρνει πολύ χρόνο.

Υπάρχουν δυο περιπτώσεις: η μέθοδος διαλόγου χρησιμοποιείται είτε για συμβουλές που ζητούνται από τις αρχές ή υποστηρίζεται από την πρωτοβουλία των ίδιων των ενώσεων. Στην πρώτη περίπτωση το πρόβλημα έγκειται στο ότι οι διαμορφωτές πολιτικής έχουν επί το πλείστον λίγη υπομονή. Συχνά ζητούν συμβουλές από τις ενώσεις των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στην τελευταία φάση της διαδικασίας λήψης των αποφάσεών τους. Θα πρέπει να δραστηριοποιούνται τη στιγμή που σκέφτονται να αλλάξουν κάτι ή να εφαρμόσουν ένα νέο μέτρο, ούτως ώστε να καλέσουν τα ενδιαφερόμενα άτομα να ξεκινήσουν τη διαδικασία διαλόγου.

Η κατάσταση διαφέρει αν η πρωτοβουλία προέρχεται από τις ίδιες τις ενώσεις. Το αν θα προχωρήσουν στη δεύτερη ή τρίτη φάση υπόκειται στους ίδιους. Οι υπηρεσίες και οι λήπτες αποφάσεων επεμβαίνουν όταν οι ενώσεις των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια είναι προετοιμασμένοι γι' αυτό.

- Αν οι διαμορφωτές πολιτικής προτείνουν λύσεις που διαφέρουν ελάχιστα μόνο από αυτές που προτείνονται από τις ενώσεις, η διαδικασία θα μπορεί να ξεκινήσει από την αρχή παραλείποντας ένα μέρος από την πρώτη φάση. Θα χρειαστεί πάρει ενδεχομένως περισσότερο χρόνος αν οι νέες εναλλακτικές που θα προταθούν από τις αρχές θα διαφέρουν θεμελιωδώς από τις προτάσεις που προτάθηκαν αρχικά από τις ΜΚΟ. Το χειρότερο σενάριο – όπου δε θα μπορέσει να επικρατήσει θετικό και δημιουργικό κλίμα – θα σήμαινε σκόπιμη καθυστέρηση της διαδικασίας, και μια νέα κατάσταση – όπου οι ενώσεις θα πρέπει να προβούν πάλι σε διαβούλευση, που ενδεχομένως να σημαίνει και αντιμετώπιση μια άλλης μορφής αντίδρασης.
- Οι τρεις φάσεις της εν λόγω διαδικασίας δεν είναι πάντα τόσο μονοδιάστατες ή τόσο εμφανώς οριοθετημένες όσο περιγράφονται. Ανάλογα με την κατάσταση ή τις αντιδράσεις, μπορεί να υπάρξει ραγδαία εξέλιξη όπου δυο ή τρεις φάσεις είναι πιθανό να διεξάγονται ταυτόχρονα, ή κάποιες φορές να απαιτείται επιστροφή από την φάση τρία στις φάσεις ένα ή δυο πριν η διαδικασία του διαλόγου ολοκληρωθεί σωστά.

Επιδράσεις στο Εθνικό Δίκτυο

Η μέθοδος των ομάδων διαλόγου εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στο πλαίσιο της Γενικής Έκθεσης για τη Φτώχεια (1996). Για πρώτη φορά στο Βέλγιο η κυβέρνηση δεν ζήτησε από τους επιστήμονες μια τέτοιου είδους έκθεση αλλά από τις ενώσεις των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια σε συνεργασία με την ένωση των πόλεων και των δήμων (μια εθνική ένωση με χρηματοδότηση του King Boudouin Foundation, του Ευρωπαϊκού, ανεξάρτητου κοινωφελούς ιδρύματος που εστιάζει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης για τον πολίτη). Το Βέλγικο Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας συμμετείχε σε αυτή την διετή διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της Γενικής Έκθεσης για τη Φτώχεια. Η μέθοδος περιλάμβανε εμπλοκή ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια από την αρχή μέχρι το τέλος, συμπεριλαμβανομένης και της επανάνωσης των κεφαλαίων της έκθεσης. Ο προσχεδιασμός της έκθεσης ήταν μια συνηθισμένη διαδικασία μεταξύ των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και των κοινωνικών λειτουργών από δημόσια κέντρα που ασχολούνται με την έρευνα και την διάθεση του ελάχιστου εισοδήματος στο Βέλγιο. Από τότε η εν λόγω μέθοδος παραμένει ως μια από τις πιο σημαντικές όσον αφορά τη συμμετοχή ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Δυστυχώς δεν υπάρχει πάντα αρκετός χρόνος για να χρησιμοποιηθεί όπως προβλέπεται και επομένως υπάρχουν λίγες διαφοροποιήσεις, αλλά η βασική αρχή της άμεσης συμμετοχής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, που περιλαμβάνεται στην τρίτη φάση επαφής με τους λήπτες αποφάσεων παραμένει ανεξαρτήτως.

Ludo Horemans

Συντονιστής, Βελγικό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας.

Και κάτι ακόμα...

Σχετικά με τη Συμμετοχή και το έργο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας στο Βέλγιο

Το έργο για την καταπολέμηση της φτώχειας συντονίζεται από το Βέλγικο Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και εκτελείται από τρεις διαφορετικούς φορείς:

Το Βαλλονικό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας
Το Forum των Βρυξελλών για την Καταπολέμηση της Φτώχειας
Το Φλαμανδικό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας

Το Φλαμανδικό Δίκτυο ιδρύθηκε από το Διάταγμα και η κυβέρνηση πρέπει να προβαίνει σε διαβούλευση με τον εν λόγω δίκτυο σε ζητήματα που επηρεάζουν τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια. Χρησιμοποιεί πρωτίστως ομάδες διαλόγου και μεθόδους συμμετοχής των expert by experience, και τα μέλη του δικτύου πρέπει να δημιουργήσουν το δικό τους σύνολο μελών με τουλάχιστον 75% των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε

<http://www.vlaams-netwerk-armoede.be/>.

Το Βαλλονικό Δίκτυο χρησιμοποιεί τη μέθοδο citizen intelligence (νοημοσύνη του πολίτη), που αποτελεί μια διαρθρωμένη διαβούλευση, για να εξασφαλίζει τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στη διαμόρφωση πολιτικών.

Το Forum των Βρυξελλών ιδρύθηκε από τους κοινωνικούς λειτουργούς με σκοπό την ανταλλαγή και αντιμετώπιση ζητημάτων κοινωνικού αποκλεισμού. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε τη ιστοσελίδα: <http://geocities.com/lutteisa03/><http://geocities.com/lutteisa03/>

Η Γενική Έκθεση για τη Φτώχεια το 1996 αποτέλεσε μια σημαντική στιγμή για μας. Για πρώτη φορά οι πολιτικοί μας άκουσαν, όχι για μια στιγμή αλλά για δυο ολόκληρα χρόνια. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορούμε να πούμε τι σημαίνει για μας να είμαστε καταδικασμένοι να ζούμε στη φτώχεια.

Πιστεύαμε ωστόσο ότι από μια περίοδο κι έπειτα δε μπορούσε να σταματήσει. Θα' πρεπε να υπάρχει συνέχεια η δυνατότητα...για ένα «διαρκή διάλογο» όπως τον ονομάσαμε. Γιατί γίνονται τόσα πολλά σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα, που πρέπει να λες περισσότερα συνεχώς. Δυστυχώς, πρέπει να λέμε ξανά και ξανά και ξανά τα ίδια, γιατί δε φαίνεται να «γίνονται αντιληπτά» με την πρώτη.

Πρόκειται για την περίπτωση ορισμένων διαφορετικών ζητημάτων όπως η στέγαση, η ενέργεια ή η εργασία...πρέπει συνεχώς να επαναλαμβάνουμε τι δεν πάει καλά και πως πιστεύουμε ότι μπορεί να βελτιωθεί. Μπορούμε τέλος να πούμε ότι καταφέραμε οι πολιτικοί να αποδεχτούν τη μέθοδο διαλόγου μας και να θεσπίσουν και νόμο σχετικά με αυτό, νομίζω.

Η συγκεκριμένη μέθοδος διαλόγου χρησιμοποιείται τώρα για την ενέργεια με τη συμμετοχή Φλαμανδών και Βέλγων υπουργών. Εμείς ωστόσο κάνουμε το ίδιο στην πόλη μας με την υπηρεσία κρατικής πρόνοιας που αποφασίζει για το ελάχιστο εισόδημα. Βλέπουμε τι δεν πάει καλά, συζητάμε για το πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί και κάνουμε κάποιες προτάσεις στους πολιτικούς που έχουν τη δύναμη να αποφασίσουν γι' αυτό. Αυτό δε σημαίνει ότι αλλάζει αμέσως, μετά όμως από λίγο μπορεί κάποιες φορές να συμβεί αυτό, αν και κάποιες φορές αργεί τόσο πολύ που απελπιζόμαστε».

Βέλγος συμμετέχων στην Ευρωπαϊκή Συνάντηση των Ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

ΕΑΡΝ Γαλλίας Δουλεύοντας πέρα από τα σύνορα σχετικά με τις πολιτικές για την κοινωνική ένταξη

Γενικό Πλαίσιο

Ο γαλλικός εθελοντικός τομέας, ιδίως ο τομέας κοινωνικών υπηρεσιών, δεν έχει μεγάλη συνεισφορά στη διαμόρφωση πολιτικής για την κοινωνική ενσωμάτωση (ιδίως το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση- the NAP INCL). Κάποιες φορές μάλιστα μένουν εκτός. Επίσης, τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που επηρεάζονται άμεσα από τη διαδικασία Ευρωπαϊκής κοινωνικής ένταξης απομακρύνονται από τις πολιτικές, τις αποφάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές τους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί την ισότητα ευκαιριών για όλους, συνεπώς η κοινότητα των φτωχών έχει και αυτή δικαίωμα και υποχρέωση να γνωρίζει για τις Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές κοινωνικής ένταξης.

Αυτό ήταν που, προκύπτοντας τη στιγμή που (Ιούνιος 2006) το ΕΑΡΝ Γαλλίας και τα μέλη του συζητούσαν για το νέο γαλλικό ΕΣΔ για την κοινωνική ενσωμάτωση, παρακίνησε το πρόγραμμα «Δουλεύοντας πέρα από τα σύνορα για τις πολιτικές κοινωνικής ένταξης» που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή από το Στρατό Σωτηρίας και τους εταίρους του (ΕΑΡΝ Γαλλίας, Εθνική Διαομοσπονδιακή Ένωση Ιδιωτικών Φορέων Υγείας και Πρόνοιας και τα περιφερειακά παραρτήματά της μαζί με το Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων που ήταν υπεύθυνο κυρίως για τον προσχεδιασμό του ΕΣΔΕν) χρησιμοποιώντας τον πλούτο εμπειριών τους για τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια ως ενεργοί πολίτες.

Για να είναι ακόμα πιο αποτελεσματικό όσον αφορά την ευαισθητοποίηση των ευρωπαϊκών πολιτικών για την κοινωνική ένταξη, το πρόγραμμα έδινε έμφαση στο γεγονός ότι η προσέγγιση θα γινόταν στις ενώσεις από τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια.

«Δουλεύοντας πέρα από τα σύνορα» για τη δημιουργία μιας κοινής φωνής

Σε γενικές γραμμές, το πρόγραμμα “working across boundaries” («Δουλεύοντας πέρα από τα σύνορα») παρουσιάστηκε με σκοπό να υποστηρίξει τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τους παροχείς κοινωνικών υπηρεσιών για να αναλάβουν την κυριότητα και να αξιολογήσουν το ΕΣΔΕν 2006-2008 ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμμετέχουν στην ανάπτυξη του επόμενου ΕΣΔΕν

Πιο συγκεκριμένα, η ιδέα ήταν να:

- Να γίνει **κατανόηση** και **ανασχηματισμός** του ΕΣΔΕν ([NAP](#) [INCL](#))
- Να διεξαχθεί **επικριτική ερμηνεία** ελέγχοντας το κείμενο της πολιτικής σε σχέση με την καθημερινή πραγματικότητα.

Η συμμετοχή αναγνωρίζει τη συνεισφορά όλων των μερών σε μια διαδικασία λήψης αποφάσεων σε ίσες βάσεις και εγγυάται στα άτομα ή τις ομάδες που επηρεάζουν την εν λόγω διαδικασία ότι οι απόψεις τους θα συμπεριλαμβάνονται στο τελικό αποτέλεσμα.

- Να υπάρχει η **συνεισφορά διαμόρφωσης ημερήσιας διάταξης** και να δημιουργηθούν γέφυρες ανάμεσα σε όλους τους εμπλεκόμενους για την προώθηση του διαλόγου και της αμοιβαίας κατανόησης, κυρίως όμως για τη δημιουργία μιας κοινής φωνής όσον αφορά την προετοιμασία συνεισφοράς στο επόμενο ΕΣΔΕν
- **Να προωθηθεί η συμμετοχική δημοκρατία** και η εκπαίδευση συνομηλίκων μέσω:
 - Ταυτόχρονης ανάγνωσης και ανάληψης της κυριότητας του ΕΣΔΕν
 - Οργάνωσης συναντήσεων ανάμεσα στα ενδιαφερόμενα μέρη και τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια σε 3 γαλλικές περιοχές (Haute Normandie, Nord-Pas-de-Calais και Καμπανία-Αρδέννες) για να συζητηθούν τα 3 τμήματα του ΕΣΔΕν(να φέρουν τα άτομα που έχουν απομακρυνθεί από την αγορά εργασίας πίσω στην εργασία, να εντάξουν τους νέους στην κοινωνία και την εργασία, και να επεκτείνουν τη διάταξη για την ποιότητα κοινωνικής στέγασης και διαμονής). Ο άλλος στόχος ήταν να βρουν προτεινόμενες βελτιώσεις, συνταγμένες σε ένα περιληπτικό έγγραφο.
 - Δημιουργίας εργαλείων για πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση: ιστοσελίδα (www.inclusion-sociale.org, CD-ROM, φωτογραφική έκθεση κλπ.)
 - Διεξαγωγή εθνικού ημερήσιου συνεδρίου ανατροφοδότησης και συζήτησης για εκτίμηση του έργου που πραγματοποιήθηκε.

Οι ομάδες στόχου του προγράμματος απαρτίζονταν από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη του ΕΣΔΕν που συνδέονταν μεταξύ τους σε ενώσεις εταιριών: παροχείς κοινωνικών υπηρεσιών και άτομα που βιώνουν τη φτώχεια. Κάθε ομάδα εργασίας περιλάμβανε ίσο αριθμό παροχών κοινωνικών υπηρεσιών και ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

«Για όσους περιλαμβάνονται ήδη στο σύστημα, γνωρίζοντας πως λειτουργεί είναι δύναμη, και είναι σημαντικό να μαθαίνει κανείς, κάτι που συχνά δεν το συνειδητοποιούμε». Ο Alain μιλά για την εμπειρία του στο εθνικό συνέδριο ανατροφοδότησης.

Τα κυριότερα σημεία του προγράμματος

Ένα από τα κύρια σημεία του προγράμματος «Δουλεύοντας πέρα από τα σύνορα» ήταν το γεγονός ότι **όλοι οι ενδιαφερόμενοι εμπλέκονταν και ανταποκρίνονταν στον ίδιο βαθμό.**

Λόγω της συγκεκριμένης διαδικασίας, τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και οι παροχείς κοινωνικών υπηρεσιών γίνονταν από δικαιούχοι ή επαγγελματίες υπεύθυνοι για την εφαρμογή κανόνων και μέτρων και τη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών ταυτόχρονα.

«Πρέπει να αναγνωρισθούμε ως συνομιλητές από τις δημόσιες αρχές και τους διαμορφωτές πολιτικής», απαίτησε η Virginie.

Όσον αφορά τις διαδικασίες:

- επιτυχής αξιολόγηση και διαμόρφωση προτάσεων για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού ταυτόχρονα·
- δημιουργία αμφίδρομης επικοινωνίας ανάμεσα στις εθνικές/Ευρωπαϊκές και τις τοπικές πολιτικές όπου τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και οι παροχείς κοινωνικών υπηρεσιών νόμιμα διαμορφώνουν την κοινή και ίση γνώμη τους στις εθνικές και ακόμα και στις ευρωπαϊκές πολιτικές.

Όσον αφορά το περιεχόμενο:

- τα άτομα που βιώνουν ή εφαρμόζουν ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές είχαν για πρώτη φορά τη δυνατότητα να προτείνουν απόψεις που έχουν διαμορφωθεί συλλογικά·
- η προσέγγιση έδωσε επίσης τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να προσεγγίσουν ατομικές περιπτώσεις μέσω της διατύπωσης κοινών συμπερασμάτων·
- τα αποτελέσματα ήταν εποικοδομητικά και ουσιώδη.

Όσον αφορά την συνεργασία:

- Το πρόγραμμα επέφερε μια ευρεία συνεργασία περιλαμβάνοντας από πολιτικούς μέχρι επίσημες υπηρεσίες, υπαλλήλους της πρόνοιας και την κοινότητα των ΜΚΟ – μέλη και προσωπικό – αλλά και άτομα που βιώνουν τη φτώχεια.
- Τα άτομα που βιώνουν ακραίες μορφές φτώχειας συμμετείχαν μέσω της Community Life Councils, ποικίλων ομάδων υπεράσπισης, και γενικότερα μέσω ενώσεων υπεράσπισης και εξυπηρέτησης.

Τι μπορεί να βελτιωθεί;

Όσον αφορά τις διαδικασίες:

Η διαδικασία εξακολουθεί να είναι περιορισμένη και η άμεση διαβούλευση όλων των ενδιαφερόμενων μερών (παροχών κοινωνικών υπηρεσιών και ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια) δεν πραγματοποιείται αυτόματα. Εξακολουθεί να πρέπει να απαιτείται, δεν αποτελεί ακόμα μια φυσική διαδικασία.

Η Ευρώπη φαίνεται να κρατά σε απόσταση τους συμμετέχοντες που θα προτιμούσαν να μιλήσουν για όσα τους συμβαίνουν τοπικά.

Όσον αφορά τα περιεχόμενα:

Η μη συστηματική παρακολούθηση των συναντήσεων σήμαινε αναγκαστική επανάληψη όσων έχουν λεχθεί σχετικά με το περιεχόμενο της προσέγγισης και το ΕΣΔΕν, και επανεξέταση ζητημάτων που έχουν ήδη συζητηθεί.

Τα θέματα του ΕΣΔΕν ήταν πολύ ευρεία και δεν υπήρχε αρκετός χρόνος για λεπτομερή ενασχόληση με όλα τα ζητήματα που τέθηκαν.

Όσον αφορά την συνεργασία:

Ήταν πιο εύκολο να κατορθώσουμε να εμπλακούν στο πρόγραμμα οι κοινωνικές υπηρεσίες και τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια παρά οι επίσημες υπηρεσίες ή οι διαμορφωτές πολιτικής, που δεν ασχολούνταν απαραίτητα με το θέμα, διαχωρίζοντας τους εαυτούς τους από τη διαδικασία.

Ποιος είναι οι επιδράσεις στο Εθνικό Δίκτυο, τι μαθήματα πήραμε;

Το πρόγραμμα έδειξε ότι η συμμετοχή ενσωματώνεται ικανοποιητικά στο ΕΑΡΝ της Γαλλίας παρ' ότι βρίσκεται ακόμα σε αρχικό στάδιο.

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη χρειάζονταν καθοδήγηση για να διατηρήσουν την ενέργεια και την κινητοποίηση στην εμπλοκή τους αξιολογώντας και συμπληρώνοντας τις Ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση του αποκλεισμού.

Η κοινή προσέγγιση διαμόρφωσης πολιτικής βοηθά στην ανάπτυξη ατομικών ικανοτήτων, αποδεικνύοντας την ανάγκη για συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια σε όλο το έργο του δικτύου.

Και κάτι ακόμα...

Σχετικά με το έργο του EAPN Γαλλίας για τη συμμετοχή

Το πρόγραμμα "Regards Croises" παρουσίασε μια σειρά από εργαλεία και συστάσεις για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού και περιλαμβάνει μια πλήρη μεθοδολογία εμπλοκής πολλαπλών ενδιαφερόμενων μερών στην αξιολόγηση των Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ενσωμάτωση. Μπορείτε να βρείτε λεπτομερή παρουσίαση όλου του έργου και των αποτελεσμάτων στον ακόλουθο δικτυακό τόπο www.inclusion-sociale.org.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο για τη συμμετοχή και τη μείωση της φτώχειας που διεξάγεται από το EAPN Γαλλίας επισκεφθείτε: <http://www.eapn-france.org/index.html>.

Οι Φωνές των Πολιτών
Το πρόγραμμα Working Across Boundaries (Δουλεύοντας Πέρα Από Τα Σύνορα)

Ο σκοπός του προγράμματος Across Boundaries (Δουλεύοντας Πέρα Από Τα Σύνορα) μας έδωσε τη δυνατότητα :

- Να μοιραστούμε τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τη φτώχεια οι υπάλληλοι της πρόνοιας και τα άτομα που ζουν σε επισφαλείς συνθήκες.
- Να καταγράψουμε τα προβλήματα και να επινοήσουμε μαζί με τους υπαλλήλους πρόνοιας τρόπους για την αντιμετώπισή τους.

Τα άτομα που ζουν στη φτώχεια δεν θέλουν να ενεργούν γι' αυτούς οι υπάλληλοι πρόνοιας. Χρειάζονται από τους υπαλλήλους πρόνοιας βοήθεια, και όχι φιλανθρωπία.

Η περιφερειακή διαδικασία ήταν η καλύτερη, με εξαιρετη συμμετοχή.

Εφόσον ήταν η πρώτη φορά, υπήρξαν ορισμένες παρεξηγήσεις στην καταληκτική συνάντηση στο Παρίσι, όπου δεν υπήρξε ισότιμη προσφορά σύμφωνα με τις προσδοκίες των ατόμων.

Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις από κάθε περιοχή αποφασίσθηκαν στο Εθνικό Συμβούλιο για Δράση ενάντια στον Κοινωνικό Αποκλεισμό· θα θέλαμε να μάθουμε ποιο ήταν το αποτέλεσμα.

Θα θέλαμε να συμμετέχουμε σε ένα πρώιμο στάδιο τόσο στη σύνταξη του ΕΣΔΕν όσο και στα προγράμματά του.

Mahamoud ELMI
Serge GAULTIER

ΕΑΡΝ Ουγγαρίας

Παρατήρησε το, ονόμασε το και λύσε το...αλλά μαζί μας

Λειτουργία της Συντονιστικής Επιτροπής του Ουγγρικού Δικτύου για την Καταπολέμηση της Φτώχειας

Ιστορικό και συνθήκες

Το Ουγγρικό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας (ΕΑΡΝ Ουγγαρίας) ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2004 ως αποτέλεσμα των κοινών προσπάθειών των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών που εργάζονταν με σκοπό τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Επιλέγουμε από πολύ νωρίς ως αρχή και στόχο την προώθηση της ανάμιξης των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στο έργο μας. Τη συγκεκριμένη στιγμή ωστόσο, δεν σκεφθήκαμε τις λεπτομέρειες της εφαρμογής του.

Στο ΕΑΡΝ Ουγγαρίας προετοιμάζουμε και επιλέγουμε Ούγγρους συμμετέχοντες για τις Ευρωπαϊκές Συναντήσεις των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια από το 2004. Ετησίως παρακολουθούν τα προπαρασκευαστικά εκπαιδευτικά μαθήματα 10 με 15 άτομα. Ως αποτέλεσμα του εν λόγω εσωτερικού εκπαιδευτικού συστήματος κάθε χρόνο έρχονται σ' επαφή με το ΕΑΡΝ Ουγγαρίας νέα άτομα, πολλά από τα οποία παραμένουν ενεργά μέλη. Για όσους ζουν στη φτώχεια η συμμετοχή στη συνάντηση των Βρυξελλών αποτελεί μια εξαιρετικά καθοριστική εμπειρία.

Σήμερα στην Ουγγαρία υπάρχουν πολύ λίγες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, που έχουν δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα της αυτό-οργάνωσης των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια. Αυτό σήμαινε ότι πολύ γρήγορα μετά την ίδρυση του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας αντιμετωπίζαμε το πρόβλημα έλλειψης αυτό-οργανώσεων που θα δραστηριοποιούσαν τα άτομα που ζούσαν στη φτώχεια για προσχώρηση στο ΕΑΡΝ Ουγγαρίας. Μέχρι την άνοιξη του 2006 αντιληφθήκαμε ότι θα πρέπει να δημιουργήσουμε καλύτερα διαρθρωμένες δυνατότητες προσχώρησης και συμμετοχής για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που είχαν ήδη συνεισφέρει ως εθελοντές και βοηθοί στο έργο του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας. Ξεκινήσαμε από το μετασχηματισμό της Συντονιστικής Επιτροπής που διευθύνει το ΕΑΡΝ Ουγγαρίας.

Για το Ουγγρικό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας, η συμμετοχή – τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη – σημαίνει ότι ο καθένας μπορεί να εξασκήσει τα δικαιώματά του ως πολίτης· ο καθένας μπορεί να εκφράζει τη γνώμη του όσον αφορά ερωτήσεις που τον επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα· ο καθένας μπορεί να νιώσει ότι είναι ικανό άτομο στη ζωή του· τέλος, η συμμετοχή έχει να κάνει με την επίδειξη γνώσεων διαφορετικών τύπων και βαθμών αλλά και απόψεων· μέσα από όλα αυτά, η συμμετοχή έχει να κάνει με το να γνωρίσεις καλύτερα τον κόσμο, να έχεις τη δυνατότητα να πάρεις αποφάσεις που εξυπηρετούν καλύτερα τα συμφέροντα όλων.

Σύντομη περιγραφή

Το καλοκαίρι του 2006, η Γενική Συνέλευση του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας διπλασίασε το σύνολο των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής, μισά από τα οποία περιλάμβαναν άτομα που βιώνουν τη φτώχεια. Το έργο σε τοπικό επίπεδο έχει έκτοτε συντονισθεί από μια δυάδα ατόμων, ένα άτομο που ζει στη φτώχεια και έναν ειδικό. Από την περίοδο αυτή κι έπειτα, σύμφωνα με την ίδια αρχή, μισοί από τους συντονιστές που ενισχύουν το έργο σε εθνικό επίπεδο είναι άτομα που έχουν ζήσει στη φτώχεια και οι άλλοι μισοί επαγγελματίες.

Για αρχή, δεν διευκρινίζεται γραπτώς ο καταμερισμός εργασίας ανάμεσα στα άτομα που ζουν στη φτώχεια και τους επαγγελματίες· είναι ωστόσο φανερό ότι στην πορεία κοινού έργου, οι συντονιστές που ζουν στη φτώχεια επικεντρώνονται στην ανάμειξη και την προώθηση της συμμετοχής περισσότερων μελών και οι επαγγελματίες επικεντρώνονται στα οργανωτικά μέλη.

Στις εκλογές της Συντονιστικής Επιτροπής του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας το 2006, 7 από τους 11 υποψηφίους μεταξύ των μελών που ζούσαν στη φτώχεια είχαν ήδη συμμετάσχει στις συναντήσεις των Βρυξελλών· έκτοτε συνεργαζόμαστε μαζί τους. Στη διάρκεια των δύο χρόνων από τότε, 4 από τα 11 μέλη έχουν αποχωρήσει· και με ένα από αυτά μάλιστα συνεργαζόμασταν για αρκετά χρόνια.

Τι πάει καλά;

Είναι δύσκολο να εκτιμηθεί η συνεργασία ανάμεσα σε όσους βιώνουν τη φτώχεια και τους επαγγελματίες με την προσέγγιση του άσπρο ή μαύρο, «τι είναι σωστό, τι είναι λάθος». Έχουμε ωστόσο προσπαθήσει να συγκεντρώσουμε τα πιο σημαντικά θετικά στοιχεία:

- Η πλειοψηφία των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια που συμμετείχαν στη δομή λήψης αποφάσεων του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας παραμένει ενεργή μακροπρόθεσμα, παίζοντας ένα διαρκή και καθοριστικό ρόλο στη διοίκηση του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας. Επομένως, η θεωρία λειτουργούσε στην πράξη.
- Πολλά από τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που έχουν εμπλακεί στο ΕΑΡΝ Ουγγαρίας βλέπουν τις θετικές αλλαγές στη ζωή τους. Έχουν εφοδιαστεί με πληροφορίες, γνώσεις και σχέσεις και, ως εκ τούτου μπορούν πλέον να υπερασπιστούν καλύτερα τα συμφέροντά τους. Κάποια από τα συγκεκριμένα άτομα άρχισαν να μαθαίνουν ή ίδρυσαν τη δική τους οργάνωση. Εν ολίγοις, η πρακτική προώθησε αλλαγές και σε ατομικά επίπεδα.
- Στα πλαίσια της Συντονιστικής Επιτροπής το κοινό έργο λειτουργεί κατά βάση καλά. Δυσκολίες που ενδεχομένως να προκύψουν μας ωθούν σε μια πιο συνειδητή προσέγγιση όσον αφορά το ζήτημα εμπλοκής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τη δημιουργία μορφών και δομών της συμμετοχής τους και για τη συμμετοχή τους.
- Η συνεχής συμμετοχή των ατόμων που ζουν στη φτώχεια στη διαχείριση των δραστηριοτήτων του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας έχει οδηγήσει στην ενοποίηση νέων αντιλήψεων, γνώσεων και εμπειριών. Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι οι συντονιστές που προέρχονται από τα άτομα που ζουν στη φτώχεια εκτελούν σημαντικές αποστολές στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας· για παράδειγμα, κάθε χρόνο συνεισφέρουν στην οργάνωση των ετησίων συναντήσεων όσων βιώνουν τη φτώχεια, και στην οργάνωση και διεξαγωγή τοπικών φόρουμ για την προετοιμασία των εθνικών συναντήσεων. Κάθε χρόνο προετοιμάζουμε το Δελτίο Παρακολούθησης του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας για την κατάσταση των οικογενειών που ζουν στη φτώχεια, θεμελιώνοντας την ενεργό συμμετοχή των μελών μας που ζουν στη φτώχεια. Όσοι βιώνουν τη φτώχεια

συμμετέχουν σε εκδηλώσεις, συνέδρια και ανακοινώσεις τύπου ως ομιλητές ή διαμεσολαβητές. Το κοινό έργο, επομένως, έχει κατά βάση εμπλουτίσει το ΕΑΡΝ Ουγγαρίας.

- Με σκοπό να εφαρμόσουμε στην πράξη τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στο ΕΑΡΝ Ουγγαρίας, γίναμε πιο αυθεντικοί μπροστά στα άτομα που ζουν στη φτώχεια, πείθοντας έτσι πιο εύκολα και άλλους να ενισχύσουν τους σκοπούς που εκπροσωπεί το ΕΑΡΝ Ουγγαρίας. Αυτό σημαίνει ότι ο μετασχηματισμός της συντονιστικής επιτροπής συντέλεσε σημαντικά στην ενδυνάμωση και διεύρυνση του ΕΑΡΝ Ουγγαρίας.

Ποιοι τομείς απαιτούν βελτίωση;

Το να δηλώσουμε ότι δεν έχουμε αντιμετωπίσει σημαντικές δυσκολίες και προβλήματα, θα ήταν, ασφαλώς, ψέμα. Οι πιο σημαντικές προκλήσεις που παραμένουν είναι οι ακόλουθες:

- Ο μετασχηματισμός της Συντονιστικής Επιτροπής διεξήχθη ως ένα *ad hoc* «πείραμα» χωρίς προηγούμενες ή πρότερες εμπειρίες. Δεν αναλογιστήκαμε εκ των προτέρων τις πιθανές δυσκολίες και παγίδες, και επομένως, δεν ήμασταν προετοιμασμένοι να τις λύσουμε. Ως αποτέλεσμα, συχνά προσπαθούμε να οργανώσουμε γεγονότα και εκδηλώσεις, ή να αντιμετωπίσουμε περιπτώσεις σε ατομικό επίπεδο, που κάποιες φορές είναι πολύ δύσκολο.
- Η συνεργασία με την Συντονιστική Επιτροπή, ή η εκτέλεση του ρόλου του περιφερειακού ή εθνικού συντονιστή προϋποθέτει ορισμένες απαραίτητες ικανότητες και γνώσεις από τη μεριά των επαγγελματιών. Στην ουσία, δεν είχαμε τους πόρους που θα μας επέτρεπαν να εξασφαλίσουμε ικανοποιητική εκπαίδευση και μαθήματα ανάπτυξης ικανοτήτων. Παράλληλα με τη βελτίωση και την περαιτέρω ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας, πρέπει να δώσουμε περισσότερη προσοχή σε αυτή την προοπτική στο μέλλον.

- Για να μπορέσουν τα μέλη που ζουν στη φτώχεια να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο στο EARN Ουγγαρίας απαιτείται προετοιμασία. Τα άτομα αυτά βρίσκονται σε καταστάσεις άγνωστες σε αυτά, πρέπει να ανταποκριθούν σε προσδοκίες που δεν έχουν ξανά βιώσει. Δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο εμφάνισης εντάσεων στις σχέσεις της οικογένειας και της μικρής κοινωνίας των ατόμων που ζουν στη φτώχεια. Για να μπορέσουν να συμμετέχουν στο έργο του EARN Ουγγαρίας χωρίς να βιώσουν απογοητεύσεις και αποτυχίες πρέπει να τους παρέχουμε συνεχή στήριξη (καθοδήγηση), προσφέροντας τους τη δυνατότητα να εξωτερικεύσουν τις εμπειρίες τους σε μόνιμη βάση. Έχουμε ήδη κάνει κάποια βήματα προς αυτή τη κατεύθυνση.
- Το γεγονός ότι σήμερα δεν υπάρχει αποσαφήνιση ρόλων, προσδοκιών και αλληλεπίδρασης από τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής μπορεί περιστασιακά να προκαλέσει διαμάχες και σύγχυση, προσπαθούμε όμως να το βελτιώσουμε.
- Συχνά, τα θέματα που τίγονται στις συναντήσεις που απέχουν πολύ από τα πρακτικά καθημερινά προβλήματα δυσχεραίνουν καμιά φορά την κινητοποίηση των ατόμων (λ.χ. εμπλοκή σε θέματα της ΕΕ). Ελπίζουμε ότι η βελτίωση της μεθοδολογίας θα βοηθήσει στο να ξεπεραστούν οι εν λόγω δυσκολίες.

Τα μαθήματα που αποκομίσαμε

Έχουμε ήδη περιγράψει τα σημαντικότερα θετικά και αρνητικά μαθήματα· επομένως, θα εκθέσουμε λεπτομερώς μόνο δυο ζητήματα εδώ.

Σε συνδυασμό με την πρακτική ανάμειξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια, θεωρούμε ότι οι συμμετέχοντες στη διαδικασία πρέπει να γνωρίζουν το γεγονός ότι αν και οι επαγγελματίες έχουν έναν σχετικά σταθερό ρόλο που πηγάζει από το επάγγελμά τους, ο ρόλος όσων ζουν στη φτώχεια είναι κατά βάση προσωρινός, και προέρχεται από την κατάσταση που βιώνουν.

Ως συμπέρασμα της μελέτης περίπτωσης, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι ο μετασχηματισμός της Συντονιστικής Επιτροπής – ένα κοινό έργο όσων ζουν στη φτώχεια και των επαγγελματιών - έχει συμβάλει κατά πολύ στη δημιουργία μιας ιδιαίτερης εικόνας, που οδηγεί παράλληλα σε μια πιο συνειδητή και καθοριστική στάση για την προώθηση της ενεργούς ανάμειξης των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και την αντιπροσώπευση του σκοπού τους τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά.

Izabella Marton και Zoltanne Szvoboda
EARN Ουγγαρίας

με τη σημαντική ενίσχυση των Eva Szarvak, Geza Gosztonyi και Laszlo Weber από τη Συντονιστική Επιτροπή του EARN Ουγγαρίας

Και κάτι ακόμα...

Σχετικά με τη συμμετοχική αξιολόγηση στο EAPN Ουγγαρίας

Η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια δεν αποτελεί μόνο μέρος των δομών του EAPN Ουγγαρίας. Το 2007, το EAPN Ουγγαρίας αποφάσισε να παρακολουθήσει το αποτέλεσμα και τις επιδράσεις της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής ενάντια στην Παιδική Φτώχεια „Let them having better” και κάποιων άλλων κυβερνητικών δράσεων που επηρεάζουν τα άτομα που ζουν στη φτώχεια. Η παρακολούθηση είχε προγραμματιστεί να διεξαχθεί μέσω συνεντεύξεων σε μέλη οικογενειών που ζουν στη φτώχεια ή κινδυνεύουν να οδηγηθούν στη φτώχεια με την ανάμειξη ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια ως συνεντευξιζόντες.

Καταφέραμε τελικά να συγκεντρώσουμε 47 συνεντεύξεις συνολικά και κάποια μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής, που είναι τα ίδια άτομα που βιώνουν τη φτώχεια, συμμετείχαν στις προπαρασκευαστικές διαδικασίες και στις διαδικασίες συγκέντρωσης στοιχείων.

Λόγω των παραπάνω εμπειριών το EAPN Ουγγαρίας είναι αποφασισμένο να επικεντρωθεί τα επόμενα χρόνια στην ανάπτυξη ομάδων αυτό-υποστήριξης ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο του EAPN Ουγγαρίας επισκεφθείτε το δικτυακό τόπο www.hapn.hu

«Τι σημαίνει για μένα να είμαι μέλος του Δικτύου και να δουλεύω μαζί με άλλους στη Συντονιστική Επιτροπή; Είναι μια ευκαιρία για εξέλιξη, για να κάνω το «όνειρο» πραγματικότητα, για να συνεργάζομαι... Είναι σαν τη ζυγαριά που πρέπει να εξετάζουμε προσεχτικά και να την υπολογίζουμε κάθε μέρα, ή μετά από κάθε περιστατικό. Είναι καθήκον του «τάντεμ» μας (το ζεύγος ενός επαγγελματία και ενός ατόμου που ζει στη φτώχεια) να διατηρήσει την ζυγαριά σε ισορροπία, ούτως ώστε κανένας από μας να μην πέσει κάτω από το τα τάσια της ζυγαριάς. Να γίνουμε διαμάντι από χαλίκι γυαλίζοντας ο ένας τον άλλο.

Σε αυτό το έργο, κάποια πράγματα λειτουργούν πολύ καλά...

Μια άγνωστη κατάσταση, που όμως βιώνεις στο πετσί σου, είναι αυτό για το οποίο μιλάμε (φτώχεια). Μπορείς να μιλήσεις γι' αυτό, οι άλλοι είναι περίεργοι να μάθουν τι έχεις να πεις. Δεν το εκλαμβάνουν ως παράπονο ή αυτολύπηση.

Ο κόσμος εξαπλώνεται· θα πας σε μέρη που δεν φανταζόσουν ποτέ ότι θα πήγαινες. Οι κρυφές επιθυμίες σου γίνονται πραγματικότητα· μπορείς να ταξιδέψεις στο εξωτερικό, και να μάθεις πολλά.

Μπορείς να γνωρίσεις ανθρώπους που θα σε πάρουν στα σοβαρά. Τους σέβεσαι, τους εκτιμάς και τους καταλαβαίνεις. Μαθαίνουμε να μην μιλάμε μεταξύ μας χωρίς να ακουγόμαστε. Σε παίρνουν στα σοβαρά, είσαι απαραίτητος.

Ενισχύουν και βοηθούν την εξέλιξή σου. Όλοι μας εξελισσόμαστε και αλλάζουμε. Γινόμαστε μια κοινότητα και μια οργάνωση που λειτουργεί καλά.

Και κάποιες φορές δεν λειτουργούν όλα τόσο καλά...

Το να ενταχθείς στην κοινότητα όπου μιλούν μια ιδιαίτερη γλώσσα· νιώθεις χαμένος όταν ξεκινάς μια πρόταση. Πολύ τρομαγμένος, ρωτάς αν θέλουν πραγματικά να ακούσουν τη γνώμη σου, και αν όντως είσαι απαραίτητος.

Κάποιες φορές έχεις την αίσθηση ότι είσαι ξένος ... Το περιβάλλον σου δεν καταλαβαίνει για τι πράγμα μιλάς. Τους προκαλείς δυσφορία γιατί κουβαλάς σπίτι μια «δυσάρεστη» κατάσταση. Η οικογένειά σου νιώθει κι αυτή άσχημα καθώς τα παιδιά χλευάζονται στο σχολείο λόγω της προβολής από τα μέσα.

Συμβαίνει κάποιες φορές να κάνουμε προσπάθειες για κάτι που, με κανένα τρόπο, δεν αλλάζει. Μιλάμε συνεχώς γι' αυτό, αλλά δεν γίνεται τίποτα. Τα αποτελέσματα αργούν· οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι δεν έχουμε το μαγικό ραβδί. Το να αλλάξουμε μια κοινωνική αντίληψη ή προκατάληψη δεν είναι εύκολη υπόθεση».

Zoltanne Szvoboda

ΕΑΡΝ Κάτω Χωρών

Τοπικά Συνέδρια για τη Φτώχεια, σύνταξη ενός βιβλίου μεθοδολογίας για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Γενικό Πλαίσιο

Από τη στιγμή που δημιουργήθηκε, το ΕΑΡΝ Κάτω Χωρών εργάστηκε για να πείσει τους διαμορφωτές πολιτικής και αποφάσεων ότι βάση κάθε πρωτοβουλίας θα πρέπει να αποτελεί ο αξιοπρεπής διάλογος με τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια για τις πολιτικές που τους επηρεάζουν άμεσα. Η ιδέα οργάνωσης τοπικών συνεδρίων για τη φτώχεια βασίζεται άμεσα στην εν λόγω φιλοσοφία.

Ακολουθώντας ένα επιτυχές διεθνικό πρόγραμμα με εταίρους από την Πορτογαλία, τη Γαλλία, την Ιταλία και το Βέλγιο, που σύγκρινε και καθιέρωσε δείκτες μείωσης της φτώχειας μεταξύ των χωρών που συμμετείχαν, το ΕΑΡΝ Κάτω Χωρών προσπάθησε να δοκιμάσει την ιδέα στο τοπικό επίπεδο, και άρχισε να υποστηρίζει τις τοπικές αρχές που οφείλουν, από το νόμο, να συμβουλεύουν τους χρήστες των κοινωνικών υπηρεσιών τους. Η υποστήριξη κατέληξε σε μια απλή μέθοδο εργασίας που δεν είχε εφαρμοσθεί ως τώρα – τα Τοπικά Συνέδρια για την Φτώχεια.

Τοπικά Συνέδρια για την Φτώχεια – φέρνοντας τους ανθρώπους κοντά

Στόχος των Τοπικών Συνεδρίων για τη Φτώχεια ήταν να συγκεντρώσουν όλων των ειδών τα άτομα που δρουν σε τοπικό επίπεδο, να τους δώσει μια πλατφόρμα και να τους αφήσει να συζητήσουν για το πώς θα μπορούσαν να ευαισθητοποιήσουν την κοινότητά τους για την ανάγκη καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Εμείς (ΕΑΡΝ Κάτω Χωρών) καλέσαμε τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια αλλά και τους διαμορφωτές πολιτικής, τους αντιπροσώπους των πολιτικών παρατάξεων, τους ιδιοκτήτες καταστημάτων, τους υπαλλήλους για την παιδική μέριμνα, τους δασκάλους, τους αντιπροσώπους των οργανώσεων πρόνοιας, και όλες τις ενδιαφερόμενες παρατάξεις να συμμετάσχουν στα Τοπικά Συνέδρια για την Φτώχεια.

Η μέθοδος είναι στην ουσία πολύ απλή: Καλείς άτομα από την τοπική κοινότητα και τους δίνεις μια ανοιχτή αλλά καλά δομημένη πλατφόρμα για να μπορούν να ανταλλάσσουν εμπειρίες και να συνδυάζουν τις δημιουργικές ιδέες ούτως ώστε να έχουν καθοριστική επίδραση στο δικό τους επίπεδο φτώχειας.

Ξεκινήσαμε επικοινωνώντας με τους τοπικούς δήμους – ιδίως τις υπηρεσίες που ασχολούνται με κοινωνικά ζητήματα – ζητώντας τους να διοργανώσουν το συνέδριο. Το ΕΑΡΝ Κάτω Χωρών ήταν υπεύθυνο για τη μεθοδολογία και όλα τα αναγκαία για την οργάνωση του συνεδρίου.

Για μας, συμμετοχή σημαίνει *ανάληψη από κοινού ευθύνης για τη δημιουργία δυνατοτήτων και τη διασφάλιση ότι όλα τα άτομα είναι σε θέση να συμμετέχουν σε όλους τους τομείς που σχετίζονται με την ανθρώπινη ζωή και τα ανθρώπινα δικαιώματα.*

Τι πήγε καλά;

Πως κατορθώσαμε την ανάμειξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια

1. Επιδιώξαμε την ανάμειξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια (Άτομα που ζουν με το ελάχιστο εισόδημα και άλλα κοινωνικά επιδόματα) στη μεθοδολογία όποτε ήταν δυνατό και τους ζητήσαμε να λειτουργήσουν ως σύνδεσμος ανάμεσα στο ΕΑΡΝ και το δήμο τους.
2. Όταν είχαμε άμεσες επαφές με τους αντιπροσώπους των δήμων, καλούσαμε πάντα το συμβούλιο πελατών των κοινωνικών υπηρεσιών να συμμετέχει ενεργά στην όλη διαδικασία οργάνωσης του συνεδρίου.
3. Τα άτομα που καλωσόριζαν, μοίραζαν τα προγράμματα και τις κονκάρδες, και απαντούσαν στις ερωτήσεις των συμμετεχόντων – την ημέρα στου συνεδρίου, ήταν όλα σε κατάσταση φτώχειας.
4. Τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια ήταν στο επίκεντρο των συνεδρίων. Όλες οι ιδέες που γεννήθηκαν προέκυψαν από την ακρόαση των δικών τους εμπειριών και αναγκών. Για μας πρόκειται για μια προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω στην πιο αποτελεσματική της μορφή.
5. Ως τώρα το ΕΑΡΝ Κάτω Χωρών έχει οργανώσει τα 20 περίπου από τα τοπικά συνέδρια για τη φτώχεια. Χρηματοδότηση παρείχε αρχικά η κεντρική κυβέρνηση και πλέον οι τοπικές αρχές καλύπτουν όλα τα έξοδα. Σε ορισμένες περιπτώσεις μας έχει ζητηθεί να οργανώσουμε επακόλουθες διασκέψεις.

«Είναι η πρώτη φορά που αισθάνομαι ότι είμαι σημαντικός στο δήμο μου, ότι με νοιάζονται πραγματικά».

Για το ΕΑΡΝ Κάτω Χωρών, η προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω αντιπροσωπεύει την πιο σημαντική πτυχή των συνεδρίων αλλά είχε και άλλα θετικά στοιχεία.

Τα τοπικά συνέδρια για τη φτώχεια είχαν επίδραση στις διαδικασίες διαμόρφωσης πολιτικής και λήψης αποφάσεων καθώς προσέφεραν γνώσεις στα άτομα και τα βοήθησαν να κατανοήσουν καλύτερα το ένα το άλλο. Τα εν λόγω συνέδρια βοήθησαν επίσης στη δημιουργία νέων τοπικών συμμαχιών.

Με κάθε νέα συνάντηση, ανακαλύψαμε μια θετική αλλαγή στη στάση των υπεύθυνων για τη λήψη τοπικών αποφάσεων.

Ποιες ήταν οι προκλήσεις;

Μια από τις προκλήσεις τώρα είναι να εμπλέξουν τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια σε μια διαρκή διαδικασία συμμετοχής. Το να γίνουν τα άτομα αυτά το κέντρο της προσοχής δεν είναι εύκολο, ωστόσο το έχουμε καταφέρει τις περισσότερες φορές.

Η πραγματική πρόκληση ωστόσο είναι να ξεπεραστεί ο φόβος που ένιωσαν οι υπηρεσίες του δήμου, ιδίως οι δημόσιοι υπάλληλοι που εργάζονται στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, να εμπλακούν σε πραγματικό διάλογο με τα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας.

Χρειάζεται πολύ ενέργεια και χρόνος για να καθησυχάσουμε τους δημόσιους υπάλληλους και να τους δείξουμε ότι η θετική προσέγγιση του συνεδρίου θα βοηθήσει να ξεπεράσουν το φόβο τους για αρνητικά ξεσπάσματα.

Τι μαθήματα αποκομίσαμε;

Μια από τις κύριες επιδράσεις ήταν η θετική αλλαγή σε μια σειρά πολιτικών που διαδέχτηκαν τις ιδέες που προέκυψαν από τα τοπικά συνέδρια για τη φτώχεια.

Ένα μάθημα που αποκομίσαμε είναι ότι αν εργάζεσαι υπομονετικά και είσαι διατεθειμένος να επενδύσεις πολύ χρόνο, οι άνθρωποι θα έρθουν κοντά και θα ενώσουν τα χέρια στον αγώνα ενάντια στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Το άλλο - επίπονο κάποιες φορές - μάθημα που πήραμε είναι η έλλειψη επίγνωσης και προθυμίας να αναγνωρίσουμε ότι η νέα προσέγγιση συμμετοχής χρειάζεται χρόνο και χρήμα.

Αν και το ΕΑΡΝ Κάτω Χωρών προσπαθεί να μειώσει τα έξοδα στο ελάχιστο κατά τη διοργάνωση των τοπικών συνεδρίων για τη φτώχεια υπάρχουν ακόμα δήμοι που πιστεύουν ότι η εργασία με άτομα που είναι σε κατάσταση φτώχειας θα πρέπει να είναι πολύ φθηνή. Είναι επίσης ειρωνεία να βλέπει κανείς ότι μεγάλα συνέδρια αφιερωμένα σε άλλου είδους θέματα όπως στην έρευνα λόγου χάρη πετυχαίνουν εύκολα καλύτερη χρηματοδότηση από τους ίδιους δήμους.

Quinta Ansem

ΕΑΡΝ Κάτω Χωρών www.eapnned.nl

Και κάτι ακόμα ...

Σχετικά με το βιβλίο μεθοδολογίας για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Ένα σημαντικό αποτέλεσμα των τοπικών συνεδρίων είναι το *Βιβλίο μεθοδολογίας για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού*, που συγκεντρώνει απλές ιδέες που προήλθαν από τα συνέδρια για τη φτώχεια. Πρόκειται για απλά και συχνά χωρίς κόστος βήματα που χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Ενημέρωση
2. Το μίνιμουμ πολιτικής/υπηρεσίας
3. Δικαίωμα ενδιαφερομένων
4. Διαμόρφωση εικόνας
5. Ενίσχυση οφειλών
6. Αποκλεισμός
7. Στέγαση
8. Άλλοι/τρίτες παρατάξεις
9. Κάνε το μόνος σου/αυτό-βοήθεια
10. Απασχόληση/εργασία
11. Ο ρόλος των σχολείων
12. Προγράμματα
13. Εκπαίδευση
14. Συλλογή γραπτών
15. Επανάληψη
16. Παρακίνηση
17. Παραδείγματα

Το βιβλίο μεθοδολογίας μπορεί να το βρει κανείς στα γερμανικά στην ιστοσελίδα του EARN Κάτω Χωρών. Αν ενδιαφέρεσθε για το συγκεκριμένο πρόγραμμα και για το πώς έχει αλλάξει τον τρόπο σκέψης των τοπικών αρχών, επικοινωνήστε μαζί μας στο www.eapnned.nl

Απόψεις και εμπειρίες...

Ήταν πολύ σημαντικό για μένα το ότι είχα τη δυνατότητα να συμμετέχω σε διάφορα συνέδρια ως λειτουργικό μέλος της οργάνωσης. Ως εθελοντής και άτομο που βιώνω τη φτώχεια σε καθημερινή βάση ήταν πολύ πιο εύκολο για μένα να έρθω σε επαφή με τους συμμετέχοντες που ήρθαν στο συνέδριο. Μπορώ να παρουσιάσω όχι μόνο τις προσωπικές μου εμπειρίες αλλά και τη δημιουργικότητά μου. Το ότι μπόρεσα να το κάνω αυτό με έκανε να συνειδητοποιήσω από πρώτο χέρι την πραγματικότητα ότι η αλλαγή των πραγμάτων είναι δυνατή αν οι άνθρωποι ανταλλάσσουν με σεβασμό τις απόψεις τους καθώς επίσης και τις ιδέες τους ως λύσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας. Είναι μια ωραία αίσθηση αυτή και μου έδωσε μια νέα ελπίδα.

Αυτό που εκτιμώ περισσότερο είναι η αλλαγή της στάσης απέναντι στους διαμορφωτές πολιτικής και τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που έχει επιτευχθεί ως άμεσο αποτέλεσμα των συγκεκριμένων συνεδρίων. Τα συνέδρια έχουν βελτιώσει την μεταξύ τους επικοινωνία και υπάρχει περισσότερος σεβασμός μεταξύ τους και κατανόηση για τα προβλήματα και την θέση τους.

Αυτό που έκανε την συνεισφορά μου οριστική και πρόσθεσε αξία στα συνέδρια είναι η αναγνώριση από τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια ότι είμαι ένα από αυτά. Σίγουρα τους βοήθησε να είναι πιο ανοιχτά στη δημιουργία νέων ιδεών ανεξάρτητα από το γεγονός ότι τους είχαν πει ότι θα ξεκινήσουν με λίγα ή καθόλου χρήματα. Επομένως όλοι έπρεπε να είναι δημιουργικοί χωρίς πολλά χρήματα.

Είναι σημαντικό να πραγματοποιούνται συνέδρια για να συζητάμε για τα προβλήματα της φτώχειας και να προσπαθούμε να βρούμε λύσεις με όσο περισσότερους τοπικούς συμμετέχοντες γίνεται. Δεν θα ήταν όμως ικανοποιητικό το αποτέλεσμα χωρίς τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια. Είναι σημαντικό να βρίσκονται στο επίκεντρο του συνεδρίου, γιατί τα ίδια γνωρίζουν τι χρειάζονται περισσότερο για την επίτευξη θετικών αλλαγών στη ζωή τους. Τα χρήματα δεν αποτελούν πάντα τη μόνη λύση για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η αίσθηση κοινής ευθύνης, προθυμίας να διατηρηθεί και να διευρυνθεί η συνεργασία και κοινής δουλειάς για την καταπολέμηση της φτώχειας μπορούν πραγματικά να επιφέρουν αλλαγή.

Marjo van Vliet, Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Πελατών Κοινωνικής Πρόνοιας και Απασχόλησης

Vlaardingen – χωρίς εισόδημα από δουλειά με μισθό, ζει με το κατώτατο επίδομα της πρόνοιας.

ΕΑΡΝ Νορβηγίας

Κάνοντας ορατή τη φτώχεια! Μια ιστορία για την κινητοποίηση Η συνεδρίαση για τη φτώχεια στο Όσλο, 24 Αυγούστου 2007

Ιστορικό

Τα τελευταία 10 χρόνια οι οργανώσεις-μέλη μας κινητοποιούνται κάθε δεύτερο χρόνο πριν από τις εκάστοτε εκλογές. Η προώθηση του ζητήματος της φτώχειας ως ένα από τα βασικά θέματα κατά την προεκλογική εκστρατεία αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες επιτυχίας κατά το χρονικό διάστημα ύπαρξης του ΕΑΡΝ Νορβηγίας

Γιατί οργανώσαμε την συνεδρίαση για τη φτώχεια;

Το 2007 η νορβηγική Κυβέρνηση δεν είχε σχέδια για την οργάνωση συνεδρίασης για τη φτώχεια. Αντιθέτως το ΕΑΡΝ Νορβηγίας πήρε την πρωτοβουλία να οργανώσει τη συνεδρίαση πριν από τις εκλογές του Σεπτεμβρίου. Στόχος μας ήταν να γίνει το ζήτημα της φτώχειας ορατό κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας. Μαζί με το Batteriet, που αποτελεί κατηγορία μιας από τις οργανώσεις μέλη μας, την The Church City Mission και την Νορβηγική Ένωση Κοινωνικών Εκπαιδευτικών και Κοινωνικών Λειτουργών (FO) ιδρύσαμε μια ομάδα εργασίας πριν από 6 μήνες για να συνδυάσουμε τους πόρους μας σε μια προκαταρκτική επιτροπή.

Ανάμειξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια

Η ανάμειξη των ατόμων που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια είναι μια φυσική συνέπεια καθώς το ΕΑΡΝ Νορβηγίας αποτελείται από 26 ΜΚΟ, 22 εκ των οποίων είναι οργανώσεις, ενώσεις και ομάδες στην Νορβηγία που αποτελούνται από και εργάζονται για τα οικονομικά, κοινωνικά και νομικά μειονεκτούντα άτομα. Η ρύθμιση βασιζόταν σε μια προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω σε όλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού και το ΕΑΡΝ Νορβηγίας είχε την προεδρεία του όλου γεγονότος την ημερομηνία του συνεδρίου.

Άλλοι συμβαλλόμενοι

RIO - Recovered addicts Interest Organization, Οργάνωση, ο Οργανισμός για την Ψυχική Υγεία (Mental Health), Η Νορβηγική Συνομοσπονδία των Συνδικάτων (LO), η οργάνωση Σώστε τα Παιδιά (Save the Children), Ο Ερυθρός Σταυρός, (Red Cross), SAFO (Δίκτυο των ΜΚΟ που οργανώνει τα άτομα με αναπηρία) και ο Στρατός Σωτηρίας (Salvation Army) έδωσαν τη δική του συνεισφορά στη συνεδρίαση.

Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε σε μια τεράστια σκηνή συγκεντρώσεων σε μια πλατεία στην πρωτεύουσα της Νορβηγίας, στο Όσλο. Ο Υπουργός Οικονομικών, ο Υπουργός Εργασίας και Ένταξης και πολλοί άλλοι πολιτικοί συμμετείχαν στην όλη εκδήλωση. Περισσότερα από 300 άτομα παρακολούθησαν και η κρατική τηλεόραση και οι εφημερίδες συμμετείχαν όλη τη διάρκεια της μέρας. Η μέρα τελείωσε με την παρουσίαση της έκθεσης "Making a Decisive

Impact on the Eradication of Poverty” («Επιδρώντας καθοριστικά στην Εξάλειψη της Φτώχειας»).

Τα θετικά στοιχεία σε αυτήν την περίπτωση είναι τα ακόλουθα

Η συνάντηση έδωσε στους φτωχούς πραγματική υπόσταση, και την αίσθηση ότι ο αγώνας ενάντια στη φτώχεια δεν είναι μάταιος.

Η κάλυψη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ήταν ουσιαστική.

Η επίδραση στη διαμόρφωση πολιτικής ήταν επίσης ουσιαστική, και διαφώτισε πραγματικά την κοινωνία σχετικά με τα προβλήματα των φτωχών.

Ενισχύθηκαν οι δεσμοί σχετικά με τις δραστηριότητες άσκησης πίεσης, από τα μέλη της κυβέρνησης μέχρι το κοινοβούλιο, τους υπουργούς και τα διοικητικά συμβούλια.

Οι συμμετέχοντες που εκπροσωπούσαν τους φτωχούς ένωσαν νικητές.

Προβλήματα και προκλήσεις

Μια σημαντική πρόκληση είναι η επιθυμία να το κάνουμε αυτό μόνοι μας, χωρίς ισχυρούς εταίρους. Το προσπαθήσαμε και αποτύχαμε μόνοι μας.

Μια άλλη πρόκληση είναι το πώς θα εμπλέξουμε τις οργανώσεις μέλη μας στο σχεδιασμό και το πραγματικό έργο. Οι οδυνηρές εμπειρίες μετατρέπονται τώρα σε πολύτιμες γνώσεις.

Οι επιδράσεις και τα αποτελέσματα για το Εθνικό μας Δίκτυο

Η κυβέρνηση έχει χορηγήσει χρηματοδότηση για περαιτέρω ανάπτυξη των ΜΚΟ.

Η κυβέρνηση έχει προσκαλέσει τις ΜΚΟ να διαμορφώσουν τη δική τους ομάδα αντιπροσώπων από πολλαπλούς τομείς φτώχειας, για να συναντώνται με την κυβέρνηση και τους υπουργούς 4 φορές το χρόνο, όταν οι ΜΚΟ θα ορίζουν τις ημερήσιες διατάξεις των συναντήσεων.

Είναι πλέον πιο εύκολο για το ΕΑΡΝ Νορβηγίας να ανακτήσει νέες οργανώσεις μέλη, και κατ' επέκταση περισσότερη δύναμη για να καταπολεμήσει τη φτώχεια.

Η συνεργασία ανάμεσα στις οργανώσεις μέλη έχει ενισχυθεί.

Τελικά, τι θα κάνουμε στο μέλλον;

Θα συνεχίσουμε να αναπτύσσουμε συνεργασία με ισχυρές οργανώσεις για να αυξήσουμε τις επιδράσεις των δραστηριοτήτων μας.

Θα συνεχίσουμε να καλλιεργούμε τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση ανάμεσα στις οργανώσεις μέλη μας για να ενισχύσουμε τον ατομικό και συλλογικό μας αγώνα ενάντια στη φτώχεια.

ΕΑΡΝ Νορβηγίας
Dag Westerheim και Gunnar Paaske

Και κάτι ακόμα...

Σχετικά με τη φτώχεια και την κοινωνική βοήθεια στη Νορβηγία

Η Νορβηγία είναι μια από τις πιο πλούσιες χώρες στον κόσμο. Δεν έχει ωστόσο σύστημα ελάχιστου εισοδήματος με βάση τα δικαιώματα για επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας. Τα επιδόματα ποικίλουν σε κάθε γραφείο κοινωνικής ασφάλισης και καθορίζονται από κάθε δημοτικό συμβούλιο. Η κατάσταση για κάθε αιτούντα της κοινωνικής πρόνοιας είναι αυθαίρετη.

Καθώς το δίκτυο συνεργασίας των οργανώσεων/ενώσεων/ομάδων δράσης για τις οικονομικά, κοινωνικά και νομικά μειονεκτούσες ομάδες στη Νορβηγία, τη Welfare Alliance (Συμμαχία για την πρόνοια) και το ΕΑΡΝ Νορβηγίας εργάζονται:

- για να εξαλείψουν τη φτώχεια
- για να εξασφαλίσουν την μεγαλύτερη συμμετοχή του χρήστη
- για να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής και τις συνθήκες για τις ομάδες των μελών μας καθώς επίσης και τις οικονομικές και εργασιακές συνθήκες των οργανώσεων μελών μας.

Για περισσότερες πληροφορίες για τη Welfare Alliance (Συμμαχία για την πρόνοια) και το έργο της, επισκεφτείτε το www.velferdsalliansen.no.

«Είμαι ο Hanne Haug, ο διοργανωτής της συνεδρίασης για τη φτώχεια του 07 στο Όσλο.

Σύμφωνα με τις δικές μου εντυπώσεις τη μέρα εκείνη αγγίξαμε πολλά διαφορετικά θέματα όπως:

- πώς η φτώχεια επηρεάζει τα παιδιά,
- πώς αντιμετωπίζουν οι εθισμένοι στα ναρκωτικά τα προβλήματα με το σύστημα πρόνοιας, και
- πώς η υπουργός οικονομικών Kristin Halvorsen ανέλαβε την πρόκληση να μειώσει τη φτώχεια στη Νορβηγία.

Όσο για μένα, που βίωσα για τα καλά τη φτώχεια, μπορώ να μιλήσω στο κοινό για το πώς αντιμετώπισα τις καθημερινές προκλήσεις. Το γεγονός ότι ο υπουργός εργασίας και ένταξης Bjarne Håkon Hansen κάθισε μπροστά όλη μέρα και άκουγε τα όσα λέγονταν από το βήμα ήταν πολύ παρηγορητικό. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ήταν επίσης πολύ πρόθυμα να καλύψουν τη συνεδρίαση. Μια μέρα πριν με ακολούθησε μια ειδησεογραφική ομάδα στη δουλειά όπου επισκεπτόμουν αστέγους και ασθενείς, και παράλληλα, μπορούσαν να δώσω σημαντικούς λόγους για τον καθορισμό των ελάχιστων κοινωνικών απαιτήσεων».

Στη μνήμη του Leiv Mørkved
Hanne Haug

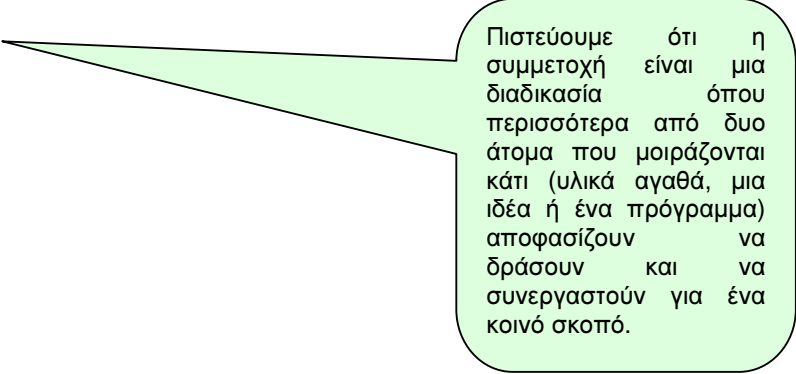
ΕΑΡΝ Πορτογαλία Ενεργοποιώντας τη Συμμετοχή

Γενικό Πλαίσιο

Ο σαφής στόχος του ΕΑΡΝ Πορτογαλίας με το πρόγραμμα "Activating Participation" («Ενεργοποιώντας τη Συμμετοχή») ήταν να εμπλακεί στην εφαρμογή και ενίσχυση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση 2003-2005, δουλεύοντας για την ολοκλήρωση του τμήματος 4, α) *Την προώθηση, σύμφωνα με την εθνική πρακτική, της συμμετοχής και αυτό-έκφρασης των ατόμων που υποφέρουν από τον αποκλεισμό, ιδίως σε σχέση με την κατάστασή τους και τις πολιτικές και τα μέτρα που τους επηρεάζουν.*

Εδώ είναι και ο ρόλος του προγράμματος, ως συμβολή στο να γίνει πραγματικότητα ο στόχος πολιτικής για τον οποίο αγωνιζόμαστε: η ατομική συμμετοχή των μειονεκτουσών ομάδων στις αποφάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους.

Το ΕΑΡΝ Πορτογαλίας έκανε τα πρώτα βήματα για να δώσει φωνή συμμετοχής σε μειονεκτούσες ομάδες το 2002 μέσω έξι τοπικών φόρουμ που είχαν οργανωθεί σε όλη τη χώρα και μιας εθνικής συνάντησης των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Κρίθηκε τότε απαραίτητο να δοθεί συνέχεια στις εν λόγω ενέργειες, όπου και προέκυψε η παρουσίαση του προγράμματος "Activating Participation" («Ενεργοποιώντας τη Συμμετοχή»).

Πιστεύουμε ότι η συμμετοχή είναι μια διαδικασία όπου περισσότερα από δυο άτομα που μοιράζονται κάτι (υλικά αγαθά, μια ιδέα ή ένα πρόγραμμα) αποφασίζουν να δράσουν και να συνεργαστούν για ένα κοινό σκοπό.

Το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα “Activating Participation” («Ενεργοποιώντας τη Συμμετοχή») παρουσιάστηκε το 2005/2006, με βασικό σκοπό την «Πρώθηση και ενίσχυση της καλλιέργειας της συμμετοχής στις τοπικές θεσμικές δομές, παρέχοντας τη δυνατότητα στις μειονεκτούσες ομάδες να ενδυναμώνονται επωφελούμενες από τα μέτρα και τις υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής».

Οι βασικές δραστηριότητες του προγράμματος ήταν:

I – Συλλογή εμπειριών των μειονεκτούσων ομάδων στη συμμετοχή και οργάνωση των Τοπικών Παρατηρητηρίων

II – Ανάπτυξη 10 εκπαιδευτικών εργαστηρίων σε κάθε τοπική περιοχή

III – Έλεγχος και ενίσχυση των μεθόδων συμμετοχής: Μικρο-προγράμματα

IV – Διάδοση των αποτελεσμάτων

Το σημείο εκκίνησης στην ανάπτυξη τοπικών παρατηρητηρίων για τη Συμμετοχή ήταν η εξάπλωση της ιδέας του προγράμματος, καλώντας τις επίσημες υπηρεσίες να συμμετέχουν σε αυτά. Ιδρυθήκαν 4 παρατηρητήρια - στην Μπράγκα, στο Οπόρτο, στην Κόιμπρα και την Εβόρα, ούτως ώστε να καλύπτουν όλη τη χώρα – καθένα από τα οποία αποτελείται από μέσο όρο 12 δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες που συνεργάζονται με μια μείξη διαφορετικών ομάδων στόχου.

Με την ίδρυση των παρατηρητηρίων, το ΕΑΡΝ Πορτογαλίας και όλοι οι εταίροι που είχαν αναλάβει εθελοντικά την πρόκληση συμμετείχαν σε μια διαδικασία αποτελούμενη από δυο στάδια. Το πρώτο περιλάμβανε 10 τοπικά εκπαιδευτικά εργαστήρια για κοινωνικούς λειτουργούς και τους συντονιστές των οργανώσεων και παρουσιάστηκε με βασικό στόχο την ευαισθητοποίηση για πρακτικές και αντιλήψεις σχετικά με το θέμα της συμμετοχής, τον (επανα)προσδιορισμό ιδεών, τον εντοπισμό των κινδύνων και εμποδίων που σχετίζονταν με τις διαδικασίες συμμετοχής και την εκμάθηση μεθόδων και εργαλείων συμμετοχής. Ο απώτερος στόχος του εν λόγω σταδίου του προγράμματος ήταν κυρίως να καταλήξουν οι συμμετέχοντες σε ομοφωνία σχετικά με το πώς αντιλαμβάνονται τη συμμετοχή και παράλληλα να καλλιεργήσουν πιο παραδοσιακές μορφές κοινωνικής προσέγγισης για τον εντοπισμό μιας δράσης (ή δράσεων) που δοκιμάζουν συμμετοχικές μεθόδους.

Η περίοδος εκπαίδευσης συνεπώς τους προετοίμασε να προχωρήσουν στην επόμενη φάση ελέγχου, που ενεργοποιήθηκε μέσω 8 μικροσχεδίων συμμετοχής, που σχεδιάστηκαν, προγραμματίστηκαν, λειτούργησαν και αξιολογήθηκαν με τους χρήστες (μειονεκτούσες ομάδες) των εμπλεκόμενων τοπικών φορέων και τις υπηρεσίες των οργανώσεων.

Τα μικρο-προγράμματα και οι συμμετέχουσες ομάδες

Μικρο-πρόγραμμα	Συμμετέχουσα ομάδα
“Nós e o Nosso Bairro...” – Εμείς και η γειτονιά μας	Ομάδα που ζει σε περιοχή της Μπράγκα με χαμηλό εισόδημα
“GAFE - Grupo de auto-ajuda para familiares e amigos de pessoas com esquizofrenia.” – Ομάδα αυτό-υποστήριξης για συγγενείς και φίλους ατόμων που υποφέρουν από σχιζοφρένεια	Γονείς και φίλοι ατόμων που ζουν με σχιζοφρένεια
“Traçar Caminhos” – Σχεδιάζοντας διεξόδους	Νέοι που ζουν σε μια περιοχή χαμηλού εισοδήματος του Guimarães
“+ CIDADÃO” – Συμμετοχή στα κοινά	Χρήστες υπηρεσιών με δημόσια συμμετοχή
“REI'S - Rede de Encontros intergeracionais” – Δίκτυο διαγενεαλογικών συναντήσεων	Ηλικιωμένοι και παιδιά
“Activar Vozes e Saberes” – Ενεργοποιώντας φωνές και σκέψεις	Ηλικιωμένοι χρήστες των κέντρων ημέρας
“Promover a participação” – Πρωθώντας τη συμμετοχή	Ηλικιωμένοι χρήστες μιας οργάνωσης στην Εβόρα
“Acendalha” – Κινητοποίηση	Νέοι στον δήμο της Εβόρα

Μετά τα μικρο-προγράμματα, διεξήχθη ένα τελικό σεμινάριο με την ανάμειξη όλων όσων είχαν πάρει μέρος στην πρώτη φάση του προγράμματος και άτομα από άλλες οργανώσεις σε όλη την χώρα. Ένα από τα αποτελέσματα του προγράμματος ήταν το βιβλίο: «Μικρές εμπειρίες, μεγάλες ελπίδες» που ανοίγει πολλές πόρτες για σκέψη και συζήτηση ιδεών σχετικά με το ζήτημα της συμμετοχής.

Τι πήγε καλά

Το πρόγραμμα αξιολογήθηκε πολύ θετικά από όλα τα εμπλεκόμενα ενδιαφερόμενα μέρη. Στα κύρια σημεία συγκαταλέγονται η ενεργός εμπλοκή και κινητοποίηση των τοπικών παραγόντων, η στενή συνεργασία και ανταλλαγή γνώσεων ανάμεσα στους κοινωνικούς λειτουργούς και τις μειονεκτούσες ομάδες, ο έλεγχος διαφορετικών μοντέλων συμμετοχής και οι γνώσεις που αποκομίσαμε, και ο τρόπος που οι δράσεις αναδιατυπώθηκαν όταν τα προγράμματα που παρουσιάστηκαν παρακίνησαν επόμενες δραστηριότητες για την προώθηση της συμμετοχής σε αυτές και άλλες καταστάσεις.

Ποιες ήταν οι προκλήσεις

Κατά τη διάρκεια παρουσίασης του προγράμματος, αντιμετωπίσαμε προβλήματα εξαιτίας της έλλειψης πραγματικής καλλιέργειας συμμετοχής στην Πορτογαλία τα οποία έπρεπε να διαχειριστούμε σε μελλοντικά προγράμματα, όπως:

- Ο κίνδυνος δημιουργίας εσφαλμένων προσδοκιών μεταξύ των ομάδων στόχου που δε μπορούν να αντιμετωπιστούν ικανοποιητικά, δηλαδή να πραγματοποιηθεί ανάλυση των πόρων, δυνατοτήτων και εμποδίων για τα άτομα για τα οποία υλοποιείται το πρόγραμμα.
- Ο κίνδυνος να δοθεί προτεραιότητα στα ατομικά/θεσμικά συμφέροντα έναντι των συλλογικών συμφερόντων.
- Ο κίνδυνος για ανάληψη της κυριότητας του προγράμματος – είτε υπερβολικής κυριότητας από μια οργάνωση ή κάποιο άτομο, ή καθόλου κυριότητας, αμφισβητώντας τις συμμετοχικές αρχές.
- Ο κίνδυνος να μην αξιοποιηθούν θετικά οι ικανότητες που έχουν διδαχθεί, και να μη εφαρμοσθούν οι καλές πρακτικές που απορρέουν από τα μικρο-προγράμματα στις οργανώσεις όπου δουλεύουν άτομα, λόγω χάρη όπου υπάρχει επαγγελματική ανασφάλεια.

Επιδράσεις στο εθνικό δίκτυο και μαθήματα που αποκομίσαμε

Το πρόγραμμα δημιούργησε συμμετοχικές ομάδες εργασίας που είχαν ανάμειξη σε δράσεις που στη συνέχεια διευθύνει το ΕΑΡΝ Πορτογαλίας, όπως είναι η συμμετοχή στις Ευρωπαϊκές συναντήσεις των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στις Βρυξέλλες.

Το πρόγραμμα “Activating Participation” («Ενεργοποιώντας τη Συμμετοχή») θεωρείται μια καλή πρακτική για συμμετοχή και ένα βασικό μέσο για την πορτογαλική κυβέρνηση να θέσει σε εφαρμογή τις κατευθυντήριες γραμμές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική ενσωμάτωση. Αυτό ήταν ένα κίνητρο για συνέχιση του μεγάλου και δύσκολου δρόμου της συμμετοχής, όχι για αλλά μαζί με τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό ως μια διέξοδος για ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά και πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων από όλους.

Τα κύρια μαθήματα που πήραμε από το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι:

- Συμμετοχή σημαίνει μοιράζομαι (κοινούς στόχους, κοινά συμφέροντα, κοινές ικανότητες)
- Η συμμετοχή λειτουργεί καλύτερα μέσω της «δικτύωσης» (σε συνεργασία παρά ανταγωνιστικά)
- Η συμμετοχή απαιτεί γεωγραφική και σχετική εγγύτητα
- Η αντίσταση στην αλλαγή/ευελιξία σε ορισμένες οργανώσεις δυσχεραίνει τη διαδικασία συμμετοχής
- Η συμμετοχή θέλει χρόνο...και τα διαφορετικά επίπεδα συμμετοχής δεν επιτυγχάνονται πάντα (ή δεν χρειάζονται) να επιτυγχάνονται πάντα πλήρως.
- Η συμμετοχή είναι Δυνατή!

Και κάτι ακόμα...

Για τη συμμετοχή στην Πορτογαλία

Η ενεργοποίηση της συμμετοχής οδήγησε επίσης σε ένα σπουδαίο βιβλίο πηγών βασισμένο στις εμπειρίες όλων των εμπλεκόμενων κοινοτήτων και εταιρών.

http://www.reapn.org/publicacoes_visualizar.php?ID=66

Επιπλέον, το EARN Πορτογαλίας έχει αναπτύξει υλικό εκπαίδευσης, έρευνας και ευαισθητοποίησης για τη συνεργασία με συγκεκριμένες ομάδες.

Εσωτερικά, το EARN Πορτογαλίας προωθεί τις συμμετοχικές πρακτικές συνεργασίας με διαφορετικές ομάδες και παρακολουθεί τακτικά την εξυπηρέτηση των επωφελούμενων ατόμων μέσω ενός Συμβουλίου για την Ποιότητα». (Consultative Council on Quality)

Το EARN Πορτογαλίας εφαρμόζει τακτικά πρακτικές συμμετοχής στο εξωτερικό του έργο με τα τοπικά, περιφερειακά και εθνικά ενδιαφερόμενα μέρη. Για παράδειγμα, τα τοπικά εργαστήρια αξιολόγησης της συμμετοχής έχουν εφαρμοσθεί σε πολλές κοινότητες στη Πορτογαλία, και πολλά από αυτά διεξήχθησαν κατόπιν αιτήματος των τοπικών αρχών. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του EARN Πορτογαλίας

www.reapn.org

Μέχρι πέρσι, ήμουν ένας από τους μακροπρόθεσμους ανέργους, που το 1995 μπήκα στην ομάδα τους. Το Εθνικό Ινστιτούτο Απασχόλησης δεν κατάφερε να με βοηθήσει, ισχυριζόμενο ότι το πρόβλημα ήταν η ηλικία μου. Ως εκ τούτου, έχω περάσει χρόνια να πηγαίνω από την ανεργία στο επίδομα χαμηλού εισοδήματος, και σε κάθε είδους εκπαιδευτικά μαθήματα που προσέφερε το Ινστιτούτο Απασχόλησης.

Η επαφή μου με το ΕΑΡΝ Πορτογαλίας (REAPN) είναι ένα τρόπος συνεργάζομαι ενεργά με την κοινωνία. Έχω από παλιά ανάμειξη σε κοινοτικές ομάδες. Για 15 χρόνια, ήμουν εθελοντής σε νοσοκομείο για παιδιά, όπου η δουλειά μου ήταν να παίζω με άρρωστα παιδιά σε μια προσπάθεια να τα βοηθήσω να ξεχάσουν το ότι βρίσκονταν μακριά από την οικογένειά τους. Στη συνέχεια, με επέλεξαν να εργασθώ στο σώμα προσκόπων, όπου δίδασκα μικρά παιδιά και νέους να σέβονται τους άλλους ανθρώπους, και να σέβονται και να αγαπούν τα ζώα και τα φυτά.

Άλλη μια πολύτιμη εμπειρία από τη συμμετοχή ήταν όταν μου ζητήθηκε από το τοπικό συμβούλιο εκεί που ζούσα τότε να φροντίσω τα παιδιά των οικογενειών που ζούσαν σε κατασκηνώσεις (άτομα που ζούσαν σε φοβερή φτώχεια) κατά τη διάρκεια της μέρας στις καλοκαιρινές διακοπές (Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβρη). Τα πήγαινα το πρωί στην παραλία, ενώ το απόγευμα το περνούσαμε παίζοντας παιχνίδια. Δούλεψα και με την πορτογαλική Ένωση για τα Δικαιώματα των Ζώων για να βοηθήσω στην βελτίωση των συνθηκών για τις γάτες και τους σκύλους, που κατ' επέκταση σήμαινε βελτίωση και των συνθηκών για τους ανθρώπους. Τα τελευταία χρόνια συμμετείχα στην Τράπεζα Τροφίμων.

Οι συναντήσεις του ΕΑΡΝ Πορτογαλίας (περιφερειακές συναντήσεις) έχουν ενισχύσει την ιδέα ότι οι εθελοντικές υπηρεσίες προσφέρουν προστιθέμενη αξία στην αντιμετώπιση των προβλημάτων. Το ΕΑΡΝ δεν βοηθάει μόνο στην προσέγγιση ατόμων που σε κάποια στιγμή της ζωής τους έμαθαν τι θα πει φτώχεια. Φέρνει επίσης σε επαφή τους υπαλλήλους της πρόνοιας που ενημερώνουν τα άτομα για το πώς να χειρισθούν δύσκολες καταστάσεις. Διακρίνεται ωστόσο και για ένα ακόμα σημαντικό χαρακτηριστικό – κατά την άποψή μου, το πιο σημαντικό –και αυτό είναι το ότι μεταφέρει τα εν λόγω ζητήματα στο δημόσιο στίβο.

Η Ευρωπαϊκή Συνάντηση στις Βρυξέλες δίνει φωνή στα άτομα από όλες τις χώρες της ΕΕ βοηθώντας να αντιμετωπιστούν ισότιμα στον αγώνα για την εξασφάλιση των ελάχιστων κοινωνικών συνθηκών για όλους.

Όλες οι καταστάσεις που βίωσα με βοήθησαν να κατανοήσω ότι όλοι είναι απαραίτητοι για την σωματική και ψυχολογική ανάπτυξη των υπολοίπων γύρω τους, κάτι που έχει επιπλέον επίδραση στη βελτίωση της ζωής όλων.

Το όνομά μου είναι Ana Laura και είμαι 55 χρονών.

Τα τελευταία 13 χρόνια ζω στο Alentejo, λίγα μίλια έξω από την πόλη Portalegre, στη νότια Πορτογαλία».

ΕΑΡΝ Ισπανίας

Φτιάχνοντας έναν Οδηγό Μεθοδολογίας από Περιφερειακές Εμπειρίες

Γενικό Πλαίσιο

Το ΕΑΡΝ Ισπανίας εμφανίστηκε πάλι το 2004, και η συμμετοχή των ατόμων που ζουν στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό έγινε μια από τις στρατηγικές γραμμές δράσης του. Και δεν μιλάμε μόνο για την προετοιμασία και διεξαγωγή μιας Εθνικής Συνάντησης ή τη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Συνάντηση ως αντιπροσωπεία.

Σε ένα γενικό πλαίσιο που περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Κοινωνική Ενσωμάτωση σε κρατικό επίπεδο και σε επίπεδο Αυτόνομης Κοινότητας, ανεξάρτητα από τα φαινόμενα που αντιμετωπίζουν, είτε πρόκειται για μετανάστευση είτε για αλλαγές στην αγορά εργασίας, η πραγματικότητα είναι ότι τα άτομα που επηρεάζονται άμεσα γίνονται αόρατα. Συνήθως απουσιάζει η άποψη αυτών στους οποίους απευθύνονται όλες αυτές οι στρατηγικές, τα σχέδια και τα προγράμματα. Εν ολίγης δεν ακούγεται η φωνή τους.

Εν τούτοις, στη χώρα, υπάρχουν εμπειρίες όπου λαμβάνονται υπόψη η αξιολόγηση και οι απόψεις των ατόμων σχετικά με το ποια έργα θα απευθύνονται σε αυτές. Στο ΕΑΡΝ Ισπανίας έχουμε εμπειρίες σύμφωνα με αυτή την τακτική και είναι πρωτοφανείς στα πλαίσια της κοινωνικής συμμετοχής των ατόμων που ζουν στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Για παράδειγμα, στην Castilla la Mancha τα Προγράμματα για την Κοινωνική Ενσωμάτωση συμβουλεύουν τα άτομα που επηρεάζονται άμεσα από αυτά.

Όλα αυτά, με στόχο την «προώθηση της συμμετοχής ατόμων που ζουν σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, και με τους οργανισμούς με τους οποίους συμμετέχουν, να τους δίνουν τα μέσα για να το κατορθώσουν». Ως Δίκτυο έχουμε στόχο να αγωνισθούμε ενάντια στη φτώχεια και να αποτρέψουμε να οδηγήσουν οι καταστάσεις αυτές στην ανικανότητα του ενός να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνική ζωή.

Οι στόχοι του ΕΑΡΝ Ισπανίας για τη συμμετοχή

Λόγω της δομής του ΕΑΡΝ Ισπανίας, υπάρχουν ποικίλοι τρόποι να εργαστεί κανείς για τη συμμετοχή με διαφορετικούς ρυθμούς και διαδικασίες, με αποτέλεσμα να είναι πιο δύσκολο να επικρατήσει ένας κοινός ορισμός. Ωστόσο ισχύει επίσης ότι το έργο σχετικά με τη συμμετοχή με αυτόν τον τρόπο εμπλουτίζεται από το πλήθος των οραμάτων και πρακτικών.

Για να συγκεντρωθούν όλα αυτά τα οράματα και οι πρακτικές από διαφορετικές περιοχές της Ισπανίας, το ΕΑΡΝ Ισπανίας έχει καθιερώσει μια Ομάδα Συμμετοχής που εξετάζει τον τρόπο που οργανώνονται οι συναντήσεις των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τι οδηγό μεθοδολογίας χρειάζονται τα μέλη του ΕΑΡΝ για να αυξήσουν τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στο έργο τους.

Η Ισπανία είναι οργανωμένη σε αυτόνομες περιφέρειες με μεγάλες διοικητικές εξουσίες, γι' αυτό και η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια διαφέρει στις περισσότερες από αυτές. Ο στόχος του ΕΑΡΝ Ισπανίας να διαμορφώσει μια κοινή αντίληψη για τη συμμετοχή είναι μακροπρόθεσμος, και δεν υπάρχει κανένας εφαρμοστέος ορισμός στο συγκεκριμένο πλαίσιο.

Οι κύριες αναφορές για το έργο της Ομάδας είναι:

- Οι ομάδες των ατόμων που ζουν στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό
- Το EAPN Ευρώπης
- Το σχετικό Υπουργείο που μας έχει εμπιστευθεί το έργο διαμόρφωσης προτάσεων για τη συμμετοχή των ομάδων ατόμων που ζουν στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό

Είναι σαφές από την όλη αξιολόγηση που διεξήχθη από την Ομάδα ότι οι Εθνικές και Ευρωπαϊκές Συναντήσεις των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να συνεχίσουν τη δική τους πορεία με βάση τους καθορισμένους από την ομάδα εργασιακούς στόχους και ακολουθώντας τη στρατηγική του EAPN Ευρώπης. Ένας από τους στόχους είναι να απαντήσουν στο ακόλουθο ερώτημα που έθεσε η τελευταία Εθνική Συνάντηση: Γιατί να μην είμαστε εμείς, τα άτομα που ζουν στη φτώχεια, αυτοί που αποφασίζουν τι θα πρέπει να συζητιέται στις Συναντήσεις;

Όσον αφορά το στόχο συλλογής εμπειριών, στη νέα αυτή φάση, ένας από τους σημαντικούς στόχους είναι η μεγαλύτερη εμπλοκή των ατόμων που ζουν στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε όλα τα επίπεδα στη χώρα και η δημιουργία μηχανισμών για την επίτευξη της αυξανόμενης συμμετοχής τους.

Τι έχει πάει καλά

Είναι δύσκολο να μιλήσουμε για αποτελεσματικό έργο ή επιτυχίες όταν ακόμα πρέπει να γίνουν τόσα πολλά. Ωστόσο έχουμε κάνει σημαντικές προσπάθειες στο συγκεκριμένο τομέα.

Στο EAPN Ισπανίας, με την καθοδήγηση της Ομάδας για την Συμμετοχή, δουλεύουμε πάνω σε ένα «Οδηγός Μεθοδολογίας για τα Άτομα που ζουν στη Φτώχεια και τον Κοινωνικό Αποκλεισμό» εδώ και δυο χρόνια. Το συγκεκριμένο έργο, που χωρίζεται σε δύο στάδια, αποτελεί μεγάλη δέσμευση από την πλευρά όλων των ατόμων που εμπλέκονται σε αυτό. Στην αρχική περίοδο σχεδιάσαμε μια πρόταση που μας έδινε τη δυνατότητα να έχουμε μια λεπτομερή διάγνωση για την κοινωνική συμμετοχή των ατόμων που επηρεάζονται ή κινδυνεύουν, που προωθήθηκε από τα μέλη του EAPN Ισπανίας με στόχο να προχωρήσουν σε ένα κοινό πλαίσιο ιδεών που θα λειτουργεί ως μοντέλο αναφοράς. Οι συγκεκριμένες πληροφορίες δημοσιεύθηκαν στο τέλος του 2008. Στο δεύτερο στάδιο, θα συνεχίσουμε με τον καθορισμό ενός σημαντικού εκπαιδευτικού στοιχείου, καθώς πιστεύουμε ότι μόνο οι διαδικασίες που περιλαμβάνουν εκπαίδευση δίνουν τη δυνατότητα στα άτομα και τις ομάδες να γνωρίσουν την πραγματικότητά τους και αυξάνουν τις πιθανότητες να την αλλάξουν.

Πώς ξεκινούν οι διαδικασίες συλλογικής ευαισθητοποίησης; Τι καταστάσεις πρέπει να αντιμετωπίσουμε ούτως ώστε οι εν λόγω διαδικασίες να είναι εφικτές και αποτελεσματικές; Ποιοι είναι οι παράγοντες στις συγκεκριμένες διαδικασίες και ποιος ο ρόλος τους; Τι μεθοδολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν; Ποια είναι η σχετική εμπειρία του EAPN; Είναι λίγα από τα ερωτήματα στα οποία προσπαθεί να απαντήσει ο Οδηγός.

Επιπλέον, έχουμε τοπικά πειράματα, όπως αυτό του EAPN στην Castilla La Mancha. Στη συγκεκριμένη Αυτόνομη Κοινότητα, είναι οι ίδιοι οι χρήστες του Περιφερειακού Σχεδίου για την Κοινωνική Ενσωμάτωση (το αντίστοιχο του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ενσωμάτωση) που αξιολογούν τα προγράμματα στα οποία συμμετείχαν.

Κατά τη διάρκεια του εν λόγω πειράματος έγινε μεγάλη προσπάθεια για να πεισθεί ο κόσμος ότι η συμμετοχή των ατόμων που ζουν αποκλεισμένα από το σχεδιασμό, την ανάλυση της κατάστασης και την εισήγηση λύσεων για τα προβλήματα που τους επηρεάζουν αποτελεί απαραίτητο στοιχείο της διαδικασίας κοινωνικής ενσωμάτωσης, και βελτιώνει τις διαδικασίες που σχετίζονται με την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Πρόκειται για μια πραγματικότητα που έχει αναγνωρισθεί στις Ευρωπαϊκές πολιτικές από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισαβόνα το 2000 και τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση.

Κατ' αυτήν την έννοια, έπρεπε να εξετάσουμε την πραγματική εμπειρία των ατόμων που εμπλέκονται στα προγράμματα και να δούμε κατά πόσο τα συγκεκριμένα προγράμματα βοηθούν στη βελτίωση των πραγματικών συνθηκών ζωής τους: πρέπει κανείς να μελετήσει τα αίτια στα οποία οφείλεται το γεγονός ότι κάποια άτομα δεν έχουν καταφέρει να βελτιώσουν τις πραγματικές συνθήκες ζωής τους: να δει πόσα άτομα έχουν κάνει βήματα προς την ενσωμάτωση, και πόσα από αυτά είναι το αποτέλεσμα ατομικών συνθηκών και/ή πρόσβασης σε πόρους. Οι εν λόγω πληροφορίες είναι αναγκαίες, όχι μόνο επειδή καθιστούν τη συμμετοχή των ευάλωτων ανθρώπων απαραίτητο μέρος των πολιτικών κοινωνικής πρόνοιας (πολιτικό αίτιο) αλλά και επειδή θα βοηθήσουν στο σχεδιασμό περισσότερων συγκεκριμένων προγραμμάτων που συνδέονται περισσότερο με την ικανοποίηση των χρηστών (τεχνικό αίτιο).

Σε κρατικό επίπεδο, η πρόκληση για το ΕΑΡΝ Ισπανίας είναι να πετύχει έναν νόμο για την Κοινωνική Συμμετοχή. Τοιούτοτρόπως, η συμμετοχή των ατόμων που ζουν στη φτώχεια αντανakλάται στο νέο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση, μέσω μιας Συνέλευσης για τη Συμμετοχή των Ατόμων που ζουν σε Ευάλωτες Συνθήκες που θα διεξαχθεί το 2010 υπό την Ισπανική Προεδρεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούν και τα θύματα του αποκλεισμού να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με το πώς οι κοινωνικές πολιτικές έχουν επηρεάσει τη ζωή τους.

Ποιες ήταν οι προκλήσεις

Το έργο για τη συμμετοχή των ατόμων που ζουν στη φτώχεια περιπλέκεται όταν δεν υπάρχει ούτε το κατάλληλο πλαίσιο ούτε οι κατάλληλες διαδικασίες. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι τα άτομα που εμπλέκονται συχνά βρίσκονται σε δύσκολη προσωπική κατάσταση.

Όπως έχουμε αναφέρει παραπάνω, η εθνική και πολιτική διάρθρωση της Ισπανίας περιπλέκει τις διαδικασίες συμμετοχής αλλά παράλληλα τις εμπλουτίζει. Υπάρχουν δηλαδή διαφορετικές καταστάσεις, ρυθμοί και οράματα του τι σημαίνει κοινωνική συμμετοχή. Επιπλέον, οι κοινωνικοί φορείς δεν έχουν τα απαραίτητα εργαλεία να ενσωματώσουν τις διαδικασίες συμμετοχής. Σχεδιάζουμε να διορθώσουμε την κατάσταση σύντομα εφαρμόζοντας τον Οδηγό Μεθοδολογίας για τη Συμμετοχή που ήδη σχεδιάζεται.

Πέρα από τα παραπάνω εμπόδια, συχνά βλέπουμε ότι τα βασικά εμπόδια είναι αυτά που αντιμετωπίζουν τα θύματα του αποκλεισμού και/ή της φτώχειας. Παραθέτουμε εδώ μερικά παραδείγματα από τα εν λόγω εμπόδια.

- Έλλειψη αυτό-εκτίμησης: μια γυναίκα που συνεισφέρει σημαντικά στην ομάδα και δείχνει εξυπνάδα όταν μιλάει για άλλους, εντούτοις λέει ότι η ίδια «δεν αξίζει τίποτα».

- Μοναξιά: «Δεν έχω οικογένεια (...) Δεν βγαίνω γιατί δεν έχω λεφτά ούτε για μια μπύρα».
- Έλλειψη κοινωνικής στήριξης: «Το πρόγραμμα μου επιτρέπει να βγω έξω, να γνωρίσω άτομα, να έχω κάποιον να μιλήσω (...), κάποιον σαν κι εμένα».
- Φόβοι (φόβος και για τη συμμετοχή): «...Ο κόσμος εκμεταλλεύεται (...) αυτούς που βρίσκονται σε κατώτερη θέση...»
- Εκμετάλλευση: Ένας Ρομά που δούλευε σε μια εταιρεία για πολύ καιρό διηγείται ότι κάθε φορά που χαλούσε κάποιο μηχάνημα κανένα Σάββατο ή έπρεπε να αποκατασταθεί κάποιο απροσδόκητο πρόβλημα στο εργοστάσιο, βράδυ κάποιες φορές, το αφεντικό τηλεφωνούσε πάντα σ' αυτόν, και ποτέ στους άλλους εργάτες. Δεν είχε ποτέ αρνηθεί γιατί «Δεν μπορώ να πω τίποτα, γιατί είμαι Τσιγγάνος, και αν δεν πάω, το αφεντικό θα νομίζει ότι είμαι σαν όλους τους άλλους...».
- Αρνητικά στερεότυπα/ταυτότητα: Ένας Λατινοαμερικάνος με Ινδιάνικα χαρακτηριστικά λέει ότι «οι γυναίκες κρατούν σφικτά τις τσάντες τους όταν πλησιάζω». Ένας πρώην κατάδικος δηλώνει με πικρία ότι «είναι σαν να είναι γραμμένο στο κούτελο μου ότι έχω κάνει φυλακή», ή κάποιο μέλος της κοινότητας των Τσιγγάνων λέει ότι : «Νομίζουν ότι είμαστε όλοι κλέφτες».

Μαθήματα που αποκομίσαμε

Γενικά μιλώντας οι επιδράσεις των παραπάνω πειραμάτων για τη συμμετοχή ήταν πολύ θετικές. Αυτό το συμπέρασμα προέκυψε από τις διαφορετικές Συναντήσεις που διεξήχθησαν στην Πολιτεία, την Αυτόνομη Περιφέρεια και σε τοπικό επίπεδο.

Εντούτοις πρέπει να βελτιώσουμε την προπαρασκευαστική διαδικασία και την ανάμειξη των ατόμων που συμμετέχουν δεδομένου ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι περίοδοι είναι σύντομες και απαιτείται περισσότερη μακροπρόθεσμη εργασία.

Τα επόμενα χρόνια πρέπει να εξασφαλίσουμε το γεγονός ότι οι κοινωνικοί και άλλοι δημόσιοι φορείς και φορείς λήψης αποφάσεων θα ενσωματώνουν τη συμμετοχή ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Από αυτήν την άποψη, η εξασφάλιση ενός Νόμου για την Κοινωνική Συμμετοχή είναι αναγκαίος.

José Javier López
EAPN Ισπανίας

Και κάτι ακόμα...

Σχετικά με τη Συμμετοχή και το έργο για την καταπολέμηση της φτώχειας στην Ισπανία

Η Ισπανία είναι μια χώρα όπου η μετανάστευση αποτελεί τοπικό φαινόμενο τα τελευταία χρόνια. Το EAPN Ισπανίας πιστεύει ότι η είσοδος μεταναστών προσφέρει πολλά στην κοινωνική συμμετοχή και εμπλουτίζει μια πλουραλιστική κοινωνία διευρύνοντας το νου των ανθρώπων με άλλες πολιτιστικές και κοινωνικές ιδέες και δίνοντας τέλος στα στερεότυπα για τον «άλλο». Αν και η κοινωνική και πολιτική συμμετοχή των μεταναστών αποτελεί προϋπόθεση για την ενσωμάτωσή τους, στην πραγματικότητα αυτό δεν συμβαίνει πάντα. Στο γενικό αυτό πλαίσιο, τα μέλη του EAPN Ισπανίας έχουν αναπτύξει ένα σύνολο γνώσεων, δράσεων και εργαλείων για την ενσωμάτωση των μεταναστών στο νέο τους περιβάλλον και έχουν συμβάλει στην αποδοχή του φαινομένου στην Ισπανική κοινωνία σε μεγάλο βαθμό μέσω δημόσιων συζητήσεων, πληροφοριών και έργου ευαισθητοποίησης.

Όσον αφορά τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, στα επόμενα χρόνια το EAPN Ισπανίας θα υποστηρίξει ένα Νόμο για τη Συμμετοχή που θα αποτελέσει εργαλείο για τη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών. Ο Νόμος θα ξεκινά με βάση ότι η ενεργός συμμετοχή του πολίτη στα κοινά απαιτεί σχεδιασμό και εφαρμογή δημόσιων πολιτικών. Ο Νόμος θα θεμελιώνει:

- Φορείς διαβούλευσης και συμμετοχής που θεμελιώνονται από τον ίδιο τον νόμο.
- Συμβούλια συμμετοχής και άλλους επίσημους μηχανισμούς όπου μπορούν να συμμετέχουν τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.
- Συμμετοχικές διαδικασίες για γενικά ή ειδικά θέματα που οι δημόσιες αρχές επιθυμούν να οργανώσουν σε ζητήματα σχετικά με τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το συγκεκριμένο και άλλα έργα του EAPN Ισπανίας, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του <http://www.eapn.es/>.

«Έφτασα στην Ισπανία όταν εγκατέλειψα την Αλγερία, τη χώρα που τη δεκαετία του ενενήντα πέρασε μια κατάσταση πολέμου λόγω της εξάπλωσης της τρομοκρατίας. Δεν υπήρχε καμία σχεδόν ασφάλεια.

Είμαι εδώ από το 1992, τότε που η Ισπανία έγινε χώρα υποδοχής μεταναστών. Οι πρώτες μέρες μου ήταν δύσκολες εξαιτίας πολλών παραγόντων: δεν μιλούσα Ισπανικά, δεν ήξερα το ισπανικό διοικητικό σύστημα, δεν είχα ενημέρωση και καθοδήγηση λόγω των προβλημάτων με τη γλώσσα. Με όλα αυτά τα εμπόδια και την έλλειψη οικονομικών πόρων ήρθε η στιγμή που έπρεπε να αποφασίσω ή να σχεδιάσω να επιστρέψω, αποδεχόμενος ότι το μεταναστευτικό μου σχέδιο είχε αποτύχει, ή να αντιμετωπίσω τα παραπάνω εμπόδια και να προχωρήσω μπροστά.

Επέλεξα να αγωνισθώ και να βελτιώσω την κατάστασή μου. Είχα την τύχη να γνωρίσω την Ισπανική Καθολική Επιτροπή για τους Απόδημους (ACCEM), πρωτοπόρο στην ενασχόληση με το φαινόμενο της μετανάστευσης. Με βοήθησαν να προχωρήσω μπροστά, μου προσέφεραν ισπανικά μαθήματα, ενημέρωση και καθοδήγηση για να νομιμοποιήσω την κατάστασή μου στη χώρα. Καθώς μιλάω καλά Αραβικά και Γαλλικά άρχισα να συνεργάζομαι μαζί τους ως διερμηνέας, και αργότερα ασχολήθηκα και με το έργο ευαισθητοποίησης και τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Μετά από σχεδόν τρία χρόνια απέκτησα νόμιμη κατάσταση ατόμου σε πολύ ευπαθείς συνθήκες και άρχισα να δουλεύω για την ACCEM, συνεχίζοντας το έργο μου ως διερμηνέας και επόπτης δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου. Τότε διορίστηκα συντονιστής στον τομέα ευαισθητοποίησης και διαμεσολάβησης. Εντωμεταξύ έλαβα μόρφωση στους παραπάνω τομείς, ως εκπαιδευτής και κοινωνικός διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής.

Ως διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής, άρχισα να συμμετέχω στην ανάπτυξη διαφόρων προγραμμάτων για κοινοτική μεσολάβηση για να διευκολύνω την επικοινωνία και να προωθήσω τη διαπολιτισμικότητα ανάμεσα στις εγχώριες και ξένες κοινότητες.

Δράττομαι της ευκαιρίας να πω ότι μπορεί πάντα κάποιος να βγει από καταστάσεις αποκλεισμού όταν υπάρχει στρατηγική για παρεμβολή, καθοδήγηση και ενημέρωση ούτως ώστε να κάνει την περίοδο προσαρμογής όσο το δυνατόν πιο σύντομη».

Driss Sadi,

ACCEM (Ένωση της Ισπανικής Καθολικής Επιτροπής για Μετανάστες - Asociación Comisión Católica Española de Migraciones - ACCEM), οργάνωση μέλος του EAPN Ισπανίας.

Σημείωση: Ο Driss Sadi διορίστηκε συντονιστής στην 8^η Ευρωπαϊκή Συνάντηση των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια και τον Κοινωνικό Αποκλεισμό (ήταν Ισπανός απεσταλμένος στην 7^η Συνάντηση των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια

EAPN H.B.
Γεφυρώνοντας το Χάσμα Πολιτικής
Η μεθοδολογία Γεφύρωσης του Χάσματος Πολιτικής, Αξιολογήσεις Ομοτίμων και
Μαθήματα Διοίκησης

Για πολύ κόσμο υπάρχει ένα μεγάλο και αυξανόμενο χάσμα ανάμεσα σε αυτό που λένε οι πολιτικοί ότι θα κάνουν για την αντιμετώπιση της φτώχειας και αυτό που πραγματικά γίνεται «επί το έργον». Το πρόγραμμα «Γεφύρωση του Χάσματος Πολιτικής (BTPG) ήταν ένα 12 πρόγραμμα στο Η.Β., που συντόνιζε η Poverty Alliance (η Συμμαχία ενάντια στη Φτώχεια), το σκωτσέζικο δίκτυο για την καταπολέμηση της φτώχειας, που σχεδιάστηκε για να βοηθήσει στην κατανόηση της προσπάθειας που γινόταν σε τοπικό επίπεδο για την καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Το πρόγραμμα στόχευε κυρίως στο να εμπλέξει άτομα με εμπειρία στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στην κατανόηση του «τι λειτουργεί». Το πρόγραμμα έθεσε τη συμμετοχή στο κέντρο του έργου ευαισθητοποίησης· κατάφερε να αυξήσει την ευαισθητοποίηση μέσα από την ενεργό εμπλοκή ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος ατόμων και οργανώσεων στην ανάπτυξη και αξιολόγηση των πολιτικών που έχουν σχεδιαστεί για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε τοπικό επίπεδο.

Τι καταφέραμε

Το πρόγραμμα υιοθέτησε την ευρωπαϊκή ιδέα μιας «Αξιολόγησης Ομοτίμων» ως βασική δομή που παρείχε τη δυνατότητα βαθυστόχαστης και διεξοδικής συζήτησης μεταξύ των συμμετεχόντων. Το σημαντικότερο είναι ότι εισήγαγε και την ιδέα της «πολιτικής ομοτίμων», καθιερώνοντας το σαφές μήνυμα ότι η εμπειρία και γνώση όλων των συμμετεχόντων εκτιμήθηκε ισάξια· ανεξάρτητα από το αν αποκτήθηκε μέσα από επαγγελματική έκθεση στην πολιτική ή μέσω της βιωματικής εμπειρίας από τις επιδράσεις της πολιτικής. Ένα επιπλέον όφελος της οργάνωσης της «Αξιολόγησης Ομοτίμων» ήταν η ευελιξία στον καθορισμό της δομής και του περιεχομένου του γεγονότος.

Το δίκτυο του ΗΒ έχει τέσσερα δίκτυα ενεργά στην Ουαλία, την Αγγλία, τη Σκωτία και τη Βόρεια Ιρλανδία. Για το EAPN της Αγγλίας η συμμετοχή είναι η δραστική ανάμιξη ατόμων λαϊκής βάσης στο σχεδιασμό και τη διοίκηση της οργάνωσής μας και των δραστηριοτήτων μας, παρέχοντάς τους παράλληλα την απαιτούμενη ενίσχυση και την εκπαίδευση.

Η συμμετοχή έχει ως έργο και το άνοιγμα περισσότερων δημόσιων φορέων και ευρύτερων διαδικασιών για πιο ενημερωμένη και ενισχυμένη ανάμιξη των ανθρώπων από λαϊκά στρώματα ιδίως όσων οι αποφάσεις που παίρνονται τους επηρεάζουν άμεσα. Βλέπουμε τις συμμετοχικές διαδικασίες ως ενίσχυση των δημοκρατικών διαδικασιών και παροχή δυνατότητας για καλύτερη διακυβέρνηση.

Τα δίκτυα στη Σκωτία και τη Βόρεια Ιρλανδία έχουν καθορίσει τη συμμετοχή στα στρατηγικά τους σχέδια.

Τρεις τοπικές αρχές συμμετείχαν στο BTPG, όπου κάθε μια ακολουθεί διαφορετική πολιτική αλλά η κάθε μια σχετίζεται με τουλάχιστον ένα από τα τέσσερα θέματα του Εθνικού Σχεδίου Δράσης του ΗΒ:

- Swansea: Στρατηγική για το Παιδικό Παιχνίδι για το Swansea
- Newham: Πρόσβαση στην εργασία για τα άτομα με αναπηρία
- Γλασκώβη: Δουλεύοντας για την Χρηματοδότηση Οικογενειών

Σε καθένα από τους παραπάνω τομείς πραγματοποιήθηκε μια διήμερη εκδήλωση «αξιολόγησης ομοτίμων», όπου συγκεντρώθηκαν συνολικά 300 άτομα. Αυτό σήμαινε ότι υπήρχαν διάφορα «σημεία εισόδου» για τα άτομα με εμπειρία στη φτώχεια, εξασφαλίζοντάς τους ότι θα μπορούσαν να συνεισφέρουν όταν ένωσαν ότι η συμβολή τους θα είχε μεγαλύτερη επίδραση. Υπήρχαν τέσσερις βασικοί τομείς στο πρόγραμμα όπου εμπλέκονταν άμεσα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό: η Ομάδα Αναφοράς, οι Προπαρασκευαστικές Συναντήσεις, οι συναντήσεις Αξιολόγησης Ομοτίμων, και οι Επακόλουθες Συναντήσεις

Η Ομάδα Αναφοράς: Η συγκεκριμένη ομάδα έπαιξε βασικό ρόλο στο πρόγραμμα, βοηθώντας να καθορισθούν οι υπό αξιολόγηση πολιτικές και οι πρωτοβουλίες, δίνοντας συμβουλές σχετικά με τη δομή για τις Αξιολογήσεις Ομοτίμων, αλλά και συμμετέχοντας σε κάθε μια από τις Αξιολογήσεις για να βοηθήσουν στο σχεδιασμό των μαθημάτων. Η δέσμευση που απαιτείται για συμμετοχή στην Ομάδα Αναφοράς δεν πρέπει να υποτιμάται. Η παρακολούθηση των συναντήσεων της Ομάδας πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο, όπου κάθε μια από τις τρεις διήμερες Αξιολογήσεις Ομοτίμων απαιτούσαν επί το πλείστον τουλάχιστον ένα βράδυ μακριά από το σπίτι.

Παρά τη σημαντική δέσμευση χρόνου, τέσσερις συμμετέχοντες από τα λαϊκά στρώματα συμμετείχαν στην Ομάδα Αναφοράς, ένας από κάθε τομέα όπου πραγματοποιήθηκαν οι Αξιολογήσεις Ομοτίμων και ένας συμμετέχοντας με εμπειρία στον εθνικό διάλογο μέσω της συμμετοχής του στην ομάδα που ξεκινούσε το πρόγραμμα. Όλοι οι συμμετέχοντες από τα λαϊκά στρώματα παρουσίασαν πολλές εμπειρίες στην Ομάδα Αναφοράς – εμπειρίες δράσης τους στην τοπική κοινότητα, ζωής με χαμηλό εισόδημα, εργασίας με χαμηλό μισθό, ή αναπηρία, ή πληρωμένης εργασίας στην κοινότητα. Όλες οι παραπάνω εμπειρίες εμπλούτισαν το έργο της Ομάδας Αναφοράς και συντέλεσαν στο να ανταποκρίνεται η Ομάδα περισσότερο σε θέματα που θίγονταν στις Αξιολογήσεις Ομοτίμων.

Οι Προπαρασκευαστικές Συναντήσεις: Οι εν λόγω συναντήσεις σχεδιάστηκαν για τους χρήστες υπηρεσιών και τα άτομα με εμπειρία στη φτώχεια που είχαν προσφερθεί εθελοντικά να συμμετέχουν στην Αξιολόγηση Ομοτίμων. Σκοπός των δυο προπαρασκευαστικών συναντήσεων ήταν να αναπτύξουν τις ικανότητες των ατόμων για να εξασφαλίσουν τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή τους στην Αξιολόγηση Ομοτίμων. Η εκτίμηση του προγράμματος τόνισε ότι οι εν λόγω συναντήσεις ήταν βασικές για τη δημιουργία εξισορροπημένου διαλόγου ανάμεσα στους διαμορφωτές τοπικής και εθνικής πολιτικής και τα άτομα με εμπειρία στη φτώχεια.

Η Αξιολόγηση Ομοτίμων: Πρόκειται για το κύριο μέρος της διαδικασίας. Σκοπός της Αξιολόγησης Ομοτίμων ήταν να δημιουργήσει μια ουσιαστική συζήτηση για τις πολιτικές που στοχεύουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού ανάμεσα στα

άτομα που η ζωή ή η δουλειά τους επηρεάζονται από τις συγκεκριμένες πολιτικές. Στόχος της δεύτερης μέρας της Αξιολόγησης Ομοτίμων ήταν να κατανοήσουν γιατί (ή αν) η εφαρμογή πολιτικής ήταν επιτυχής και να καθορίσουν ποια μαθήματα είναι κατάλληλα για την εφαρμογή κοινωνικής πολιτικής στο μέλλον. Κατά τη διάρκεια της δεύτερης μέρας όλοι οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε μικρές ομάδες που αποτελούνταν από μια μείξη συμμετεχόντων λαϊκής βάσης, εκπροσώπων των τοπικών αρχών, του εθελοντικού τομέα και της εθνικής ή τοπικής αυτοδιοίκησης. Κάθε μικρή ομάδα είχε και ένα διαμεσολαβητή και ένα άτομο που κρατούσε σημειώσεις για να εξασφαλίσει την ακριβή καταγραφή των συζητήσεων.

Η Τελική Συνάντηση: Η εν λόγω συνάντηση πραγματοποιήθηκε έξι εβδομάδες μετά την Αξιολόγηση Ομοτίμων και είχε ως σκοπό να δώσει στους συμμετέχοντες λαϊκής βάσης τη δυνατότητα ανατροφοδότησης στο προσχέδιο αναφοράς από τη συνάντηση. Πρόκειται για μια πολύ καλή ευκαιρία να διαπιστώσουμε κατά πόσο τα άτομα αξιολόγησαν την εμπειρία και αν είχαν κάποιες αλλαγές να προτείνουν για τη διάταξη περιεχομένου. Επιπλέον, απέδειξε τη δέσμευση του προγράμματος για ανάμειξη των συμμετεχόντων λαϊκής βάσης, διαβεβαιώνοντας ότι οι απόψεις τους και οι εμπειρίες τους εκπροσωπούσαν καταλλήλως στα βασικά πορίσματα της αναφοράς.

Τι μάθαμε

Συμπεριλαμβανομένων όλων των «Ομοτίμων»

Η ανομοιότητα των συμμετεχόντων που εμπλέκονται στο συγκεκριμένο πρόγραμμα ήταν καθοριστική για της επιτυχία του. Ιδιαίτερα ασυνήθιστη αλλά σημαντική για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος ήταν η συμμετοχή τόσο της τοπικής αυτοδιοίκησης και των κεντρικών και περιφερειακών αρχών μαζί με τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια. Η συνύπαρξη αυτή ήταν απαραίτητη για μπορέσει το πρόγραμμα να εντοπίσει το χάσμα ανάμεσα σε αυτό που «πρέπει» να γίνεται σύμφωνα με τις εθνικές πολιτικές που στοχεύουν στη φτώχεια και τον αποκλεισμό και την εφαρμογή και τα αποτελέσματα των εν λόγω πολιτικών.

Η Συμμετοχή να πρέπει κατέχει θέση σε όλες τις πτυχές του προγράμματος.

Προετοιμασία πριν την εμπλοκή στην αξιολόγηση της συμμετοχικής πολιτικής.

Όπως περιγράφεται παραπάνω, το πρόγραμμα περιλάμβανε δυο συναντήσεις προ-Αξιολόγησης Ομοτίμων. Οι εν λόγω συναντήσεις απευθύνονταν αποκλειστικά στους συμμετέχοντες της κοινότητας και θεωρούνταν τόσο ως άσκηση «ανάπτυξης ικανοτήτων» όσο ως δυνατότητα των συμμετεχόντων της κοινότητας να τονίσουν τις βασικές προτεραιότητες για συζήτηση. Ένα σημαντικό στοιχείο του προγράμματος BTPG ήταν η αξιολόγηση πολιτικής και εφαρμογής σχετικά με το «τι λειτουργεί» και τι δε λειτουργεί, από την προοπτική της ίδιας της ομάδας στόχου. Μέρος της διαδικασίας ήταν να κατανοήσουν τα άτομα την αξία της προσωπικής εμπειρίας, και πως μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επηρεάσει την κυβερνητική πολιτική.

Επιδράσεις στο Εθνικό Δίκτυο, μαθήματα που αποκομίσαμε

Το πρόγραμμα πέτυχε τους στόχους του για εμπλοκή των συμμετεχόντων λαϊκής βάσης στην εκτίμηση και στην υποβολή συστάσεων για τις πολιτικές σχετικά με τις μελλοντικές προτάσεις της κυβέρνησης για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Τα περισσότερα από τα ενεργά στελέχη της κοινότητας που εμπλέκονται στο πρόγραμμα εξακολουθούν να συμμετέχουν ενεργά στο Δίκτυο και σε άλλες δράσεις που αναλαμβάνει. Επιπλέον, το πρόγραμμα επέλεξε μια βασική σύσταση για το επόμενο Εθνικό Σχέδιο Δράσης της κυβέρνησης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση, λόγω χάρη την οργάνωση αξιολογήσεων ομοτίμων για βασικές πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι εν λόγω αξιολογήσεις ομοτίμων έχουν αποδειχτεί ένα καλό εργαλείο ελέγχου της πραγματικότητας και έχουν προσφέρει πλούτο γνώσεων για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που επηρεάζονται από τη στρατηγική του ΕΣΔ. Επομένως, η ανάμειξη τους είναι καθοριστική από την αρχή!

Peter Kelly

Poverty Alliance –μέλος του EAPN H.B.

Και κάτι ακόμα...

Αναφορικά με άλλο έργο στο Η.Β. σχετικό με τη συμμετοχή

Εκτός από το πρόγραμμα Bridging the Policy Gap (Γεφυρώνοντας το Χάσμα Πολιτικής), το πρόγραμμα Get Heard (Υψώστε τη φωνή σας) οργανώθηκε από την Ομάδα Εργασίας Κοινωνικής Πολιτικής (SPTF) – τα Δίκτυα για την καταπολέμηση της φτώχειας στο Η.Β. – και χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Τομέα Εργασιών και Συντάξεων, τη διεθνή φιλανθρωπική οργάνωση Oxfam και την Εκκλησία της Σκωτίας. Τα δίκτυα για την καταπολέμηση της φτώχειας που συμμετείχαν αφιέρωσαν όλα χρόνο και πόρους για την επιτυχία του προγράμματος.

Το πρόγραμμα κοινοποίησε ένα Get Heard Toolkit (Βοήθημα για το πρόγραμμα Get Heard) και διεξήγαγε πάνω από 100 σεμινάρια στο Η.Β. για να δώσει τη δυνατότητα στα άτομα με άμεση εμπειρία της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού να κατανοήσουν και να εμπλακούν στο έργο διαμόρφωσης κοινωνικής πολιτικής της κυβέρνησης <http://www.ukcap.org/getheard/downloads.htm#kit>. Το πρόγραμμα λειτούργησε επίσης και ως έμπνευση και στήριξη για έναρξη της συμμετοχής και σε άλλες χώρες.

Δρομολογήθηκαν και μεταγενέστερα προγράμματα στο Η.Β. που Δημιούργησαν Γέφυρες για την Κοινωνική Ενσωμάτωση και τη Γεφύρωση του Χάσματος Πολιτικής. Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με όλο το εν λόγω έργο και τη σχέση του με το έργο συμμετοχής που διεξήχθη από τα τέσσερα μέλη του EARN Η.Β. – το EARN Cymru (Ουαλία), το EARN Αγγλίας, το EARN Βόρειας Ιρλανδίας και την Poverty Alliance (Συμμαχία ενάντια στη Φτώχεια) στη Σκωτία, επισκεφθείτε το www.povertyalliance.org

«Όπου και να πάω αναφέρω τη γεφύρωση του χάσματος πολιτικής, καθώς πιστεύω ότι είναι ένας έξοχος τρόπος εργασίας, να εμπλακούν όλα τα άτομα από την κυβέρνηση, τις τοπικές αρχές, τις εθελοντικές οργανώσεις, τους δέκτες κοινωνικών υπηρεσιών και ιδίως τα μέλη της κοινότητας. Αυτός είναι πραγματικά ο μόνος τρόπος εργασίας για την επίτευξη των καλύτερων αποτελεσμάτων - για τα άτομα που δεν έχουν εμπρακτή εμπειρία εργασίας σε ορισμένες θέσεις, είναι πολύ σημαντικό να έχουν εμπειρία από πρώτο χέρι. Τα μέλη της κοινότητας αισθάνονται ότι εκτιμούνται ως άτομα και οι απόψεις τους γίνονται σεβαστές. Πιστεύω ότι όλες οι πολιτικές πρέπει να συντάσσονται με τη δική τους συνεισφορά»
Ακτιβιστής της Κοινότητας, Swansea

Θα' ταν υπέροχο να μπορεί να εφαρμοσθεί η συγκεκριμένη πολιτική σε ευρύτερη κλίμακα – θα ήθελα να βλέπω περισσότερα γεγονότα σαν και αυτά, βοηθούν τα άτομα λαϊκής βάσης να αισθάνονται ότι ενισχύονται», Ακτιβιστής, Λονδίνο, Borough of Newham

Χρειάζεται να εντάξουμε περισσότερους δέκτες κοινωνικών υπηρεσιών σε γεγονότα σαν κι αυτά· τα άτομα που έχουν εμπειρία από τη λαϊκή βάση παρέχουν στους διαμορφωτές πολιτικής πληροφορίες για τις επιδράσεις των πολιτικών τους σε απλούς ανθρώπους, και με όσα μπορούν να τους βοηθήσουν να εργαστούν πιο αποτελεσματικά». Υπάλληλος της Κοινότητας, Γλασκώβη

Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας Ευρωπαϊκές Συναντήσεις των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια- Καταλύτης για τη Συμμετοχή

Το 2001, υπό την εαρινή Προεδρεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η βέλγικη κυβέρνηση πρότεινε την ιδέα συν-διοργάνωσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μιας Ευρωπαϊκής Συνάντησης Ατόμων που βιώνουν τη Φτώχεια. Στην παρούσα φάση, επρόκειτο για μια επαναστατική ιδέα, και τα αποτελέσματά της έδειξαν την ανάγκη να δίνεται χώρος για στοχασμό και διάλογο σε μόνιμη βάση. Τα μέλη του EARN παρακολούθησαν την πρώτη συνάντηση, αλλά το EARN αναμείχθηκε πιο ενεργά στο εν λόγω ενδιαφέρον έργο από το 2003, σε συνεργασία με τις χώρες που κατέχουν την εαρινή προεδρεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι επτά συναντήσεις που διεξήχθησαν μέχρι τώρα έχουν αναπτύξει μια δυναμική σχετικά με τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια. Κάθε συνάντηση είχε τις δικές τις προκλήσεις, καινοτόμες ιδέες και βελτίωση μεθοδολογίας. Με την εμπλοκή συμμετεχόντων στην διαδικασία αξιολόγησης, οι συναντήσεις εξελίσσονταν κάθε χρόνο με διαφορετικούς τρόπους:

1. παρουσίαση προπαρασκευαστικής διαδικασίας
2. έλεγχο και ανάπτυξη της μεθοδολογίας εργασίας
3. εντοπισμός θεμάτων μεγάλης σχετικότητας με τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια
4. διερεύνηση της γλώσσας και παρουσίαση μη-λεκτικών στοιχείων επικοινωνίας, και το κυριότερο
5. δημιουργία παρόμοιων εθνικών διαδικασιών για την προώθηση της συμμετοχής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

Παρουσίαση μιας προπαρασκευαστικής διαδικασίας

Μολονότι η προπαρασκευαστική προετοιμασία δεν αποτελούσε μέρος των πρώτων συναντήσεων, στην παρούσα φάση ένας εθνικός συντονιστής συνεργάζεται με κάθε αντιπροσωπεία ούτως ώστε να βοηθήσει τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια να προετοιμαστούν από πριν για τις ευρωπαϊκές συναντήσεις. Οι εθνικές αντιπροσωπείες πραγματοποιούν συναντήσεις, συζητούν θέματα σχετικά με τα ζητήματα κάθε συνάντησης και μερικές φορές προετοιμάζουν την κοινή ή ατομική συνεισφορά στις ευρωπαϊκές συναντήσεις. Η εν λόγω προπαρασκευαστική διαδικασία δίνει τη δυνατότητα σε περισσότερα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια να εμπλακούν στις ευρωπαϊκές συναντήσεις – αν και ενδέχεται να μην ταξιδέψουν για να συναντήσουν τα άτομα από άλλες χώρες, έχουν την ευκαιρία να συνεισφέρουν στις εθνικές προπαρασκευαστικές συναντήσεις. Επιπλέον, για πολλούς συμμετέχοντες, η εμπλοκή στις ευρωπαϊκές συναντήσεις αποτελεί μοναδική εμπειρία, και ορισμένοι έχουν ανάγκη από στήριξη για να αφουγκραστούν όλες τις νέες πληροφορίες και να αντιμετωπίσουν την έλλειψη άμεσης επίδρασης στη ζωή τους πίσω στην πατρίδα.

Έλεγχος και βελτίωση της μεθοδολογίας εργασίας

Είναι δυνατό να είναι επιτυχημένη μια συνάντηση, όταν περισσότερα από 250 άτομα μιλούν πάνω από 20 διαφορετικές γλώσσες; Τα τελευταία χρόνια αποδεικνύουν ότι είναι δυνατό, αλλά με πολύ δραστηριοποίηση στην ανάπτυξη μιας περιεκτικής και συμμετοχικής μεθοδολογίας εργασίας, και προσεκτικό σχεδιασμό εργαστηρίων, ολομέλειας, και διαλόγου ανάμεσα στα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τους κρατικούς λειτουργούς. Κάθε χρόνο παρουσιαζόταν και ένα νέο στοιχείο στη μεθοδολογία, που βασιζόταν στην προσεκτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και στον τρόπο που τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια αισθάνονται στις συναντήσεις.

Εντοπίζοντας θέματα μεγάλης σχετικότητας με τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια.

Δε μπορεί κανείς να περιμένει ακαδημαϊκή προσέγγιση του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού τη στιγμή που καλούνται να συμμετέχουν τα άτομα που υποφέρουν από τη στέρηση βασικών αναγκών. Στη διάρκεια επτά χρόνων, οι συναντήσεις διερεύνησαν ζητήματα που σχετίζονταν με την καθημερινή πραγματικότητα των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

Θα ήθελα να τονίσω τη σημασία του θέματος της φετινής χρονιάς «η εικόνα της φτώχειας». Είναι πολύ δύσκολο να αγωνισθείς ενάντια στη φτώχεια και να προωθήσεις την ανάμειξη όλων των παραγόντων τη στιγμή που ένα μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής κοινωνίας εξακολουθεί να έχει αρνητική εικόνα της φτώχειας και των φτωχών. Είναι πολύ δύσκολο να πείσεις τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια ότι η κατάστασή τους μπορεί να αλλάξει, όταν οι άλλοι τους κάνουν συνεχώς να νιώθουν ένοχοι: αυτοί φταίνε που είναι φτωχοί, και αυτοί ευθύνονται για την κατάστασή τους».

Bruno GONCALVEZ, 2005

Οι επτά συναντήσεις που διεξήχθησαν ως τώρα είχαν τα ακόλουθα θέματα:

1. Στέγαση, υγεία, εκπαίδευση και εισοδήματα του 2001
2. Καλές πρακτικές συμμετοχής
3. Η συμμετοχή λειτουργεί αμφίδρομα 2004
4. Εικόνες και αντιλήψεις για τη φτώχεια 2005
5. Πως αντιμετωπίζουμε την καθημερινή ζωή; 2006
6. Ενίσχυση της προόδου, σχεδιασμός επόμενων βημάτων 2007
7. Τέσσερεις πυλώνες στον Αγώνα ενάντια στη Φτώχεια: κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες κοινωνικής ωφέλειας, στέγαση και ελάχιστο εισόδημα 2008

Χρειάστηκε χρόνος για να αποκτήσουν τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια την κυριότητα της όλης διαδικασίας στις Ευρωπαϊκές Συναντήσεις με την ενίσχυση των Εθνικών Συντελεστών. Η άμεση συμμετοχή στην προπαρασκευαστική διαδικασία επιτεύχθηκε σταδιακά, με τις γνώσεις που αποκόμισαν από κάθε συνάντηση και τη ενίσχυση της άποψης ότι τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια όχι μόνο χρειάζονται να μοιράζονται την δική τους πραγματικότητα, αλλά και πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κάνουν διάλογο με τους διαμορφωτές πολιτικής για την αποτελεσματικότητα των πολιτικών ενάντια στη φτώχεια και τις δυνατότητες βελτίωσής τους.

Διερεύνηση της Γλώσσας και παρουσίαση μη-λεκτικών στοιχείων επικοινωνίας

Η διερμηνεία σε όλες τις γλώσσες των συμμετεχόντων δεν αρκεί για να διευκολυνθεί η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στη συνάντηση. Οι συναντήσεις απαιτούν λιγότερη τεχνική και περισσότερο καθημερινή χρήση της γλώσσας, χωρίς ωστόσο να υποτιμάται η ανάγκη για ενδυνάμωση των ατόμων μέσω της χρήσης της γλώσσας. Όπως το έθεσε ένας Γερμανός συμμετέχων :

«Αισθάνομαι την ανάγκη να επικοινωνήσω με απλούς όρους και να μη χρησιμοποιώ όλη αυτή την ειδική φρασεολογία , αλλά αν δε γνωρίζω το λεξιλόγιο που χρησιμοποιούν οι διαμορφωτές αποφάσεων και οι πολιτικοί, δεν θα μπορώ να υπερασπισθώ των εαυτό μου. Γι' αυτό και προτιμώ να γνωρίζω και τους δυο τρόπους επικοινωνίας ούτως ώστε να μπορώ να αποφασίζω μόνος μου ποιον να χρησιμοποιήσω και σε κάθε περίπτωση».

Επιπλέον, παρουσιάστηκε σημαντική πρόοδος με την παρουσίαση μη-λεκτικών διαστάσεων επικοινωνίας στις Ευρωπαϊκές Συναντήσεις των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια. Ανοίχτηκε δρόμος για την έκφραση δημιουργικότητας και αισθημάτων στις εθνικές αντιπροσωπείες. Από την τρισδιάστατη εκπροσώπηση της φτώχειας σε μια τουριστική έκθεση πολυμέσων, η οπτική επικοινωνία άγγιξε τους διαμορφωτές αποφάσεων όχι με τις στατιστικές αλλά με την καθημερινή πραγματικότητα μέσω της δύναμης των εικόνων που παρουσιάστηκαν.

Μια έκθεση κινητών πολυμέσων που παρουσιάστηκε από τους συμμετέχοντες της 4^{ης} Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια με τον τίτλο "Do You See What I See?" («Βλέπετε Ό,τι Βλέπω;») ταξίδεψε σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ, προκαλώντας ευαισθητοποίηση για τα διαφορετικά πρόσωπα και την πραγματικότητα της φτώχειας στην Ευρώπη, ενώ οι αγώνες των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια συνεχίζονται σε καθημερινή βάση. Βίντεο με τις τελευταίες συναντήσεις έχουν επίσης παρουσιαστεί σε φόρουμ φέρνοντας κοντά τους διαμορφωτές αποφάσεων και τους ακτιβιστές για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Δημιουργία εθνικών διαδικασιών που προωθούν τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια

Η τρίτη Ευρωπαϊκή συνάντηση έθεσε σημαντικά ερωτήματα για τη συμμετοχή σε εθνικό επίπεδο. Μέλη του Εθνικού Δικτύου του ΕΑΡΝ μετέφεραν τις ερωτήσεις στις κυβερνήσεις τους και έχουν, έγκαιρα, καταφέρει να εξασφαλίσει τη διεξαγωγή και παρόμοιων συναντήσεων των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια σε εθνικό (και ορισμένες φορές σε περιφερειακό ή τοπικό) επίπεδο σε ορισμένα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε ορισμένες χώρες οι συγκεκριμένες διαδικασίες έχουν γίνει ανεξάρτητες διαδικασίες με τη δέσμευση των διαμορφωτών πολιτικής να επιδράσουν καθοριστικά στη φτώχεια. Άλλες χώρες δεν έχουν ακόμα καθιερώσει τέτοια συστήματα, αλλά τα Εθνικά Δίκτυα του ΕΑΡΝ συνεχίζουν να ασκούν πίεση για την ανάμειξη των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στην διαμόρφωση πολιτικής, την εφαρμογή και την αξιολόγησή της.

Οι Ευρωπαϊκές συναντήσεις δεν έχουν στόχο να υποκαταστήσουν το έργο των πολλών οργανώσεων και δικτύων που εργάζονται για τα συμφέροντα των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό. Στοχεύουν στο να αναγνωρίσουν τη φωνή των ατόμων που

βιώνουν τη φτώχεια σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς επίσης και την εμπλοκή τους στις οργανώσεις που εργάζονται για τη βελτίωση της ζωής τους και την προώθηση του στόχου για μια κοινωνικά δίκαιη Ευρώπη. Το κυριότερο, οι εν λόγω συναντήσεις αποτελούν μια ευκαιρία ελέγχου του πως οι πολιτικές μείωσης της φτώχειας και του αποκλεισμού επιδρούν στην καθημερινή ζωή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια.

Σαφώς το ταξίδι των επτά συναντήσεων ήταν περιπετειώδες και εκπαιδευτικό. Άτομα που βιώνουν τη φτώχεια προκάλεσαν τους διαμορφωτές πολιτικής για τις γνώσεις τους σχετικά με την πραγματικότητα της φτώχειας και την επίδραση των πολιτικών που σχεδιάζουν. Προκάλεσαν τα ενεργητικά μέλη και τις ΜΚΟ που τους εκπροσωπούν να δημιουργήσουν το χώρο για πραγματική συμμετοχή στις δημόσιες συζητήσεις τους. Τέλος, προκάλεσαν τον τρόπο που η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει τη φτώχεια στους κόλπους της σε όλα τα επίπεδα. Οι συναντήσεις συνεχίζονται και κάθε μια θα προσφέρει περισσότερα μαθήματα για το πώς θα γίνει η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια πραγματικότητα παντού!

Και κάτι ακόμα...

Σχετικά με τον εθνικές επιδράσεις των Ευρωπαϊκών Συναντήσεων των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια

Η επιλογή των θεμάτων είναι σημαντική όχι μόνο για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που συμμετέχουν στις συναντήσεις, αλλά και για τις ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον αγώνα ενάντια στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Και είναι έτσι τα πράγματα που, μετά τη συνάντηση, πολλά Εθνικά Δίκτυα έχουν προκαλέσει τις κυβερνήσεις σχετικά με την έλλειψη εθνικών φόρουμ έκφρασης των προβληματισμών, αναγκών και απόψεών για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια. Αυτό οδήγησε τα τελευταία χρόνια στην οργάνωση παρόμοιων συναντήσεων σε εθνικά και περιφερειακά επίπεδα στην Αυστρία, το Λουξεμβούργο, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιρλανδία, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Γερμανία, την Πορτογαλία και την Τσέχικη Δημοκρατία και ακόμα και σε δια-συνοριακό επίπεδο ανάμεσα στο Βέλγιο και τη Γαλλία.

Οι κυβερνήσεις και οι ΜΚΟ γνωρίζουν πλέον την προστιθέμενη αξία εμπλοκής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στην πολιτική και τη λήψη αποφάσεων, και έχουν μετατρέψει τις εν λόγω συναντήσεις σε τακτικές εθνικές, και σε ορισμένες χώρες σε περιφερειακές διαδικασίες.

Οι δια-συνοριακές συναντήσεις οργανώνονται κάθε χρόνο μεταξύ των Δικτύων του ΕΑΡΝ του Βελγίου και της Γαλλίας, εφαρμόζοντας τη μεθοδολογία των Ευρωπαϊκών Συναντήσεων. Οι συγκεκριμένες συναντήσεις έχουν στόχο να συγκρίνουν την κατάσταση των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στις δυο χώρες και να ανταλλάσσουν αποτελεσματικές πρακτικές στην κοινωνική πολιτική.

Λεπτομερείς πληροφορίες για κάθε μια από τις συζητήσεις της Ευρωπαϊκής Συνάντησης και τα συμπεράσματα θα βρείτε στο <http://www.eapn.eu/content/view/600/14/lang.en/>

Η Συμμετοχή Είναι Δυνατή! Συμπερασματικά Σχόλια και Συστάσεις

Στο κέντρο του EAPN βρίσκεται η ισχυρή δέσμευση για ενίσχυση της συμμετοχής των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Όπως δείχνουν και οι εμπειρίες των Εθνικών Δικτύων του EAPN που είναι συγκεντρωμένες στη συγκεκριμένη έκδοση, η συμμετοχή είναι αρχή, μέθοδος εργασίας και στόχος σε πολλές οργανώσεις στην Ευρώπη. Πέρα από αυτό, μακροπρόθεσμός στόχος όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων είναι να γίνει η συμμετοχή πραγματικότητα παντού στην Ευρώπη.

Οι μελέτες περιπτώσεων που παρουσιάστηκαν εδώ εντοπίζουν στοιχεία που καθορίζουν την επιτυχή συμμετοχή. Περιλαμβάνουν όρους που πρέπει να γίνονται σεβαστοί όσον αφορά τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια που αποφασίζουν να εμπλακούν, τις οργανώσεις που αναπτύσσουν τέτοιου είδους μηχανισμούς εσωτερικά και τους διαμορφωτές αποφάσεων που πρέπει να δώσουν μια ευκαιρία στους επωφελούμενους της πολιτικής να συζητήσουν για τη συνεισφορά τους.²

Η Συμμετοχή δεν έχει καθορισμένο τύπο ή μέθοδο. Παίρνει διάφορες μορφές, ανάλογα με το επίπεδο και τις συνθήκες όπου εμφανίζεται, κάτι που την κάνει πιο ενδιαφέρουσα. Εντούτοις, όπως δείχνουν οι εν λόγω μελέτες περιπτώσεων, η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια είναι μια διαδικασία εκμάθησης για τα άτομα, τις οργανώσεις και τους διαμορφωτές πολιτικής που εμπλέκονται και είναι πολύ σημαντικό να γίνουν τα πρώτα βήματα.

Ανεξαρτήτως των συνθηκών, οι εμπειρίες των Εθνικών Δικτύων του EAPN τονίζουν ότι ο χρόνος, η πολιτική δέσμευση και οι οικονομικοί πόροι είναι οι βασικοί παράγοντες που δίνουν πνοή στη συμμετοχή.

Η ενίσχυση της εμπλοκής των ατόμων σε οργανώσεις *αυτό-υποστήριξης ή καταπολέμησης της φτώχειας* βοηθά στην *καλλιέργεια αυτοπεποίθησης, ικανοτήτων και δίνει δυνατότητες ενδυνάμωσης* σε άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό για να ξεπεράσουν τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης που αντιμετωπίζουν, να βρουν νέα κίνητρα για τους αγώνες τους, νέα εργασία και να συμμετέχουν στην κοινωνία.

Η συμμετοχή *μετατρέπει* τις οργανώσεις σε έκφραση των αναγκών και προβληματισμών των πολιτών. Δεν αποτελούν μόνο πλατφόρμες άσκησης πίεσης, αλλά και φόρουμ όπου τα άτομα γνωρίζονται για να μάθουν το ένα από το άλλο και να ενώσουν τις εμπειρίες και τις ιδέες τους για να λύσουν κοινά προβλήματα. Είναι επομένως σημαντικό για τις οργανώσεις φτώχειας να δώσουν χώρο στα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό, κάτι που θα επιφέρει μια πιο συνειδητή και καθοριστική στάση στον αγώνα εναντίον στην φτώχεια και τον αποκλεισμό. Αν εφαρμόσουν αυτό, οι οργανώσεις θα κερδίσουν *νομιμότητα και αξιοπιστία μπροστά στις κοινότητες και τους εταίρους τους*.

Η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στη διαμόρφωση πολιτικής εμπλουτίζει τις πολιτικές και διαμορφώνει την *κυριότητα* ανάμεσα στους επωφελούμενους. Είναι σαφές ότι η πολιτική που διαμορφώνεται χωρίς την ενεργό συνεισφορά εκείνων στους οποίους απευθύνεται θα παραμείνει καλή στη θεωρία αλλά όχι στην πράξη. Η ανάμιξη των ατόμων

² Τα εμπόδια και οι συνθήκες για τη συμμετοχή έχουν αποτελέσει θέμα ενός κεφαλαίου της έκδοσης του EAPN Η ΕΕ Που Επιθυμούμε και στην Έκθεση της 3^{ης} Ευρωπαϊκής Συνάντησης των Ατόμων που Βιώνουν τη Φτώχεια. Και τα δυο είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του EAPN www.eapn.eu

που βιώνουν τη φτώχεια από τα στάδια σχεδιασμού βοηθά να παγιωθούν οι πολιτικές στην πραγματικότητα και βελτιώνει τη διοίκηση σε όλα τα επίπεδα. Η διαμόρφωση συμμετοχικής πολιτικής θα εξασφαλίσει το γεγονός ότι οι Ευρωπαϊκές πολιτικές ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στις κοινότητες και τις γειτονιές τους.

Η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της πολιτικής θα εξασφαλίζει το γεγονός ότι οι πολιτικές θα συνεχίζουν να σχετίζονται με το σκοπό που εξυπηρετούν. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι οι αποτελεσματικές πολιτικές για την αντιμετώπιση της φτώχειας ωφελούν όλη την κοινωνία. Οι κοινωνικές πολιτικές από μόνες τους δε μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τη φτώχεια και κατά συνέπεια η συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια πρέπει να ενισχύεται με όλες τις σχετικές πολιτικές.

Μολονότι οι εμπειρίες που έχουν συγκεντρωθεί εδώ ενισχύουν τα παραπάνω οφέλη, μοιράζονται παράλληλα και τους αγώνες και τις αποτυχίες που προκύπτουν όταν η συμμετοχή γίνεται πραγματικότητα. Είναι σημαντικό να επικεντρωθούμε στις επιδράσεις της συμμετοχής στη ζωή των ατόμων που εμπλέκονται. Τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια αγωνίζονται συχνά στην καθημερινή τους πραγματικότητα, και έχουν τόσο πολύ συνηθίσει να έρχονται αντιμέτωπα με εμπόδια και αρνητικές καταστάσεις, που δυσκολεύονται να διαχειριστούν θετικές εμπειρίες. Παρομοίως, όταν οι διαμορφωτές αποφάσεων δεν είναι έτοιμοι να ακούσουν και να πάρουν μέρος σε αυθεντικό διάλογο, αλλά προτιμούν να παρευρίσκονται σε συναντήσεις για να μαρκάρουν τα σωστά κουτάκια, η συμμετοχή γίνεται βαρύ φορτίο για τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια.

Τα παραδείγματα του εν λόγω βιβλίου αποδεικνύουν ότι υπάρχουν λύσεις στα προβλήματα και ότι - αντίθετα με τις προκαταλήψεις - τα άτομα που βιώνουν τη φτώχεια θέλουν να εμπλέκονται, και ότι σε τελική ανάλυση τα οφέλη της συμμετοχής υπερτερούν των απωλειών. Πρέπει επομένως να επικεντρωνόμαστε όχι στο να ρίχνουμε το φταίξιμο στους «φτωχούς» για τη φτώχεια τους, αλλά στο να κατανοούμε τις πραγματικές αιτίες και παράλληλα να τις αντιμετωπίζουμε.

Μετά από όλες τις εμπειρίες μας, για μας στο ΕΑΡΝ, συμμετοχή σημαίνει:

Σεβασμός των ατόμων και άρση των στερεότυπων

Καλλιέργεια αυτοπεποίθησης και εξάλειψη της προκατάληψης

Δημιουργία διεξόδων από τη φτώχεια

Συμμετοχή και αλληλεγγύη

Ενεργός συμμετοχή στα κοινά

Περιεκτικές, ποικίλες και ισχυρές οργανώσεις

Μετασχηματισμός, νομιμότητα και κυριότητα

Χρόνος και οικονομικοί πόροι

Πρόκληση των συστημάτων

Εμπλουτισμένες πολιτικές με θετικές επιδράσεις

Πολιτική δέσμευση για την εξάλειψη της φτώχειας

Κατανόηση των πραγματικών αιτιών της φτώχειας

Η Συμμετοχή είναι Δυνατή!

Στα επόμενα χρόνια, το ΕΑΡΝ θα αυξήσει τις προσπάθειες να συγκεντρώσει συμμετοχικές πρακτικές και πολιτικές και θα συνεχίσει να ενισχύει την πλήρη ενσωμάτωση και συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι η συμμετοχή *ΒΟΗΘΑ τα άτομα που να ξεφύγουν από τη φτώχεια και ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ τα συστήματα που τη δημιουργούν*, και θα συνεχίσουμε να κινητοποιούμε τους αναγκαίους πόρους και την δημόσια στήριξη για να απελευθερώσουμε την Ευρώπη από τη φτώχεια.

Tanya Basarab
ΕΑΡΝ

(Οπισθόφυλλο)

Η εν λόγω έκδοση δίνει έμφαση στην ποικιλία προσεγγίσεων μεταξύ των μελών του EARN για τη συμμετοχή των ατόμων που βιώνουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό στο έργο της κοινότητας, στις οργανώσεις μας και στην διαμόρφωση πολιτικής και λήψη αποφάσεων. 20 χρόνια εμπειρίας των μελών του EARN έχουν περάσει κατά ένα μεγάλο μέρος και έχουν πολλαπλασιασθεί μέσα από προγράμματα, δομές και ανταλλαγές. Η συγκεκριμένη έκδοση έχει στόχο να κάνει τις εμπειρίες καλλιέργειας της συμμετοχής πιο ορατές.

Περιγράφοντας τις μελέτες περιπτώσεων, κάθε Εθνικό Δίκτυο προσπάθησε να θίξει τα ακόλουθα ερωτήματα:

Πως ορίζουμε ή αντιλαμβανόμαστε τη φτώχεια; Σε ποιο γενικό πλαίσιο παρουσιάστηκε η εμπειρία; Ποια ήταν τα επιτεύγματα; Ποιες ήταν οι προκλήσεις και ποιες οι επιδράσεις στο Εθνικό Δίκτυο;

Από το 1990, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Φτώχειας (EARN) αποτελεί ανεξάρτητο δίκτυο μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) και ομάδων που εμπλέκονται στον αγώνα ενάντια στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα τα μέλη του EARN έχουν στόχο να θέσουν τον αγώνα ενάντια στη φτώχεια ψηλά στην ημερήσια διάταξη της ΕΕ και να διασφαλίσουν τη συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ με στόχο την εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Για περισσότερες πληροφορίες: www.eapn.eu

